Poštnina plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odvetnik

Št. 6/ marec 2000

Glasilo Odvetniške zbornice Slovenije

Uvodnik

Iustitia non debet claudicare

Morda je kdo od odvetnikov, ki bere ta uvodnik, za svojo stranko pred štirimi ali celo petimi leti vložil tožbo na Okrajno sodišče v Kopru ali v Piranu in tako začel pravdo, ki še zdaj čaka, da pride na vrsto za prvi narok za glavno obravnavo. Tudi če je bil hkrati vložen predlog za izdajo začasne odredbe, ni nujno, da je do obravnavanja že prišlo. Nočem biti krivičen: zelo verjetno bi bilo takšno ali podobno stanje moč ugotoviti tudi na katerem drugem okrajnem sodišču. V Ljubljani, na primer, se okrajni sodnik na pravdnem oddelku "ponaša" s po sedemsto do osemsto spisi. Pred večletnimi zaostanki niso imuna tudi okrožna sodišča. Čakanje se očitno približuje enemu letu tudi pri nekaterih višjih sodiščih. Ne prav spodbudno je na vrhovnem sodišču: na upravnem oddelku je treba na odločitev v upravnem sporu čakati štiri leta in več, na kazenskem oddelku pa niso redki primeri, da obsojenci na prestajanju zaporne kazni čakajo zanje (pre)dolgi dve leti na odločitev o vloženi zahtevi za varstvo zakonitosti. Seznam bi ne bil popolen, če bi ne omenil še specializiranih sodišč, ki jih država ustanovi, da bi pospešila postopke: celo prednostne zadeve, kot so delovni spori zaradi prenehanja delovnega razmerja, neredko terjajo samo za pritožbeno odločitev kar dve leti.

Sodni zaostanki so za trenutek znova stopili v ospredje z razsodbo Evropskega sodišča za človekove pravice, ki je pritožniku Ljubu Majeriču priznala 300.000 tolarjev zadoščenja ob ugotovljeni kršitvi pravice do sodnega varstva v razumnem roku. Pri tem pa njegov primer posebej niti ne izstopa. "Majeričev" bi lahko v naših sodnih mlinih našli še mnogo, tudi takšnih z "boljšimi" referencami glede kršitve pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja. Tudi varuh človekovih pravic dobi vsako leto več pobud z očitkom dolgotrajnosti sodnih postopkov. Te pobude predstavljajo sploh največji delež med prejetimi pobudami. V letu 1999 je varuh človekovih pravic tako prejel 868 pobud, ki se nanašajo na sodne postopke, kar pomeni 9-odstotno povečanje v primerjavi z letom 1998 in predstavlja skoraj 26-odstotni delež celotnega pripada.

Sodna statistika za leto 1999 še ni objavljena, neuradni podatki pa kažejo, da je prvič po osamosvojitvi nerešenih zadev manj kot v preteklem letu. Takšno stanje je posledica večjega števila rešenih zadev ter hkrati tudi manjšega pripada. Ne glede na ta spodbuden podatek pa ni dvoma, da se slovensko sodstvo tudi v letu 2000 še vedno sooča z resnimi zaostanki. Dolgotrajnost sodnih postopkov ima takšne razsežnosti, da je ta postala ne samo strokovno, pač pa tudi pomembno politično vprašanje. Neutemeljeno dolgo sodno odločanje ogroža pravno varnost posameznika in kredibilnost države. Država je zavezana sodni veji oblasti omogočiti pogoje za normalno delo ter hkrati z ustreznimi mehanizmi zagotoviti, da neodvisnost sodnikov ne bi pomenila neodgovornosti. Stranka od sodišča utemeljeno pričakuje kakovosten in hiter sodni postopek. Iskanje pravice pred sodiščem ne sme biti manj učinkovito in slabše kot samopomoč. Najvažnejši znak urejene države je prav ta, da je v njenih mejah samopomoč prepovedana in odpomoč za storjeno krivico prepuščena sodiščem. Prav zaradi kršitve pravice do sodnega varstva v razumnem času pa je pravna država spodkopana pri enem od svojih bistvenih temeljev.

Ne samo v interesu posameznika, tudi v interesu države torej je, da se sodni postopki končajo čim hitreje. Vendar pa je poleg zmanjšanja zaostankov na sodiščih prav toliko pomembna tudi kakovost sojenja. Cilj sodnega postopka ni zgolj hitrost, pač pa predvsem izdaja pravilne in zakonite sodne odločbe. Zato bi ne bilo prav, da bi država v želji po odpravi ali vsaj zmanjšanju zaostankov v sodstvu zanemarila drugo plat, ki se kaže v kakovostnem sodnem odločanju, ko lahko stranka v poštenem postopku pričakuje pravično sodno odločitev.

Aleš Butala

Iz vsebine:

Intervju
mag. Mitja Deisinger
Slovensko sodstvo na poti v Evropsko unijo

Članki
dr. Zvonko Fišer
Novela ZKP in tendence v razvoju našega kazenskega prava

Mnenja
Nevenka Šorli
Koliko sodnikov potrebuje Slovenija

Miran Kos
Stečajne odpravnine

Zgodovina
mag. Bojan Kukec
Dr. Franc Leskovic: advokat, ki ni poznal dolžnosti

ISSN 1408-9440

Kazalo

Intervju **3** *Interview*

Mag. Bojan Kukec: **Intervju s predsednikom Vrhovnega sodišča RS mag. Mitjo Deisingerjem** / Bojan Kukec, LL.M: **Interview with mag. Mitja Deisinger, President of the Supreme Court of the Republic of Slovenia:**

Slovensko sodstvo na poti v Evropsko unijo / **The Slovene Judiciary on the Way to Europe**

7

In memoriam / *In Memoriam*

Vladimir Kreč - 1923 - 1999 (Marko Knafeljc) / **Vladimir Kreč - 1923 - 1999 (Marko Knafeljc)**

8

Članki / *Articles*

dr. Zvonko Fišer: **Novela ZKP in tendence v razvoju našega kazenskega postopka** / dr. Zvonko Fišer: **The Amended Criminal Procedure Act and Tendencies in the Development of Slovene Criminal Procedure**

13

dr. Karlo Primožič: **Italija - O izobraževanju odvetniških pripravnikov, dohodkih odvetnikov in disciplinskih postopkih** / dr. Karlo Primožič: **Italy - on Training of Attorney's Candidates, Attorney's Incomes and Disciplinary Proceedings**

15

dr. Anton Gradischnig: **Kakovost dela - najboljša reklama** / dr. Anton Gradischnig: **Quality of Work - the Best Promotion**

16

Evropa / *Europe*

Mag. Bojan Kukec: **Poljska - novi pravni položaj odvetnikov in pravnih svetovalcev** / Bojan Kukec, LL.M: **Poland - New Legal Position of Attorneys and Legal Consultants**

17

Alenka Malenšek: **Konferenca CCBE o azilu, migracijah ...** / Alenka Malenšek: **CCBE Conference on Asylum, Migrations...**

18

Mnenja / *Opinions*

Nevenka Šorli: **Koliko sodnikov potrebuje Slovenija?** / Nevenka Šorli: **How Many Judges does Slovenia Need?**

19

Hinko Jenull: **Vročanje odsotnim odvetnikom** / Hinko Jenull: **Handing Documents to Absent Attorneys**

20

Miran Kos: **Stečajne odpravnine** / Miran Kos: **Bankruptcy Compensations**

21

S Skupščine OZS - december 1999 / **Assembly of the Bar - December 1999**

22

Sodna praksa / *Judicial Practice*

Odvetnikov (vendarle) ne kaznujejo / **Attorneys (nevertheless) do not get Punished**

23

Izobraževanje / *Education*

Odvetniška šola 2000 / **Attorneys' School 2000**

24

Zbornica / *Bar*

Iz dela UO OZS - Statistika / **Activities of the Managing Board of the Bar Association of Slovenia - Statistics**

27

Zgodovina / *History*

Mag. Bojan Kukec: **Odvetniki na temni straniu meseca (IV.) - dr. Franc Leskovic: advokat, ki ni poznal dolžnosti ...** / Bojan Kukec, LL.M: **Attorneys on the Dark Side of the Moon (IV.) - dr. Franc Leskovic: Attorney not knowing a Duty**

28

Mediji o odvetništvu / *Media Coverage of the Bar*

Odvetnike (tudi) pretepajo / **Attorneys (also) get Thrashed**

31

Prikazi (Knjige - revije) / *Reviews (Books - Magazines)*

Ustavno kazensko procesno pravo (Hinko Jenull) - Dignitas (Maja Brkan) - IUS INFO (Anton Tomažič) / **Constitutional Criminal Procedure Law (Hinko Jenull) - Dignitas (Maja Brkan) - IUS INFO (Anton Tomažič)**

34

Iz arhiva OZS / *From the Archives of the Bar*

Odvetnikova zunanjost in odvetnikov jezik / **Attorneys' Appearance and Language**

35

Avtorski sinopsisi / *Authorial Synopses*

Table of contents

S prispevki sodelujejo:

Maja Brkan - študentka Pravne fakultete v Ljubljani. **Aleš Butala** - namestnik Varuha človekovih pravic. **Dr. Peter Čeferin** - odvetnik v Grosupljem. **Dr. Zvonko Fišer** - docent na Pravni fakulteti v Ljubljani in sodnik Ustavnega sodišča RS. **Hinko Jenull** - odvetnik v Ljubljani. **Marko Knafeljc** - odvetnik v Ljubljani. **Miran Kos** - odvetnik na Ravnah na Koroškem. **Mag. Bojan Kukec** - odvetnik na Vrhniki. **Alenka Malenšek** - odvetniška kandidatka v Ljubljani. **Dr. Karlo Primožič** - odvetnik v Gorici, Italija. **Nevenka Šorli** - odvetnica v Ljubljani. **Anton Tomažič** - vodja razvoja v Ius Sofware, d.o.o., Ljubljana

Pridružite se jim s prispevkom v Odvetniku, št. 7 - pošljite ga najkasneje do 30. maja 2000!

• ODVETNIK, ŠT. 7 IZIDE OB KONCU JUNIJA 2000 •

Intervju s predsednikom Vrhovnega sodišča RS mag. Mitjo Deisingerjem

Slovensko sodstvo na poti v Evropsko unijo

Pogovor vodil in pripravil za objavo: **mag. Bojan Kukec**

• Ali nam lahko na začetku na kratko opišete svojo profesionalno razvojno pot od študentskih let, prek tožilske in sodniške prakse, družbenih aktivnosti intelektualca do prvega moža slovenskega sodstva?

Po diplomi na Pravni fakulteti v Ljubljani in opravljenem pravosodnem izpitu sem bil pred veliko dilemo: začeti kot sodnik, oditi v odvetništvo ali se celo spustiti v novinarstvo. Čeprav je bila moja "pravna ljubezen" civilistika, je ob družini z dvema otrokoma odločila želja, da ostanem v pravosodju v Ljubljani, edino mesto pa je bilo na tedanjem občinskem javnem tožilstvu. Povsem po naključju sem se torej znašel na tožilstvu, po treh letih pa sem že prišel na Republiško javno tožilstvo in sicer izključno zaradi strokovnosti. Izgleda pa, da me zapleti z izvolitvijo spremljajo že od tedaj - v republiški skupščini so me namreč izvolili le z glasom več, sumljiv sem bil zaradi mojega družinskega izvora. Moja davna želja se je izpolnila pri petinštiridesetem letu, ko sem postal vrhovni sodnik, devet let kasneje pa predsednik vrhovnega sodišča. Izven svojega profesionalnega dela sem se ukvarjal predvsem s publicističnim delom, v prejšnjem režimu sem imel nekaj težav zaradi mojega zavzemanja za svobodo tiska, odpravo 133. člena KZ, za uvedbo večstrankarskega sistema itd. Že trinajst let tudi predavam v IV. letniku pravne fakultete v Ljubljani in sicer gospodarsko kazensko pravo.

• Znana mi je vaša javna napoved boljših časov s tem, da se bodo do leta 2004 sodišča rešila zaostankov, ki štejejo okrog pol milijona zadev. Po vaši oceni je v tem številu samo okrog 200.000 pravih sodnih zadev, vse drugo pa je stvar tehnike oziroma administracije (okrog 150.000 zemljiškoknjižnih zadev in 225.000 neizvedenih izvršb). Na kakšni analizi ali ugotovitvah temelji ta vaša smela izjava in napoved, če jo smem tako ovrednotiti?

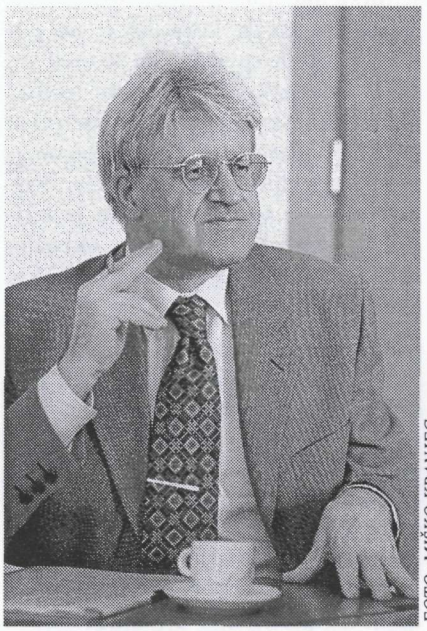

FOTO: MIŠKO KRANJEC

mag. Mitja Deisinger

Moja napoved je na realnih temeljih, ob predpostavki, da se bo pozitivni trend zadnjih dveh let nadaljeval. V letu 1998 se je storilnost sodnikov dvignila za 10 %, lani pa za nadaljnjih 8 %, tako da se je lansko leto zmanjšalo tudi število nerešenih zadev za 30.000. Sam sem se tudi zavzel, predvsem zaradi poročanja EU, da se opravi primerjalni pregled, kaj v državah EU štejejo za sodni zaostanek. Zemljiška knjiga in izvršba v to ne sodita, seveda pa tudi na tem področju zaostanki bremenijo državljane. Te probleme lahko rešimo z novimi prijemi - z računalniškim vodenjem zemljiške knjige ter zasebnimi izvršitelji s koncesijo države. To se je delno že začelo oziroma se bo v kratkem začelo izvajati.

• Kakšen je danes gmotni položaj slovenskega sodnika: kolikšna je povprečna plača okrajnega in okrožnega, višjega ter vrhovnega sodnika, denimo s 15 do 20 leti delovne dobe? Ali so sodniki zadovoljni s svojim materialnim položajem v družbi, upoštevajoč, da se nekatere dejavnosti (na primer zdravniki, šolniki) želijo z njimi neposredno primerjati. Ali so takšne primerjave sploh primerne? Ali so danes sodniki plačani za svoje delo (nad normiranim delom po merilih sodnega sveta), ali pa še vedno velja uravnilovka in tudi boljši sodniki ne želijo delati več, saj večjega dela itak ne dobijo v celoti plačanega?

Položaj sodnikov ni slab, je pa povsem neurejen. Sodniške plače so določene z zakonom o sodniški službi in sicer s tremi plačilnimi skupinami, določenimi v 47. členu zakona, in z enotnim 50-odstotnim sodniškim dodatkom zaradi nezdružljivosti sodniške funkcije. Z zadnjo novelo zakona o sodniški službi so vrhovni sodniki ostali na istem, tako da je porušeno notranje med razmerje med sodniškimi plačami. Vrhovni sodniki pa imajo poleg tega nižje plače kot ustavni sodniki, člani Računskega sodišča in pomočniki varuha človekovih pravic, kar je po mojem mnenju v nasprotju z delitvijo oblasti in določbo 127. člena ustave, po kateri je vrhovno sodišče najvišje sodišče v državi. Poleg tega so porušena še druga razmerja, recimo sodniške plače v primerjavi s tožilci v posebni skupini in s sodniki za prekrške. Kar zadeva nagrajevanje posameznih sodnikov za več opravljenega dela, pa takšno nagrajevanje ni v skladu z evropsko sodniško listino.

• Kako je s financiranjem Vrhovnega sodišča RS, saj je znano, da naj bi po zakonu šlo 30 % od sodnih taks za delo sodišč neposredno, danes pa gre le 10 % tega zneska v ta namen. Kdo je za to kriv in kaj kanite v bodoče storiti, da boste položaj, kot najodgovornejši človek sodstva, uredili in s tem zagotovili boljšo gmotno podlago za delo sodišč?

Po 2. odstavku 10. člena zakona o sodnih taksah gre sodiščem 30 % prihodkov od sodnih taks za tehnološko posodobitev poslovanja. Na to sem opozoril in dal pobudo za amandma v Državnem zboru, pa ni bil sprejet. Mislim, da je proračun v nasprotju z omenjenim zakonom.

• V tisku pojasnjujete, da se je storilnost sodnikov povečala. Kako so na to vplivala merila prejšnjega Sodnega sveta, ki naj bi opravil analize podatkov za leto 1997, nakar je merila dokončno sprejel 3. junija 1999. Zakaj so se te analize držale v tajnosti?

Kot mi je znano, je Sodni svet ravnal smotrno, začasna merila o delovni

uspešnosti sodnikov je po dveletnem spremljanju sprejel z določeno korekcijo kot dokončna. Mislim, da so prav merila pomenila pomemben element za dvig storilnosti, predvsem pa je na to vplivala splošna motiviranost v sodstvu v zadnjih dveh letih.

• Se motim, da imata glede meril različni stališči s predsednikom republiškega sodnega sveta dr. Aleksejem Cvetkom, ki zagovarja načelo zaupanja v zavest sodnikov? Vi se, kolikor mi je znano, zavzemate za merila, čemur dr. Cvetko ugovarja, ker "se že čuti, predvsem pri boljših sodnikih, da so merila cokla, saj se ti sodniki začenjajo spraševati, zakaj bi za enako plačilo, pod enakimi pogoji delali več kot drugi". Ali se vam zdi ta logika sprejemljiva?

Po odpravi zaostankov in ažurnem delu bi se lahko zastavilo to vprašanje, v sedanji situaciji pa bi odprava meril gotovo vplivala negativno. Sicer pa merilo v ničemer ne omejuje sodnikov, da ne bi delali več, kot predvidevajo merila, kajti ta merila sploh niso norme za delo.

• Za kakšen sistem nagrajevanja in ocenjevanja učinkovitosti sodnikov se zavzemate?

Stimulacija sodnikov naj bi bila ocena njihovega dela in napredovanja.

• Ali se vam ne zdi, da bi bilo potrebno, vsaj pri napredovanju, ocenjevati tudi še kakovost dela sodnikov in ne toliko poudarjati učinkovitost. S slabo kakovostjo dela se namreč samo še povečuje število zadev, saj se s pritožbenih sodišč zadeve vračajo v ponovno obravnavo?

Kakovost sodniškega dela se že sedaj ocenjuje, ob tem pa se seveda pričakuje tudi neka normalna storilnost, ki jo opredeljujejo prav prej omenjena merila.

• Ali se vam zdijo verjetni podatki predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani, da se je storilnost sodnikov tega sodišča lani povečala kar za 42 %, zaradi česar naj bi se zaostanek zmanjšal za 11,8 %? Ali gre pri tej statistiki za napako pri zajemanju podatkov, ki lahko zavede, ali so v sodstvu možni tako radikalni obrati?

Ne gre za napako, prav ta dvig storilnosti kaže, da merila niso preostro zastavljena in da se z motiviranim in angažiranim delom da marsikaj doseči.

• Kako je izračunana zvišana storilnost, ko pa merila prejšnjega Sodnega sveta uradno niso več v rabi in vse kaže, da tudi poslej ne bodo. Ali pač?

Poskusna in sedanja merila se posebej ne razlikujejo, izračun storilnosti pa se itak kaže pri povečanem številu rešenih spisov.

• Kako komentirate izjavo predsednika mariborskega okrožnega sodišča (14. aprila lani), ko je na podlagi te ocene sporočil, da so med večjimi slovenskimi okrožnimi sodišči na mariborskem najboljši? Skliceval se je na podatke, izračunane po omenjenih merilih sodnega sveta. Primerjalno je še dodal, da se je najslabše odrezalo ljubljansko okrožno sodišče. Ali takšna trditev drži in kje so razlogi zanjo?

Ne nameravam arbitrirati med predsedniki sodišč, vsako leto napravi Vrhovno sodišče posebno analizo statističnih podatkov, pa bomo videli, kaj pravijo številke.

• Kdaj nameravate objaviti celovito analizo pričakovanega obsega dela sodnikov in sodišč, ki naj bi bila že pripravljena, v javnosti (niti strokovni) pa je še ne poznamo?

Dogovor je, pa tudi predlog novele zakona o sodiščih predvideva tako, da bi to nalogo opravil Sodni svet.

• V Sloveniji imamo okoli 700 sodnikov, še vedno pa naj bi jih manjkalo 70 do 80. Kdaj, v kolikšnem času bodo ta sodniška mesta zasedena in kakšni so pogoji ter pričakovani učinki te izpopolnitve?

Letošnji zaostreni pogoji pri dodatnem zaposlovanju bodo omogočili zaposlitev le okrog dvajset novih sodnikov. Število sodnikov v Sloveniji je sicer glede na število prebivalcev visoko, vendar pa je nenormalen tudi pripad novih zadev. Izkoristek sodnikov bi se povečal s sprejetjem novele zakona o sodiščih, ki bi predvidel "leteče sodnike" na okrajnih sodiščih, ki bi delali tam, kjer se pojavijo zaostanki.

• Zakaj se je dopuščalo, da je na primer na Okrožnem sodišču v Slovenjgradcu daljše obdobje sodilo le polovično število predvidenih sodnikov (namesto 8 le 4,5 - statistično)?

Ko odobrena sistemizacija ni pokrita z odobrenimi sredstvi iz proračuna, ni možna zaposlitev. To je problem, s katerim se spopadamo vsako leto, kljub temu da EU že sedaj zahteva, da država omogoči sodiščem normalno delo.

• Kakšne so trenutne razmere glede zagotovitve delovnih pogojev sodišč? Ali je ideja z novo pravosodno stavbo v Ljubljani opuščena in če ne, kje naj bi se gradila ter kdaj?

Lani so bila tri okrožna sodišča pred tem, da zaradi pomanjkanja sredstev zaprejo vrata. Že iz letošnjega proračuna smo poravnali za 180 milijonov tolarjev lanskih dolgov, tako da se utegne lanskoletna zgodba tudi letos ponoviti. V proračunu ni sredstev za novogradnjo, v Ljubljani tako ni bilo možno začeti gradnje nove zgradbe, pa tudi Ministrstvo za notranje zadeve se je na primer moralo odpovedati novogradnji. Moti pa to, da morajo ljubljanska sodišča iz materialnih stroškov letno plačati prek 500 milijonov tolarjev za najemnine. Kljub temu pripravljamo rešitev za problem ljubljanskega sodstva. Prvi korak je že preselitev okrajnega sodišča na dve novi lokaciji, dokončno rešitev pa vidim v novogradnji za prvostopni sodišči nekje v središču Ljubljane.

• Ali so proračunska sredstva za to zagotovljena?

Kot sem že povedal, proračunskih sredstev za novogradnjo ni.

• Kako ocenjujete varnost na sodiščih?

Rekel bi, da je varnost povprečna, trudimo se, da bi se izboljšala. Za varnost sodnikov smo vsaj delno poskrbeli, na Ministrstvu za pravosodje je bila izdelana znanstveno raziskovalna naloga s tega področja in na tej podlagi naj bi izdelali celovito in učinkovito zaščito sodišč.

• Ali ne bi mogli organizirati vsaj na ljubljanskem sodišču (kjer smo ob uradnih dneh priče sramotno dolgim vrstam pred vhodom v stavbo) vsaj posebnih prostorov za čisto tehnična opravila strank, kot je na primer izdaja zemljiškoknjižnih izpiskov iz zemljiške knjige, podatki iz sodnega registra na gospodarskem oddelku, ipd.?

Ob preselitvi okrajnega sodišča bomo skušali odpraviti ta problem.

• Po mojem mnenju zemljiška knjiga, sodni register in izvršba ne spadata neposredno v sodno palačo, kjer se opravlja faza sojenja. Kakšno je vaše mnenje glede tega, saj se

zadeve, kjer se zgolj administrira in rešujejo tehnične stvari lahko uredijo na državljanom prijaznejši in učinkovitejši način, predvsem pa bolj varno za vse subjekte sodnih postopkov, vključno z odvetniki, da se ne bi zgodila hrvaška tragedija, ko so pred kratkim na sodišču ubili odvetnico in sodnico ter ranili strojepisko, v odvetniški pisarni pa je stric ustrelil dva nečaka?

Prav ta Vaša misel je bila tudi prisotna, ko smo proučevali problem dostopa do takoimenovanih javnih knjig.

• Ali Vrhovno sodišče pripravlja celovit načrt reševanja prostorske problematike, saj razseljevanje sodnih oddelkov ovira delo odvetnikov?

Rešitev prostorskih razmer v Ljubljani rešujemo skupaj predsedniki Okrožnega, Višjega in Vrhovnega sodišča ter predstojnica Okrajnega sodišča. Moram pa reči, da so še nekateri žgoči problemi tudi drugod v Sloveniji.

• Že pred časom ste izjavili, da je vlada načelno naklonjena sodstvu, podpira njegove načrte in cilje, na pragmatični ravni pa se potem izkaže povsem drugače. Kako je odnos države do sodstva razviden v razpravah o preloženem zakonu o javnih uslužbencih, s katerim se sodstvo postavlja za stopnjo nižje od zakonodajne in izvršne oblasti? Drugi primer je proračun za leto 2000, v katerem je zmanjkalo vsaj 760 milijonov tolarjev za materialne stroške, kot ste opozorili. Res so januarja ta opozorila bila delno upoštevana, saj bodo za materialne stroške pravosodni organi dobili še 173 milijonov tolarjev, 300 milijonov za pokrivanje stroškov sodnih postopkov, za poravnalce na okrožnih državnih tožilstvih pa 15 milijonov tolarjev. Ali ta dodatna sredstva zadostujejo za normalno delo sodstva?

Kot kaže, v zakon o javnih uslužbencih ne bodo uvrščeni funkcionarji, torej tudi ne sodniki, zato bo njihov položaj potrebno ustrezno urediti z novelo zakona o sodniški službi. Kar zadeva letošnji proračun, me skrbi, da bo jeseni sodstvo prišlo v težko situacijo. Težava je namreč v tem, da sodstvo na pripad zadev in stroške postopka (zagovorniki po uradni dolžnosti, izvedenci v kazenskih postopkih itd.) ne more vplivati.

• Zdaj je upravljalec denarja, ki ga sodišča dobivajo iz državnega proračuna, Vrhovno sodišče Slovenije. Ali so vam za to finančno funkcijo dodelili dodatne ljudi ali denarna sredstva? Pred časom ste povedali, da je sodna veja oblasti, glede na izvršno in zakonodajno, zapostavljena tudi pri proračunskih sredstvih. Kakšno je današnje stanje?

Vrhovno sodišče posebnih sredstev za delo ob prevzemu proračuna za vsa sodišča ni dobilo. Sedaj organiziramo finančno službo, pri čemer se soočamo z velikimi težavami. Skupen proračun sodišč bo omogočil prelivanje sredstev, toda to ne pomeni veliko, če sredstev ne bo dovolj. Država se bo prej ali slej morala soočiti s tem, da sodiščem mora zagotoviti sredstva za delo. Sodišč ni možno primerjati z ministrstvi, ki se lahko odpovejo posameznemu programu. Sodišča sredstev nikakor ne razmetavajo, porabijo jih izključno za delo sodišč oziroma postopke, ki jih vodijo.

• Ob lanskem polletju je bilo tistih "pravih" sodnih zaostankov 203.000, 150.000 je bilo zemljiško-knjižnih zadev in 225.000 izvršb. Če upoštevamo, da sodišča na leto rešijo približno pol milijona zadev in da sta v vsakem primeru vsaj dve stranki, se pred slovenskimi sodišči zvrsti na leto milijon oseb - kar pomeni, da ima (statistično) vsak drugi Slovenec spor pred sodiščem. Znano je, da nekatera sodišča sproti rešujejo zadeve in sodniki niti ne dosegajo norme, spet drugje so zaostanki neusmiljeno kopičijo. Ali lahko poveste, katera so ta prva in katera druga sodišča ter kje so, po vaši oceni, razlogi za takšne razmere?

Dejstvo je, da so v Sloveniji zakoni in razmere takšne, da omogočajo zelo široko sodno varstvo in to na vseh stopnjah. V prihodnje bi kazalo resno razmisliti, kaj sploh sodi v sodni spor in kakšen naj bo obseg pravnih sredstev. Sicer pa je res, da so z zaostanki zasuta le nekatera sodišča in da ne velja trditev, da je celotno sodstvo v krizi. Statističnih podatkov za lansko leto še nimam, zato bom lahko kaj več povedal o tem po analizi le-teh.

• Sodni zaostanki so še vedno trn v peti, ki ovira vstop Slovenije v Evropsko unijo. Pred časom ste povedali, da ima slovensko sodstvo še dovolj notranjih rezerv za odpravo svojih zaostankov. Kje jih vidite?

Predvsem je treba obdržati motiviranost in storilnost sodnikov, nadaljevati s programi reševanja zaostankov, ki že dajejo rezultate, osredotočiti se je potrebno na tista sodišča, kjer je stanje najbolj problematično.

• Kako komentirate, da se je neka sodba pisala 8 mesecev, kar je gotovo škodovalo ugledu sodstva. Kdo je po vašem mnenju v tem primeru odpovedal, da ni bilo nikakršnih sankcij zoper sodnika, ki se mu je to zgodilo, kajti del slovenske politike to vseskozi očita sodstvu?

Ni opravičila za takšno ravnanje. Predsednik Višjega sodišča v Ljubljani je v tem primeru takoj sprožil disciplinski postopek, odhod sodnika iz sodniške službe pa seveda takoj ustavi takšen postopek.

• Koliko sodnikov je od uveljavitve novega zakona o sodniški službi bilo v disciplinskih postopkih? Za kakšne kršitve in kakšne sankcije so bile zoper njih izrečene?

Podatki o disciplinskih postopkih so tajni, zato ne vem, koliko postopkov je v teku. Ne vem, če je bila že zoper koga izmed sodnikov izrečena sankcija, moram pa povedati, da so tudi drugje v Evropi ti postopki zelo redki.

• Spremembe in dopolnitve zakonov o sodiščih in sodniški službi so zopet zastale. Kakšno je vaše stališče do tega in kaj bi v Sodnem redu bilo treba po vašem mnenju spremeniti, saj očitno tudi po mnenju številnih odvetnikov ni ustrezen?

Novela zakona o sodiščih je v hitrem postopku v Državnem zboru in z možnostjo, da bo sprejeta, medtem ko je zakon sodniški službi še v vladni proceduri. O vseh potrebnih spremembah v Sodnem redu je težko govoriti, sam mislim, da je predvsem prilagojen normalni situaciji v sodstvu, ne rešuje pa nekaterih problemov, ki so sedaj na sodiščih z zaostanki.

• Ali podpirate stimulativno nagrajevanje sodnikov, ki presegajo normative po merilih?

Kakšen odstotek (statistično) izpodbijanih sodnih odločb je Vrhovno sodišče razveljavilo v zadnjem obdobju (1999 na primer), za katerega imate podatke?

Dejal sem že, da po evropskih pravilih stimulacije niso predvidene. Glede na določbe točk 6.1. in 6.2. Evrop-

ske listine o zakonski ureditvi položaja sodnikov morajo biti sodniške plače določene fiksno in z zakonom. Od sodnika se pričakuje glede na njegovo funkcijo čim višja kakovost in storilnost.

Ker gre na Vrhovnem sodišču za veliko oblik izrednih pravnih sredstev, bom omenil za lansko leto samo uspeh vlagateljev pri najpomembnejših. Ugodeno je bilo 23 % zahtev za varstvo zakonitosti v kazenskih zadevah, 62 % zahtev za varstvo zakonitosti in 21 % revizij v civilnih zadevah, 26,77 % revizij v delovnih in socialnih sporih ter 25 % tožb v upravnih sporih.

• Kakšno je vaše stališče, kot kazenskopravnega strokovnjaka, do predloga predsednikov okrožnih sodišč, da bi predlagali spremembo kazenske procesne zakonodaje v tistem delu, ki izjavam osumljencev pred policijo na kasnejših stopnjah postopkov ne dajejo nobene veljave? Del strokovne pravne javnosti (dr. Janez Šinkovec) jih ocenjuje kot sporne, saj organi odločanja (sodišča), ki sami ne posredujejo dejanskega staja (ki imajo le kasatorično funkcijo ali v izjemnih primerih odredijo obnovo postopka), niso sodišča v smislu 6. člena EKČP?

Podpiram predlog predsednikov okrožnih sodišč. Dr. Janez Šinkovec ne pozna ureditev v svetu. Slovenija je edina država v svetu, kjer je izjava osumljenca pred policijo, ob vseh kavtelah, izločena po 83. členu ZKP. Takšna ureditev je prišla v zakon iz prejšnjega ZKP, ki je izločitev izjav osumljencev temeljila na nezaupanju do policije, kar je prišlo na dan na znamenitem Brionskem plenumu oziroma partijskem obračunu ob prisluškovanju Rankovićeve UDB Titu in še nekaterim vodilnim komunistom. Naša policija naj bi bila torej še naprej označena s tem komunističnim obračunom! ZKP moramo torej uskladiti s sodobnimi evropskimi procesnimi zakoni, vsaka zloraba policistov pa je tako ali tako kazniva.

• Ali je 5 let po uvedbi notariata v Sloveniji izboljšana pravna varnost in ali so zaradi njih sodišča manj obremenjena, če pa vemo, da pripadi rastejo?

Uvedba notariata pomeni evropsko ureditev in z naraščanjem zadev na sodiščih nima zveze.

• Ali sta oba temeljna cilja (večja pravna varnost in razbremenitev sodišč) bila dosežena, in ali obstaja kakšna tovrstna analiza konkretnih učinkov delovanja notarjev? Se vam zdi smiseln nadaljnji prenos zadev, ki naj bi ne imele narave spora, kot so denimo nekatere zapuščinske in nepravdne zadeve ter predlogi za sporazumno razvezo zakonske zveze, (zlasti pri zakoncih ki nimajo otrok) na notarje, če vsi praktiki dobro vemo, da je večino zadev, ki se vodijo kot "nepravdne" pogosto mogoče opredeliti kot zelo sporne in kontradiktorne? V takšnem primeru bi se notarji približali fazi sojenja!

Sam se zavzemam za še nadaljnji prenos nekaterih sodnih zadev na notarje, po vzoru drugih zahodnoevropskih držav. Ob prenosu se seveda lahko opravi tudi analiza dosedanjega dela notarjev in sprejmejo zakonske izboljšave.

• Ali tudi Vi menite, da odvetniki ne bi mogli opraviti overitev podpisov strank na pravnih poslih (pogodbah), ki jih sestavljamo?

Tudi to bi bilo možno, je pa stvar strokovne presoje, ko bi prišlo do odločitve o razširitvi stvarne pristojnosti notarjev.

• Ali imate podatke oziroma vsaj oceno, koliko odvetnikov je v zadnjih 5 letih prišlo v sodniške vrste in obratno? Vtis imam, da se je trend odhajanja sodnikov v odvetniške vrste obrnil? Zakaj menite, da že dolgo vrsto let ni nobenega izmed odvetnikov med novimi sodniki Vrhovnega sodišča. Kje so razlogi?

Teh podatkov žal nimam, so pa n.pr. na vrhovnem sodišču trije sodniki, ki so bili tudi v odvetništvu, in sicer Tit Stanovnik, dr. Aleksej Cvetko in Bojan Dolenc.

• V zadnjem času opažamo pritiske na slovenske odvetnike v različnih oblikah. Prosil bi Vas za mnenje le o nekaterih:

- Kaj menite o ekskluziji dokazov, pridobljenih mimo pravil 150. čl. ZKP?

- Ali je zakon o odvetništvu lex specialis nasproti zakonu o davčnem postopku glede hišnih preiskav? Zakon o davčnem postopku namreč dovoljuje hišno preiskavo, ustava pa določa, da je le-ta dovoljena zgolj prek sodišča, z njegovo odločitvijo?

- Kakšno je vaše stališče do določbe novega 11. člena ZPP o kaznovanju odvetnikov, za katero celo minister za pravosodje meni, da je nesprejemljiva? Med odvetniki je namreč naletela na revolt in ogorčenje, saj je (poleg) posebnih pravil o kaznovanju, kadar gre za žalitev sodišča, samo za odvetnike (ne pa tudi za ostale procesne subjekte, kot sta na primer državni tožilec in državni pravobranilec) zagrožena sankcija zaradi zlorabe procesnih pravic kar trikrat višja od zagrožene sankcije fizičnim osebam (od 1 milijona SIT za zlorabo procesnih pravic oz. do 100 dni zapora, če odvetnik ne plača denarne kazni)?

- Kaj menite o tem, da je zoper odvetnika podana ovadba zaradi žalitve policije, ker je kot zagovornik v obrambi grajal policijsko ekspertizo?

Vsa vprašanja, ki jih zastavljate, so povezana s tekočimi postopki. Kot predsednik sodišča sem hkrati tudi sodnik, po določilu 2. odstavka 38. člena zakona o sodniški službi pa zato ne morem izražati svojih mnenj in stališč do teh vprašanj.

• Predsednik in trije sodniki Ustavnega sodišča so se 10. decembra 1999 sestali z Vami in dvema sodnikoma Vrhovnega sodišča. O sestanku javnost ni bila obveščena. Predmet tega razgovora naj bi bila izmenjava informacij in stališč v zvezi z uresničevanjem pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (očitno v zvezi s prvo končno odločitvijo ESČP, ki je kršitev te pravice v Sloveniji ugotovila 8. 2. 2000 - primer Majerič - ter Slovenijo obsodila na 300.000,00 SIT pravičnega zadoščenja). Kakšni so bili zaključki razgovora ter izmenjave stališč do možnosti za uresničitev te pravice znotraj sodstva v državi v primerih in na področjih, na katerih so nakopičeni večji sodni zaostanki? V praksi namreč odvetniki naletimo na nasprotujoči si mnenji. Po prvem naj bi bilo za odločanje o kršitvah sojenja v razumnem roku (6. čl. EKČP) pristojno Upravno sodišče, po drugem pa Vrhovno sodišče RS. Kakšno je končno stališče in ali se vam ne zdi takšno zavzemanje stališč na delovnih sestankih nesistemsko in je bolj v funkciji politike (na primer v pristojnosti Ministrstva za pravosodje) kot pa sojenja?

Na to vprašanje je že odgovorila sekretarka Ustavnega sodišča. Govor o "tajnem sestanku" se mi zdi smešen,

tako kot povsod v svetu smo se stanovski kolegi nevezano pogovarjali. S predsednikom Ustavnega sodišča greva v maju na mednarodno srečanje v San Francisco. Potovala bova dvanajst ur, verjetno bova tudi klepetala. Morda bom moral tudi o tem poročati kot o tajnih pogovorih.

Pri vprašanju nerazumnega roka v posameznih postopkih odloča glede postopkov na Vrhovnem sodišču Ustavno sodišče Republike Slovenije, v ostalih primerih pa Upravno sodišče Republike Slovenije.

• Na tiskovni konferenci sredi novembra lani ste napovedali odslej redno mesečno obveščanje javnosti o delu Vrhovnega sodišča in odmevnejših sodbah, ki so pomembne za utrditev demokratičnih načel. To je vsekakor dobrodošlo in pohvalno, zanima pa me, kako ocenjujete v tem smislu zahtevo "Pukšičeve komisije" Državnega zbora o dostavi imena sodnikov in njihovih sodb v primerih oškodovanja družbenega premoženja. Ali takšna intervencija zakonodajne oblasti ne pomeni poizkus političnega pritiska na sodno vejo oblasti, če vemo, da so sodniki neodvisni in parlamentarne komisije ne morejo ugotavljati njihove politične odgovornosti niti ocenjevati strokovnosti njihovega dela?

Tiskovne konference se bodo nadaljevale, prva naslednja bo po analizi lanskoletnih statističnih podatkov. Odnos sodstva do preiskovalnih komisij ne more temeljiti na delu posamezne komisije. Sicer pa je zakon o parlamentarni preiskavi pred Ustavnim sodiščem, zato počakajmo na njihovo odločitev.

• Slovenska strokovna pravna javnost in tudi odvetniki Vas poznamo predvsem po treh stvareh:

- po avtorstvu sijajnega komentarja KZ RS 1977, ki ste ga napisali kot tožilec iz prakse;

- po nevšečnostih in zapletih v zvezi z vašo izvolitvijo za predsednika Vrhovnega sodišča RS.

- po javnem zavzemanju za ureditev slovenske meje s Hrvaško.

Če dovolite za konec nekoliko osebno vprašanje:

Kateri od teh treh opisanih dogodkov vam je najbolj pri srcu, kateri je zahteval največ osebnih in intelektualnih naporov in ali bi danes do posamezne izmed teh zadev zavzeli drugačno stališče?

Res vse tri zadeve zaznamujejo moje življenje. Morda bo komentar kazenskega zakona ostal najdalj v spominu. Zaplet v zvezi z izvolitvijo pa je nastal pri odločanju Državnega zbora za mojo izvolitev v trajni sodniški mandat. Celoten levi blok, poslanci LDS, ZLDS, SNS in DS so po predhodnem dogovoru glasovali proti, tako da sem tedaj ostal brez službe. Najbolj sem bil razočaran zato, ker sem v novi demokratični Sloveniji postal brez ene besede argumentacije žrtev boljševizma, kot mnogi v bivšem režimu. To me seveda ni in ne bo ustavilo pri mojem prizadevanju za našo državo, za pravično mejo s sosednjo državo, za nadaljnji razvoj demokracije in za takšno sodstvo, ki bo garant pravne države in demokracije.

Hvala lepa za pogovor!

In memoriam

Vladimir Kreč 1923 - 1999

Med žal že pokojnimi častnimi člani naše zbornice je tudi Vladimir Kreč, kateremu je bil kot četrtemu med kolegi podeljen častni naziv na skupščini OZS 29. novembra 1996. Naš ugledni kolega je preminil 16. oktobra 1999 in v spomin nanj - z neopravičljivo zamudo - namenjamo naslednje besede.

Vladimi Kreč je bil rojen v Ljubljani leta 1923, na Klasični gimnaziji je maturiral v burnem letu 1941 in se zatem vpisal na ljubljansko pravno fakulteto. Vojne razmere - začasno zaprtje univerze, internacija v Gonarsu, občasno delo za preživetje v kamnolomu na Verdu itd. - so mu preprečile redni študij, tako da ga je lahko nadaljeval šele po osvoboditvi in odsluženju vojaškega roka neposredno po koncu vojne. Tako je diplomiral leta 1948 in takoj nastopil pripravniško prakso pri svojem očetu dr. Vladimirju Kreču v Ljubljani in nadaljeval v odvetniški pisarni Grosmanov in Šukljeta, po opravljeni praksi na sodišču pa še pri odvetniku dr. Hrovatinu - zatem je 28. januarja 1954 uspešno opravil odvetniški izpit. V vseh teh letih se je ukvarjal s študijem jezikov, glasbo in športom (posebej uspešen je bil v gimnastiki).

Potem ko je bil 25. marca 1954 vpisan v imenik odvetnikov, je začel samostojno opravljati odvetniški poklic v Ljubljani in se kmalu vključil tudi v delo zborničnih organov. Na letni skupščini OZS 9. aprila 1961 je bil izvoljen v izvršni odbor, kasneje pa še večkrat v predsedstvo oziroma upravni odbor zbornice. V letu 1961 je bil izvoljen na tedanjo funkcijo predsednika, namestnik predsednika pa je bil v letih 1975 - 1978. Član upravnega odbora OZS je ostal vse do upokojitve in izbrisa iz imenika odvetnikov, se pravi do 31. decembra 1994.

Ob prizadevnem delu v zborničnih organih je posvetil svojo pozornost, strokovnost in moči še posebej odvetniški poklicni etiki. Skupaj z uglednimi kolegi dr. Vladimirjem Grosmanom, dr. Vladimirjem Šukljetom in dr. Ivom Horvatom je pripravil Kodeks odvetniške poklicne etike, katerega so slovenski odvetniki slovesno razglasili na letnem zboru 17. julija 1967 v Ljubljani, objavljen pa je bil ob proslavi 100. obletnice OZS leta 1968. Vladimir Kreč pa je deloval tudi vsa naslednja leta na področju odvetniške etike in je tako najbolj zaslužen za sprejem dopolnil in sprememb kodeksa na skupščini OZS 21. junija 1985. Ves čas si je prizadeval, da bi odvetniška etična pravila zaživela v praksi, zato je o njih predaval, svetoval mlajšim kolegom in pripravljal strokovna mnenja ob najrazličnejših prijavah, ki so prihajale na zbornico zaradi nepravilnega dela posameznih odvetnikov.

Na srečanju slovenskih odvetnikov leta 1987 na Otočcu je predstavil odmeven referat o etiki odvetnikov v praksi. Tedaj je opozoril predvsem mlade kolegice in kolege, ki so vstopali v odvetniške vrste v vse večjem številu, naj se s pravili kodeksa ne le seznanijo, temveč jih tudi dosledno spoštujejo. O odvetniški etiki je govoril tudi na skupščini v Portorožu leta 1989, uvodni referat pa je imel prav tako na proslavi 125. obletnice OZS na Bledu leta 1993. Takrat je posebej poudaril, da "noblesse oblige" odvetniškega poklica zavezuje k podreditvi osebnih interesov poklicnemu delu, bistvu tega dela pa je iskanje poti do zmage pravice kot najvišje človeške dobrine.

Odvetnik Vladimir Kreč je v vsem razdobju, ko je deloval v odvetništvu, slovel kot odličen pravnik na področju civilnega, gospodarskega in kazenskega prava, zlasti pa je bil znan kot zanesljiv zagovornik in sijajen govornik v kazenskih zadevah.

Marko Knafeljc

Novela ZKP in tendence v razvoju našega kazenskega postopka

dr. Zvonko Fišer

I.

Minilo je dobrih pet let od uveljavitve nove slovenske kazenske zakonodaje. Vsak od obeh ključnih zakonov je če dobil po eno obsežno novelo, ki sta naleteli na deljen sprejem. Zlasti novelo KZ[1] je stroka večidel ostro zavrnila,[2] za spoznanje manj načelno odklonilne kritike, vsaj tako se zdi na prvi pogled, doživlja novela ZKP.[3,4] To seveda še zdaleč ne pomeni, da nekatere rešitve v njej, kljub temu, niso sporne.[5]

Medtem sta oba zakona že dobila svojega bratranca, to je zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja,[6] prav tako je bil pred nedavnim sprejet njun nekoliko bolj oddaljeni sorodnik, ki ureja področje izvrševanja kazenskih sankcij.[7] Pač pa nič ne kaže, da bi se kmalu razjasnilo nebo nad novo zakonodajo o prekrških;[8] celo nasprotno, z vsako intervencijo zakonodajalca postaja ta kategorija kaznovalnega prava bolj problematična. Le spomnimo se na (milo rečeno) nenavadni položaj, ki je nastal, ko je novi zakon o varnosti cestnega prometa uvedel sankcije, ki jih zakon o prekrških kot temeljni predpis s tega področja ni poznal. Tudi ukinjanje gospodarskih prestopkov kot posebne kategorije kaznovalnega prava zakonodajalcu nekako ne gre od rok. V predlogu novele zakona o prekrških je sicer predvidena splošna konverzija dosedanjih gospodarskih prestopkov v prekrške,[9] a se zdi, da zakonodajalec sam sebi ne verjame, da se bo to tudi v resnici zgodilo. Drugače si namreč ni mogoče razložiti dejstva, da je, potem ko v zadnjih letih novi zakoni praviloma niso več predpisovali gospodarskih prestopkov, temveč le še prekrške, sistemsko pomembni zakon o zavarovalništvu prav pred nedavnim uzakonil impozantno število razmeroma hudih gospodarskih prestopkov.[10]

Dvoje misli se mi poraja ob tem:

- Prvič, ali ne bi bil po petih letih že čas, da bi pripravili celovito in temeljito oceno pozitivnih in negativnih rezultatov slovenske kazenske (kaznovalne) zakonodaje s strokovnega in s praktičnega aspekta. Naloga, vsaj kar zadeva kazenskopravno stroko v ožjem smislu, niti ne bi smela biti zelo zahtevna, kajti dobršen del posla je bil opravljen že z obsežno raziskavo o uveljavljanju novih institutov kazenskega materialnega in procesnega prava.[11]
- In drugič, zastavlja se vprašanje, ali se v procesu prenavljanja in nastajanja slovenske kazenske zakonodaje, ki sicer traja znatno dlje, kakor je bilo spočetka mogoče pričakovati, vendarle približujemo zaokroženemu korpusu, da ne rečem kodifikaciji kaznovalnega prava v naši državi.

Prva misel je za izziv; morda bo kdo pobral rokavico in se lotil te naloge. Edinole tako bomo prišli do korektnih podatkov o tem, kako v resnici deluje naša kazenska zakonodaja. To je nujno potrebno zaradi stroke same, zaradi praktikov, ki si služijo kruh na področju kazenskega prava, zaradi splošne javnosti in tudi zaradi zakonodajalca.

Stroka mora nenehno raziskovati, kritično preverjati učinke svojega dela, iskati in ponujati nove rešitve ter skrbeti za njihovo teoretično utemeljenost. Praktikom se zdijo problemi, s katerimi se ukvarjajo vsak dan, tako hudi, da zaradi dreves ne vidijo gozda; a brez trdnih teoretičnih okvirov boljših rešitev ni mogoče pričakovati. Splošna javnost zna biti na kazenskem področju zelo dovzetna za emocije in za pavšalne ter laične ocene. Če na koncu na vse to reagira zakonodajalec v populistični maniri, potem pridemo do sprememb, ki so strokovno oporečne, brez rdeče niti in brez vizije.

Na drugo vprašanje je odgovor, žal, negativen. Ne, zaokroženega in notranje usklajenega sistema kaznovalnega prava očitno še dolgo ne bomo imeli.

Sistem prekrškov, kot smo videli, še ni urejen: področje je izjemno zahtevno (če bi ne bilo, bi novo zakonodajo imeli že zdavnaj) in ga ni modro podcenjevati (to je tisti segment kaznovalnega prava, ki - uredimo in poimenujmo ga kakorkoli - zadeva daleč najširši krog subjektov), pa že zato terja temeljit razmislek ter vsebinsko in, last but not least, tehnično domišljene rešitve.

Še trši utegne biti oreh, ki se mu pravi zakon o kazenskem postopku. Po mojem trdnem prepričanju sistema kazenske zakonodaje ne moremo šteti za zaokroženega, dokler ne bomo temeljito spremenili kazenske procesne

---

[1] *Ur. l. RS, št. 23/99.*

[2] *Gl. zlasti članke Bele, Razkrajanje prava, Pravna praksa št. 12/99, priloga, str. I-IV, isti, Razkrajanje prava (II), Pravna praksa 18/99, priloga, str. I-IV in Jakulin, Spremembam KZ na rob, Pravna praksa, št. 12/99, priloga, str. V-VI. Med kritičnimi razmišljanji o noveli KZ s širšim pristopom je treba posebej opozoriti na članek L. Bavcona, O razmerju med politiko in kazenskim pravom, Pravna praksa, št. 33/99, priloga, str. I-V.*

[3] *Ur. l. RS, št. 72/98, "prva" novela ZKP, o tej bo predvsem govor v tem sestavku.*

[4] *Tako Horvat v svojem prikazu z naslovom Prva novela zakona o kazenskem postopku (Pravosodni bilten, št. 1/99, str. 95-110). Drugi smo v zvezi z novelo, deloma kritično deloma pohvalno, obravnavali predvsem spremembe v posameznih institutih ali delih zakona, gl. n. pr. Fišer, Pripor v noveli ZKP/1998, Pravna praksa št. 14/99, priloga, str. I-XI, Klemenčič, Prikriti (kriminalistični) preiskovalni ukrepi, Odvetnik, št. 3/99, str. 11-15.*

[5] *V tej smeri, a seveda ne gre za edini sporni primer, omenjam prispevek J. Šinkovca v Pravni praksi, št. 15/99, str. 10-11, z naslovom Ustavnost nekaterih določb novele ZKP in v zvezi z njim odgovor B. Penka z enakim naslovom, prav tako Pravna praksa, št. 18/99, priloga, str. VI-VIII.*

[6] *Ur. l. RS, št. 59/99.*

[7] *Ur. l. RS, št. 22/2000.*

[8] *Ne glede na sklep vlade, da mora Ministrstvo za pravosodje do polletja izdelati predlog za novi zakon o prekrških: od tod do sprejema spodobnega zakona v parlamentu je pot negotova in dolga.*

[9] *Gl. 14. in nasl. čl. predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prekrških, kakor je bil za drugo obravnavo objavljen v Poročevalcu DZ št. 8 z dne 9. febr. 2000.*

[10] *Ur. l. RS, št. 13/2000, gl. zlasti 341., 342., 344.-347. in 351. čl. omenjenega zakona.*

[11] *Uveljavljanje novih institutov kazenskega materialnega in procesnega prava, vodja prof. dr. Ljubo Bavcon, Inštitut za kriminologijo pri PF v Ljubljani, 1998, 351 str. Upati je, da bo raziskava kmalu izšla v knjižni obliki in bo tako dostopnejša vsem zainteresiranim.*

zakonodaje. Položaj je pravzaprav paradoksalen: po eni strani že imamo "nov" zakon, formalno se zdi vse v redu, a vsi vemo, da ni.

O tem, kakšen naj bi bil novi zakon o kazenskem postopku, sem svoje poglede že predstavil.[12] Tokrat bom poskusil analizirati novelo ZKP/98 in ugotoviti, ali v njej že najdemo pozitivne znanilce razvoja našega kazenskega postopka v prihodnje.

II.

Z zakonom o kazenskem postopku v tem trenutku verjetno nihče ni zadovoljen. Za tiste, ki hočejo "učinkovit in hiter" kazenski postopek, vsebuje veljavni zakon preveč, po njihovem, nerazumljivih in nepotrebnih, ovir. Za garantiste je luknjičav kot švicarski sir: za lepimi načeli je vsakdanjost veliko bolj prozaična, če ne na trenutke celo tragična. Njegova najhujša pomanjkljivost je, po mojem mnenju, ta, da ni sorazmerja med vložkom in rezultatom, saj zakon preprosto "ne deluje". Nezahtevne zadeve se brez prave potrebe obravnavajo na dolgo in na široko, v komaj nekoliko bolj zahtevnih pogosto odpove in privede do popačenih rezultatov.[13] Skrajšani in poenostavljeni postopki so mu popolnoma neznana stvar.

Poleg tega postaja zakon z vsakim nadaljnjim posegom vanj vse bolj nekonsistenten;[14] to še posebej velja za predhodni postopek. V predkazenski postopek, ki v našem zakonu že tako ali tako nima trdne zgradbe, saj ga je zakonodaja v preteklosti zanemarjala, meneč, da ne gre za del kazenskega postopka, na vseh koncih in krajih vdirajo instituti in pravila, ki naj bi sicer veljala za t. i. formalni kazenski postopek. To samo po sebi ne bi bilo narobe, toda s tem postaja ta faza postopka vedno bolj nejasna, zmedena in neobvladljiva, naslednja faza (preiskava) pa odveč. Pravzaprav bi moral reči, da predkazenski postopek še najbolj obvladuje tisti, ki bi smel biti zgolj ali predvsem izvajalec (policija), najmanj pa tisti, ki je po naravi stvari ključni organ predkazenskega postopka (državni tožilec). Vsak udeleženec razume predkazenski postopek po svoje, vsakdo bi si ga rad (za trenutno rabo) interpretiral in (pro futuro) uredil v skladu s svojimi interesi. O celoviti reformi pa ni ne duha ne sluha.

Znano je, nadalje, kako se je končal poskus, da bi v naslednji fazi postopka, to je v preiskavi, v zakon mešanega tipa na silo vsadili nekatere kontradiktorne elemente. Z neuspehom, seveda, saj preiskavi, ki je izrazito inkvizitorni del tega tipa postopka, ni mogoče s čarobno paličico spremeniti njene tradicionalne strukture in narave.[15]

Medtem ko zna biti naš zakon pikolovsko natančen pri nepomembnih vprašanjih,[16] ostaja po desetletjih, odkar so bile uvedene nekatere ključne rešitve in instituti, pri njih še vedno nepopoln, nejasen in nedorečen.[17] Nastaja vtis, da z njimi tako ali tako ni mislil resno.

Če bi analizirali njegovo terminologijo, bi lahko precej natančno ugotovili, kdaj ali s katero novelo so bile vpeljane ali spremenjene posamične določbe.[18] In tako bi lahko našteval še dalje. Ob vseh globalnih napakah, opozorila, da zakon v tem trenutku tudi ni usklajen z nekoliko kasneje sprejeto novelo KZ,[19] da že od poprej vsebuje nekaj neprijetnih notranjih neskladij[20] in da ima zakonodajalec nenehno težave pri čisto tehničnem obvladovanju te materije,[21] izzvenijo skorajda kot sitnarjenje nikoli zadovoljnih tečnob.

Bil bi že skrajni čas, da se resno lotimo izdelave novega zakona o kazenskem postopku. Da je tisti iz leta 1994 prejkoslej ponesrečen poskus, kako premostiti težko predvidljivo prehodno obdobje (pri čemer očitek ne leti na njegove sestavljalce, ki so delali v težavnih razmerah in pod nespodobnimi pritiski), je jasno že dolgo. Sam sem prvič opozoril, da bi se morali čimprej lotiti izdelave novega procesnega zakona, še preden je sedanji stopil v veljavo.[22] S tranzicijo sedanjega stanja ne bo mogoče večno opravičevati. Odtlej je minilo več kot pet let, zgodilo se ni nič bistvenega, nasprotno, bojim se, da je čas, ki bi ga bilo mogoče koristno izrabiti za priprave na zahtevno nalogo, tekel v precejšnji meri prazno. No, čisto v prazno pa morda vendarle ne: v tem trenutku celo največji dvomljivci zanesljivo vedo, da obleke, ki se trga na zadnjici in na komolcih, ki ima predolge rokave pa prekratke hlačnice, ter žepe z luknjami, preprosto ni več mogoče zakrpati. Zakon je prav zares treba "spisati na novo in v celoti".[23]

Seveda je škoda, da v tem času niti v znanstveni in strokovni sferi niti med osveščenimi in zainteresiranimi praktiki ni stekla razprava o poglavitnih potezah novega kazenskega postopnika. Iz nekaterih rešitev, ki jih deloma najdemo že v ZKP/94, še bolj pa iz tistih v noveli iz leta 1998, je mogoče razbrati tendence, ki v posameznih segmentih kažejo, kakšen bi moral biti naš kazenski postopnik v prihodnje. Slika seveda še zdaleč ni popolna, kajti veliko večino najpomembnejših rešitev bo treba še izbrati, temeljito prediskutirati in domisliti, a poglavitna smer sprememb je dokaj jasno nakazana.

III.

Pa si poglejmo nekatere novosti v noveli ZKP/98, ki, po mojem mnenju, pomembno nakazujejo smer nadaljnjega razvoja kazenskega postopka v na-

---

[12] *Gl. Fišer, Teze za novi slovenski kazenski postopnik. Pravna praksa, št. 5/97, str. 10-11.*

[13] *Seveda pa nikakor ne spadam med tiste, ki mislijo, da so za težave v posamičnih kazenskih postopkih krivi predvsem procesni predpisi, prav tako kakor ti niso poglavitni vzrok za zaostanke v slovenskem pravosodju.*

[14] *Horvat, op. cit., str. 109.*

[15] *Prim. 1. odst. 178. čl. v besedilu iz leta 1994 in po noveli iz leta 1998.*

[16] *Za primer: za ZKP so podrobne določbe o izvrševanju pripora (209. do 213.d čl.) nepotreben balast. Toda odločitev zakonodajalca, da bo neko vprašanje (pre)podrobno uredil v (določenem) zakonu, še zdaleč ni nedolžna, kajti če bi obveljala kot precedens in bo kasneje na podobno ekstenziven način uredil še katero drugo vprašanje, bo zakon zlahka narasel na nekaj tisoč členov.*

[17] *Iz pred nedavnim obranjene doktorske disertacije Katje G. Šugman z naslovom Sistem kazenskopravnih dokaznih prepovedi in zapovedi kot merilo razmerja moči med posameznikom in državo se lepo vidi, da n. pr. sistem izločanja nezakonito pridobljenih dokazov v našem zakonu niti vsebinsko niti tehnično ni korektno in dosledno izveden.*

[18] *Samo za primer: v ZKP še vedno najdemo "organe za notranje zadeve" (celo v določbah, ki so bile spremenjene z novelo iz leta 1998!), medtem ko zakonodaja s tega področja govori le še o policiji.*

[19] *Samo za primer gl. 1. odst. 70. čl., v katerem je obvezna formalna obramba predvidena za obdolženca, zoper katerega teče kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, za katero je v zakonu predpisana kazen dvajsetih (!) let zapora.*

[20] *Primer s področja, ki je bilo v noveli predelano: 1. odst. 472. čl., ki določa razloge za odreditev pripora v postopku proti mladoletnikom, se sklicuje na 1. in 2. odst. 201. čl. Seveda sta bila to 1. in 2. odst. 201. čl., kakor sta veljala v ZKP/94 pred odločbo US RS št. U-I 18/95, ki je razveljavila 1. odst. 201. čl. (obvezni pripor); sedanji 2. odst. 201. čl. seveda ne vsebuje nobenih pripornih razlogov. Novela ZKP/98 določbe 1. odst. 472. čl. ni ustrezno popravila.*

[21] *Gl. drugo novelo ZKP, Ur. l. RS, št. 6/99.*

[22] *Na Dnevih slovenskih pravnikov v Portorožu, okt. 1994. leta, ob predstavitvi svojega koreferata z naslovom Sistem kaznovalnega prava - procesnopravni vidik, Podjetje in delo, št. 5-6/1994, str. 526-531.*

[23] *Katja G.-Šugman, op. cit., str. 296.*

ši državi. Vsaj dvoje je takšnih, da jima moramo priznati poseben pomen, saj neposredno segata na področje temeljnih načel.

1. Novela ZKP/98 brez dvoma pomeni nadaljnji prodor elementov kontradiktornosti v naš kazenski postopek. To je posebej jasno razvidno iz postopka odločanja o odreditvi pripora, kakor je urejen v noveli ZKP/98.[24] Zakonodajalec se je zelo trudil, da bi uveljavil t. i. kratki kontradiktorni narok. Usmeritev je, kot rečeno, pomembna z načelnega stališča in je ne more spremeniti niti ugotovitev, da nekatera iskanja v tej smeri v nedavni preteklosti niso bila posrečena [25] in da tudi vse sedaj veljavne rešitve niso niti ustrezne[26] niti niso, žal, celo na področju, ki ga posebej omenjam, v celoti domišljene.[27] Vsekakor smo še precej daleč od tega, da bi bilo kontradiktorno obravnavanje v tehnološkem smislu ustrezno izpeljano skozi celotni zakon.

Kljub temu se zdi, da pa je na načelni ravni zahteva po kontradiktornosti v kazenskem postopku na splošno sprejeta. Seveda je kontradiktornost bistveno več, kakor zgolj postopkovno pravilo; je način razmišljanja, je prehod od pojmovanja kazenskega postopka kot uradovanja države v kazenski postopek, ki je spor med strankama. Spremeniti stališča v glavah udeležencev kazenskega postopka pa je, kot vemo, še bistveno težje kakor spremeniti zakon, toda v tem pogledu je smer nadaljnjega razvoja jasno začrtana.

2. Druga načeloma pomembna odločitev, ki jo lahko z visoko stopnjo zanesljivosti povzamemo iz dosedanjih sprememb v procesni zakonodaji, je tista, ki se nanaša na sistem kazenskega pregona. Brez velikega hrupa, ki se mu najbrž ne bi mogli izogniti, če bi o tem vprašanju sprožili načelno razpravo, je že ZKP/94 dokaj jasno nakazal slovo od (poprej v našem okolju tradicionalnega) legalitetnega sistema pri pregonu,[28] novela iz leta 1998 pa je takšno usmeritev potrdila in jo še dodatno utrdila. Menim, da je bila s tem izbira dokončno opravljena in da bomo imeli v prihodnje mešani sistem kazenskega pregona, oportunitetnega pri lažjih in legalitetnega pri hujših kaznivih dejanjih. Če bi rekel, da ta odločitev že v celoti determinira celotno zasnovo novega kazenskega postopnika, bi najbrž pretiraval: najmanj, kar lahko ugotovimo pa je, da močno razširja možnosti za izbiro različnih procesnih rešitev, zlasti tistih, ki so drugačne od dosedanjih.

In kaj je k temu prispevala novela ZKP?

Dvoje: po eni strani je bistveno razširila pas kaznivih dejanj, pri katerih je mogoče uporabiti različne institute opuščanja kazenskega pregona. Od kaznivih dejanj, za katere je zagrožena denarna kazen ali kazen zapora do enega leta (ZKP/94), smo prišli na praktično celotno okrajno pristojnost.[29] Tisti, ki se nekoliko spoznajo na tožilsko statistiko vedo, da pomeni okrajna pristojnost v grobem dve tretjini celotnega pripada kazenskih zadev. In čeprav to niti teoretično niti praktično ne pomeni, da bi bilo mogoče dve tretjini tožilskega kazenskega pripada preprosto odriniti v različne oblike alternativnega obravnavanja, ni dvoma, da se je območje, na katerem bo poslej tožilsko odločanje usmerjalo načelo oportunitete, bistveno razširilo.

Po drugi strani je novela ZKP pomembno obogatila spekter institutov, ki jih je mogoče uporabiti namesto kazenskega pregona. Poleg pogojno odloženega pregona[30] in manj uporabnih variant opuščanja pregona iz 163. čl. ZKP, je bilo uvedeno poravnavanje.[31] Premik je zelo pomemben, kajti t. i. tretja pot [32] bo uspešna le, če bo ponudila dovolj široko pahljačo realnih in racionalnih alternativ za kazenski pregon. Zakon jih je zagotovil, v praksi pa bo treba zagotoviti pogoje, da bodo lahko delovale.[33]

Prehod ni preprost, kajti ugovori proti opuščanju kazenskega pregona so številni in tehtni, od zelo načelnih[34] do povsem praktičnih in konkretnih.[35] Hudo napako bi napravili, če bi jih odpravili z levo roko, češ, da gre za zastarele poglede na razvoj kazenskega postopka. Na pomisleke zoper opuščanje kazenskega pregona moramo biti pozorni, kajti dejstvo je, da gre za institute, ki lahko, po eni strani, bistveno prispevajo k racionalni selekciji zadev za kazenski pregon, vendar pa so, po drugi strani, ambivalentni in lahko povzročijo disfunkcije v sistemu kaznovalnega prava[36]. Konec koncev se lahko pokaže, da pri stvari sploh ne gre (ali ne gre vedno) za alternativo kazenskemu pregonu, temveč za njegovo dopolnitev, kar lahko pripelje celo do povečane stopnje represije v družbi z mnogimi nadaljnjimi neugodnimi posledicami.

Uvajanje teh institutov pomembno spreminja vloge udeležencev v predkazenskem postopku, zlasti državnega tožilca in oškodovanca, toda tudi domnevnega storilca kaznivega dejanja. Zaenkrat je iz igre izločeno sodišče, kar utegne biti prej pomanjkljivost kot odlika naše ureditve.

Uzakonitev mešanega sistema pregona ter uvajanje institutov, ki pomenijo opuščanje ali alternativo kazenskemu pregonu, je treba oceniti pozitivno tudi po praktični plati. Brez teh inovacij bi se kazensko pravosodje zadušilo. Uveljavljanje t. i. pogodbene-

---

[24] *Gl. čl. 202 ZKP/98 in nasl.*

[25] *V mislih imam seveda 1. odst. 178. čl. ZKP/94.*

[26] *Tako so kritike vredne rešitve, ki urejajo postopek odvzema denarja ali premoženja nezakonitega izvora po 498.a čl. ZKP/98, saj ni zagotovljen kontradiktorni postopek na prvi stopnji. Morebitni ugovor, da tudi v povsem primerljivi situaciji odločanja po 498. čl. kontradiktornost že doslej ni bila zagotovljena, seveda nima nobene teže; urediti bi bilo treba oba (mimogrede, če bi to storili z isto določbo za oba hkrati, ne bi bilo nič narobe).*

[27] *Problematičen je narok, ki ga (fakultativno) izvede preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v primerih, ko o podaljšanju pripora odloča drug organ (senat okrožnega sodišča ali vrhovno sodišče), gl. 2. odst. 205. čl. ZKP/98.*

[28] *Zdi se, da je bilo načelo legalitete kazenskega pregona pri nas do nedavna tako rekoč nedotakljivo in si skorajda ni bilo mogoče misliti, da bi ga opustili. Tudi radikalne kritike, ki so izhajale iz nasprotne skrajnosti (oportunitete), ga niso načele, vse dokler ni prodrlo spoznanje, da tudi v tem primeru nimamo opravka s čistimi kategorijami, temveč s kontinuumom različnih situacij in je še najbolj primerna kompromisna rešitev, to je mešani pregon.*

[29] *Gl. spremembe v 1. odst. 162. čl. in novi 161.a čl.*

[30] *Gl. 162. čl. ZKP; pri tem ne bi smeli spregledati, da je novela popravila nekatere pomanjkljivosti, ki jih je bilo poprej mogoče očitati temu institutu (gl. o tem Fišer, Pogojna odločitev kazenskega pregona 162. čl. ZKP, Pravnik št. 9-10/1997, str. 471-508).*

[31] *161.a čl. ZKP/98.*

[32] *Troisieme voie v francoski teoriji, to so tiste (pogojno rečeno: alternativne) oblike reagiranja na storjeno kaznivo dejanje, ki ležijo med čistim opuščanjem pregona, brez kakršnekoli dodatne intervencije, in "klasičnim" kazenskim pregonom.*

[33] *To niti malo ni preprosto: ni odveč ponovno opozoriti, da pogojno odločenega pregona še vedno ni mogoče izvajati v celoti, ker država ni zagotovila infrastrukture, potrebne za nekatere izmed predvidenih nalog. Bolje kaže pri poravnavanju, kjer so bile priprave temeljitejše, čeprav vzbuja (na načelnem nivoju) nekaj skepse odločitev države, da jih je praktično v celoti prepustila državnim tožilstvom, kakor bi bilo njihova ekskluzivna igračka.*

[34] *Najpogostejša sta dva: po materialnopravni plati, da gre za kršitev načela krivdne odgovornosti, po procesnopravni pa, da gre za kršitev domneve nedolžnosti.*

[35] *Zlasti, da ni mogoče zagotoviti enakih kriterijev pri njihovi uporabi, zato lahko povzročajo neenakost pred zakonom.*

[36] *Vendar pa ne tistih, na katere opozarjajo nekateri sodniki ter odvetniki in za katere se zdi, da izhajajo iz nekakšne stanovske užaljenosti.*

ga modela v kazenskem pravosodju je dandanašnji dobesedno eden izmed imperativov in se ga lotevajo povsod po svetu.[37]

3. Novela ZKP je pomembno posegla v t. i. posebne preiskovalne ukrepe.[38] Tokrat me ne zanimajo nove (vsebinske in tehnične) rešitve in, konec koncev, tudi ne, ali v celoti ustrezajo odločbi Ustavnega sodišča št. U-I 25/95, pač pa je pomembna njihova sistematična preureditev in umestitev v kazenski postopek.

Glede na organ, ki odloča o njihovi uporabi, je mogoče prikrite preiskovalne ukrepe razporediti v tri skupine. V prvi so tisti, ki jih sme odrediti policija sama.[39] V drugi so tisti, katerih uporabo policiji dovoljuje državni tožilec,[40] in v tretji tisti, ki pomenijo posege v pravice in svoboščine ljudi, zaradi česar mora o njihovi uporabi odločati preiskovalni sodnik;[41] tudi te pa izvaja policija.

Gre za načeloma pravilno razporeditev, ki bi lahko bila pozitivna znanilka nove zasnove predkazenskega postopka. Policija je postavljena v vlogo izvajalca, pomembno je poudarjena vloga državnega tožilca, ki mu zakon, čeprav še ne v zadostni meri, vendarle priznava položaj središčnega organa predkazenskega postopka. Preiskovalni sodnik nastopa v tem primeru v tipični vlogi sodnika-garanta.[42]

Če nadalje upoštevamo še, da gredo po noveli s prikritimi ukrepi pridobljene informacije ali dokazi najprej državnemu tožilcu in šele kasneje preiskovalnemu sodniku,[43] je jasno, da se je v tem segmentu močno utrdil prav procesni položaj organa pregona. Sprememba se lepo navezuje na ureditev, ki jo je ZKP že doslej poznal v nekaterih podobnih situacijah.[44] Po tem vzorcu bi bilo treba v prihodnje urediti vsa razmerja v predkazenskem postopku.

Zaenkrat pa je ta faza postopka urejena po drugačnem modelu,[45] namreč tistem, po katerem nastopajo v predkazenskem postopku trije avtonomni organi, vsak s svojimi nalogami in pristojnostmi in ki naj bi bili drug drugemu načeloma prirejeni. Zato bi si bilo treba prizadevati, da bi nadaljnje spremembe, če bo do njih prišlo, vsekakor pa nova ureditev, sledila pravkar nakazanemu modelu, ki je zaenkrat, kot rečeno, prišel najbolj do izraza prav pri posebnih preiskovalnih ukrepih.

Bojim se sicer, da je takšna rešitev bolj plod spleta ugodnih okoliščin, kakor temeljitega in v prihodnost zazrtega premisleka, zaradi česar njena prejudicialna vrednost, če bi jo skušali prenesti na celotni predhodni postopek, najbrž ni velika. Pa vendar: prizadevanja tistih, ki že več kot desetletje dopovedujemo, da predkazenski postopek, takšen, kakršnega imamo sedaj pri nas, nima nobenega smisla, počasi rojeva sadove. Toda čaka nas še ogromno dela. Pripraviti celotno zasnovo predhodnega postopka[46] že samo po sebi ni preprosta stvar. Če upoštevamo, da ureditev predhodnega postopka pomembno vpliva tudi na zasnovo postopka v nadaljevanju, potem postane naloga še veliko težja in bolj odgovorna.

4. Če nadaljujem z oškodovancem, ki je bil že omenjen, ko je beseda tekla o odvračanju pregona, je mogoče nedvomno pozitivno oceniti tudi tiste dopolnitve, ki izboljšujejo njegov procesni položaj.[47] V tem pogledu naš zakon sledi trendom v svetu in počasi popravlja "zgodovinsko" krivico, ki jo je doživljal oškodovanec v bistvu že od časov, ko se je država polastila njegovega zahtevka do kaznovanja storilca kaznivega dejanja in ga, ponekod bolj, drugod nekoliko manj, potisnila v položaj dokaznega sredstva.

Znatno bolj sporni se mi zdijo poskusi spreminjati njegov dejanski položaj v kazenskem postopku, ker gre večinoma za poceni populizem.[48] S tem nikakor ne zanikam, da so lahko oškodovanci, predvsem ko nastopajo kot priče (toda podobno velja tudi za druge udeležence v kazenskem postopku, vključno s sodniki, državnimi tožilci in še za koga), tudi v resnici pod pritiskom in celo ogroženi, in da jih je potrebno učinkovito zavarovati, vendar so rešitve neustrezne, pogosto navidezne in zato v bistvu škodljive.

Zakonodajalec je napaberkoval nekaj tujih zgledov in priporočil ter jih presadil k nam, ne da bi niti poskusil razumeti, kdaj, kje in zakaj so nastale ter kakšne pozitivne in zlasti, kakšne negativne posledice prinašajo s seboj. Bojim se razvoja v tej smeri, ki pelje v pogubno kazuistiko in disgregacijo kazenskega prava. Ta je, mimogrede, dandanašnji eden največjih problemov modernega kazenskega prava. Tako se predvsem v Evropi že nekaj desetletij govori o krizi kodifikacij. Klasični materialni in procesni zakoniki naj bi bili preveč neokretna orodja za spremljanje hitro spreminjajočih se razmer na področju kriminalitete. Zato se sprejemajo intervencijski zakoni, ki prinašajo vedno nove in nove inkriminacije, na področju kazenskega postopka pa uvajajo posebne postopke za ožje kategorije kriminalnih pojavov (kaznivih dejanj, skupin kaznivih dejanj, dejanj s posebnimi značilnostmi, za nekatere storilce in pod.). V njih so temeljna načela kazenskega materialnega in procesnega prava ter kriminalitetne politike, ki prežemajo zakonike, včasih obrnjena povsem na glavo. Da bi bila ironija popolna, je takšne rešitve pogosto mogoče opravičevati z mednarodno sprejetimi priporočili ali podobnimi akti, ki se imenitno bero, če upoštevamo samo področje, ki ga obravnavajo, vendar so znatno manj uporabni, ko jih je treba uskladiti s podobnimi, že obstoječimi

---

[37] *Gl. o tem tudi moje poročilo z znanstvene konference z naslovom Pogajanja v kazenskem postopku v Evropi, Pravna praksa, št. 30-31/1999, str. 42-43.*

[38] *Gl. 150.-156. čl. ZKP/94 za prejšnjo in enako oštevilčene, toda popolnoma predelane določbe ZKP/98; moja izvajanja upoštevajo tudi tovrstne ukrepe, opredeljene v 49. čl. zakona o policiji, Ur. l. RS, št. 49/98. Problem poimenovanja vseh teh ukrepov ostaja slejkoprej odprt.*

[39] *2. odst. 49. čl. ZPol.*

[40] *Prav tako 2. odst. 49. čl. ZPol in 155. čl. ZKP/98.*

[41] *To so ukrepi iz 150. in 151. čl. ZKP/98.*

[42] *Gl. o tem tudi Klemenčič, op. cit., str. 13.*

[43] *1. odst. 153. čl. ZKP/98.*

[44] *3. odst. 164. čl. ZKP.*

[45] *Pravzaprav bi težko rekli, da v tem trenutku iz našega kazenskega postopnika izhaja kakršnakoli jasna zasnova predkazenskega postopka (ne da bi v tem trenutku in na tem mestu problematiziral pojem sam). V resnici imamo situacijo, ko se je na neko zasnovo, ki je bila v bistveno drugačni zamisli in razmerah postavljena v pomembni noveli ZKP iz leta 1967, nacepila vrsta (parcialnih) zakonodajnih posegov in sprememb prakse, ki so povzročili, da v tem trenutku ni več jasno, za kakšen predkazenski postopek pravzaprav gre.*

[46] *Zelo na kratko in skrajnje shematično: predkazenski postopek, ki služi le zbiranju informacij, potrebnih za odločitev o sprožitvi kazenskega postopka, izvaja (sodna) policija pod neposrednim vodstvom organa pregona, sodnik (ki seveda ni preiskovalni sodnik, kajti faza preiskave odpade) odloča samo o dovoljenosti dejanj, ki posegajo v pravice in svoboščine ljudi in (v zelo omejenem obsegu, pa ne po uradni dolžnosti) zavaruje kasneje neponovljive dokaze.*

[47] *V mislih imam predvsem novi 3. odst. 65. čl. ZKP, čeprav moram prav v zvezi s to določbo opozoriti, da bo zanesljivo povzročala dodatne težave pri zagotavljanju enakosti orožij v kazenskem postopku. Ta že doslej ni bila zagotovljena, s to določbo pa postaja dispariteta še večja: obdolžencu se bo vse pogosteje dogajalo, da bo imel proti sebi kar dva kvalificirana nasprotnika, sam pa bo brez zagovornika.*

[48] *Tipičen primer je nova določba 141.a čl. ZKP/98, ki se za nameček navezuje še na sporno novoto v materialnem kazenskem pravu. Zakaj je takšna določba morala priti prav v zakon o kazenskem postopku, najbrž ne ve nihče.*

primeri v zakonodaji ali jih vklopiti v kazenskopravni sistem. Toliko zgolj mimogrede, čeprav ne bi bilo slabo, če bi o tem problemu, ki je z novelama KZ in ZKP več kot očitno prodrl tudi k nam, stekla kvalificirana razprava.

5. Pozitivno oceno bi lahko dobila, seveda le če jo razumemo kot začetek in ne kot njen končni domet, napoved pritožbe.[49] Ta je pomemben in v praksi zelo uporaben ter uporabljan element adversarnega postopka, ki pa ga bo treba še razviti in dodelati.

V naših razmerah, ker se je znašla v zakonu kot riba na suhem, se bojim, da pravih rezultatov (še) ne bo dosegla. Upam, da se vsaj ne bo preveč kompromitirala, ker ji sicer preti nevarnost, da jo bomo odpravili, ne da bi sploh dobro vedeli, čemu služi in v kateri zgodbi je doma.

Dokaj podoben je primer predloga državnega tožilca za izrek točno določene višine kazni.[50] V načelu nimam proti tej novosti prav nič, saj bi takšen predlog, seveda če bi bil postavljen na začetku na primer glavne obravnave ali celo že prej, lahko pomenil izhodišče za katerega izmed skrajšanih ali poenostavljenih postopkov. Na koncu glavne obravnave je v bistvu nesmiseln, saj zanesljivo ne more več služiti kot podlaga za pogajanja. Tudi takšen predlog namreč prihaja iz neke druge zgodbe, ki je naš zakonodajalec ni razumel in ni doumel.

6. Prav tako je treba podpreti sporočilo, ki ga nosi novi 5. odst. 392. čl. ZKP. Ta nekoliko razširja možnosti, ki jih ima pritožbeno sodišče, da samo meritorno odloči, namesto da bi sodbo razveljavljalo. Jasno je, da je sama po sebi veliko premalo, da bi nakazovala jasen trend v smeri takšnega pojmovanja postopka, ki je bistveno drugačno od dosedanjega, kaj šele, da bi pripeljala do realizacije izhodišča, po katerem se mora kazenski postopek praviloma končati na eni poti skozi kazensko pravosodje. Zato se bojim, da v tem trenutku ne bo imela pričakovanega pozitivnega učinka, kajti položaj pritožbenega sodišča je v tem pogledu še vedno premočan.[51]

7. Zelo pomemben in obsežen del novele ZKP iz leta 1998 predstavljajo spremembe v XVII. poglavju, v katerem naj bi bili urejeni ukrepi za zagotovitev obdolženčeve navzočnosti, za odpravo ponovitvene nevarnosti in za uspešno izvedbo kazenskega postopka. V tem prispevku sem že omenil nekatere pozitivne, a tudi negativne plati novele ZKP na tem področju, podrobneje pa sem o novi ureditvi pripora pisal na drugem mestu[52].

V tem trenutku me zlasti zanima celovita ocena novosti na tem področju in tendence njegovega nadaljnjega razvoja.

Bojim se, da je zakonodajalec, ob nespornih pozitivnih dosežkih (uvedba novih alternativnih ukrepov, postavljena je temeljna shema kontradiktornega odločanja v zvezi s priporom), v tem segmentu dosegel znatno manj, kakor bi lahko. Menim, da je bila situacija že zrela za to, da bi sistem omejevalnih ukrepov uredil na novo in, predvsem, v celoti. Gre za tiste posege v pravice in svoboščine osumljenca ali obdolženca, ki jih je pod natančno določenimi in medsebojno usklajenimi pogoji dopustno uporabiti še pred pravnomočno obsodbo. To nikakor niso samo posegi v osebno svobodo, kakor bi izgledalo na prvi pogled, temveč tudi posegi v druge pravice ljudi, n. pr. v premoženje in v upravičenja. Pa tudi njihov namen ni (samo) tisti, ki izhaja iz naslova XVII. poglavja ZKP, temveč imajo širši skupni imenovalec, namreč preprečevati nevarnost, ki jo osumljenec ali obdolženec predstavlja za varnost ljudi ali za potek kazenskega postopka. Skratka, določiti bi morali (skupno) pravno podlago in temeljne pogoje za uporabo takšnih ukrepov, sledil bi katalog ukrepov ter določbe o postopku (kdo jih predlaga in kdo o njih odloča, v kakšnem postopku, kakšna so pravna sredstva in pod.) ter morebitne posebnosti posamičnih omejevalnih ukrepov.

Poleg omejevalnih ukrepov, ki jih ZKP ureja v že omenjenem poglavju, naš zakon v tem trenutku pozna še nekaj drugih takšnih ukrepov, ki jih opredeljuje na drugih mestih. Kaj pa je drugega, če ne omejevalni ukrep, začasni odvzem vozniškega dovoljenja,[53] pa zaseg predmetov[54] in še prav posebej ukrepi za začasno zavarovanje premoženjskopravnega zahtevka in za odvzem s kaznivim dejanjem pridobljene premoženjske koristi.[55] In prav zaradi slednjega sem pričakoval, da se bo naš zakonodajalec vendarle zavedel, kakšen nered vlada na tem področju. Pa se ni: v 2. odst. 502. čl. je s suvereno nonšalantnostjo določil, da lahko sodišče odredi začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi tudi v predkazenskem postopku. In to je vse: cela vrsta vprašanj, zlasti pa najpomembnejše, to je ob kakšnem standardu verjetnosti, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, je sploh dopusten takšen ukrep, je zaenkrat v zakonu ostala brez odgovora.

Pa poglejmo še nekoliko naprej. V tem trenutku naš zakon še ne pozna prepovednih osebnih omejevalnih ukrepov, vendar bi si drznil napovedovati, da jih bomo kmalu dobili.[56] Tako postaja popolnoma očitno, da ukrepi, ki jih je mogoče podvzeti zoper osumljenca ali obdolženca, če zaradi spoštovanja načela pravne varnosti, terjajo celovito ureditev. To bi zakonodajalec lahko napravil že v tej noveli. Gre za relativno samostojen del kazenskega postopka, ki je v precejšnji meri neodvisen od siceršnje zasnove postopka, zato bi ga bilo mogoče urediti že v tem trenutku brez nevarnosti, da bi ga morali v prihodnje bistveno spreminjati. Škoda!

V tem pogledu je sprememba ZKP iz leta 1998, ob nespornih pozitivnih dosežkih, kot rečeno, tudi novela zamujenih priložnosti.

IV.

V tem prispevku sem se omejil na ugotavljanje tistih trendov in tendenc v razvoju našega kazenskega postopka, ki so, po moji oceni, pozitivni. Ob njih obstoje tudi negativni; na nekatere sem opozoril, nekaj sem jih omenil le mimogrede, so pa še drugi. Mislim, da bi morali graditi na prvih in jih, kolikor je le mogoče, uporabiti v prizadevanjih, da bi čimprej prišli do spodobnega zakona o kazenskem postopku. To je bil končni cilj mojega pisanja. Smer, v katero bi se moral razvijati naš kazenski postopek v prihodnje morda res še ni v celoti določena, v marsičem pa je že nakazana.

---

[49] *Gl. novi 368. čl. ZKP.*

[50] *Gl. 347. čl. ZKP/98.*

[51] *Gl. zadnji del 1. odst. 392. čl. ZKP.*

[52] *Gl. moj članek, cit. v op. št. 4.*

[53] *137. čl. ZKP.*

[54] *220. čl. in nasl. ZKP.*

[55] *109. čl. in 1. odst. 502. čl. ZKP.*

[56] *V mislih imam zlasti (začasno) prepoved opravljanja poslovne dejavnosti, ukrep, ki ga že pozna novi hrvaški ZKP (gl. 5. tč. 2. odst. 90. čl.), močni pa so tudi drugi. Pri tem se je treba zavedati, da uvedba novega omejevalnega ukrepa na prvi pogled pomeni povečevanje represije, toda po drugi strani je mogoče z milejšimi omejevalnimi ukrepi nadomeščati strožje. Ureditev vseh omejevalnih ukrepov, ki prihajajo v poštev v zvezi s kazenskim postopkom, na enem mestu in to, poudarjam, v ZKP, ima pomembno garantno funkcijo: uporabiti se smejo le tiste omejitve, ki jih pozna ta zakon in ne tudi morebitne druge, ki bi jih proizvedla represivna fantazija zakonodajalca na drugih pravnih področjih.*

Italija: O izobraževanju odvetniških pripravnikov, dohodkih odvetnikov in disciplinskih postopkih

dr. Karlo Primožič

Ker sem v članku, ki je izšel v prejšnji številki "Odvetnika" napovedal, da bom kdaj "prihodnjič" (nalašč sem se tako izrazil, ker nisem mislil povsem resno) napisal kaj o izobraževanju odvetniških pripravnikov, dohodkih odvetnikov in disciplinskih postopkih zoper odvetnike, naj torej poročam (urednik mi namreč ne da miru) nekaj o teh zadevah.

IZOBRAŽEVANJE IN POGOJI ZA OPRAVLJANJE PRAVNIH POKLICEV

Imam namreč srečo, ker je naše (in torej italijansko) Ministrstvo za univerzo in znanstveno raziskovanje z odlokom št. 537 z dne 21. 12. 99 odobrilo *"Pravilnik o ustanovitvi in organizaciji izobraževalnih šol za pravne poklice."*

V tej zvezi naj najprej povem, da se v Italiji pogoji za opravljanje pravnih poklicev razlikujejo po strokah. Za sodnika, odvetnika ali notarja se je treba odločiti že takoj po diplomi na pravni fakulteti.

Kandidati za sodnike se morajo najprej javiti na državni natečaj, ki ga po potrebi (vsako leto ali poldrugo leto) razpiše Ministrstvo za pravosodje, običajno za približno 300-350 mest (kandidatov pa je vsakič približno 4-5 tisoč, kar je povsem razumljivo, če upoštevamo, da danes znaša povprečna letna plača sodnika 152.000.000 lir, znesek je sicer podvržen davku na dohodek).

Natečaj za vse kandidate poteka v Rimu in se odvija v treh fazah. Najprej se po skupinah opravi predhodni računalniški test. Test sestoji iz šestdesetih vprašanj z več možnimi odgovori in kandidat mora na računalniku zabeležiti pravilen odgovor. Kdor opravi test brez napak ali z največ dvema napakama, ima pravico, da se udeleži druge faze natečaja tj. pisnih nalog iz področja rimskega, civilnega, kazenskega, civilnega in kazenskega procesnega prava. Kandidati, ki so pozitivno ocenjeni v tej fazi, so prepuščeni k ustnemu izpitu iz istih predmetov.

Po opravljenem natečaju postane kandidat sodniški pripravnik (*"uditore giudiziario"*) za dobo šest mesecev; po opravljeni praksi pa član sodstva (it. *"magistratura"*). Tedaj lahko izbere, ali bo opravljal funkcijo sodnika ali pa funkcijo tožilca. V Italiji namreč kariere sodnikov in tožilcev niso ločene in prvotna izbira sodnika ali tožilca ne preprečuje nadaljnjega preskoka na drugo funkcijo, kar se tudi običajno dogaja.

Za odvetnike je postopek popolnoma drugačen. Pripravniška doba traja dve leti in se opravi v odvetniški pisarni po vpisu v poseben register, ki se vodi pri posameznih odvetniških zbornicah (pri vsakem okrožnem sodišču). Po opravljeni pripravniški dobi mora pripravnik opraviti še odvetniški izpit, ki se enkrat letno vrši pri vsakem prizivnem sodišču.

Izpit se začne s tremi pismenimi nalogami. Prva in druga naloga sestojita v sestavi mnenja (ki seveda mora biti obrazloženo) na praktičen primer iz civilnega in kazenskega prava; tretja pisna naloga pa sestoji v sestavi vloge ali tožbe. Pri tem mora kandidat ugotoviti, katera vloga (ali tožba) je najbolj primerna z ozirom na konkretni primer.

Po približno šestih mesecih komisija (ki jo sestavljajo sodniki, odvetniki in profesorji na pravni fakulteti) popravi pisne naloge in objavi seznam kandidatov, ki so uspešno opravili preizkušnjo in se zato lahko udeležijo ustnega izpita iz petih izbranih predmetov.

Notarski izpit, ki šteje za najtežjega, lahko kandidat opravi po dveletni pripravniški dobi v notarski pisarni; poteka v Rimu po podobnem postopku, ki je določen za sodnike.

Izobraževalni tečaji

Kot sem že omenil, je **na tem področju novost uvedba izobraževalnih tečajev** (odlok govori o šoli) **za pravnike**, ki se želijo posvetiti poklicu odvetnika, notarja ali sodnika. **Delovati bodo začeli prihodnje akademsko leto 2000/2001!**

- Obiskovanje tečaja je **obvezno za bodoče sodnike;** tako določa dekret št. 398/97, ki je v tem smislu spremenil zakon o natečaju za sodniške pripravnike. Za odvetniški in notarski poklic pa je obiskovanje tečaja neobvezno, čeprav zaenkrat še ni znano, v kateri meri bo obiskovanje tečaja upoštevano pri opravljanju pripravniške dobe.
- Pravilnik je sestavilo Ministrstvo za univerzo v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje in določa, da bodo tečaji potekali na vseučiliščih, kjer imajo **sedež pravne fakultete.**
- Dostop na tečaj je **omejen na kandidate, ki bodo opravili sprejemni izpit,** in to v številu, ki ga bo vsako leto določilo ministrstvo. Na sprejemnem izpitu bodo kandidati morali odgovoriti na petdeset vprašanj, za katera bo navedenih več možnih odgovorov iz področja civilnega, kazenskega, upravnega ter civilnega in kazenskega procesnega prava.
- Tečaj bo trajal **dve leti.** Prvi letnik bo skupen za vse tri poklice: sodni, odvetniški in notarski. V drugem letniku pa bo za vsako usmeritev veljal poseben študijski program.
- Diplomo o posamezni specializaciji bodo kandidati prejeli po opravljenem zaključnem izpitu tj. sestavi krajše diplomske naloge iz meddisciplinskega področja.
- Tečaj bo vodil **odbor**, sestavljen iz dvanajstih članov: šest univerzitetnih profesorjev pravnih ali ekonomskih ved, dveh sodnikov, dveh odvetnikov in dveh notarjev, ki jih izbere svet pravne fakultete.
- Cilji, ki si jih je postavil zakonodajalec (7. člen zak. Bassanini št. 127/97) so v bistvu sledeči:
  - razvijati pri slušateljih sposobnosti, ki so značilne za poklic sodnika, odvetnika in notarja, upoštevajoč pri tem vse večjo mednarodno

integracijo zakonodaje in posameznih pravnih sistemov ter sodobne tehnike pri iskanju pravnih virov.

Vsebinsko mora šola, da doseže minimalni izobraževalni cilj, nuditi izobrazbo na sledečih področjih: poglabljanje teorije in pravne prakse ter praktične dejavnosti iz civilnega prava, civilnega postopka, kazenskega postopka, kazenskega, trgovinskega in upravnega prava, evropskega prava in prava Evropske Skupnosti, delovnega in socialnega prava; osnove pravne informatike, javnega računovodstva, ekonomije ter industrijskega računovodstva.

- **Drugi letnik za sodnike in odvetnike:** poglabljanje in praktična dejavnost iz materij, ki so predmet natečaja za sodnike in izpita za odvetnike in so predvidene po zakonu, iz področja cerkvenega prava, sodne in odvetniške deontologije; predpisi o sodnem redu in odvetniške tehnike komuniciranja in argumentiranja.
- **Drugi letnik za notarje:** poglabljanje teorij in sodne prakse ter praktične dejavnosti iz področja osebnega, družinskega in dednega prava, stvarnega prava, publicitete lastnine nepremičnin (v Italiji je v veljavi register nepremičnin razen v "novih provincah" in sicer tistih, ki jih je Italija pridobila po prvi svetovni vojni in ki so se po drugi skrčile na goriško pokrajino in ožji pas ob meji s Slovenijo do Trbiža ter na pokrajino Bocen in nekatera področja ob meji z Avstrijo), iz področja obligacij in pogodbenega prava, vrednostnih papirjev, urbanizma, javnih stanovanj, davčnega prava ter zakona o notariatu in notarskega kodeksa.

Sredstva za organizacijo tečajev in zagotovitev prostorov bo nudila univerza, predavali pa bodo sodniki, notarji in odvetniki (lahko tudi že upokojeni) na podlagi pogodb, ki bodo sklenjene z univerzo na predlog prej navedenega odbora.

O DOHODKIH ODVETNIKOV

Ti so za leto 1997 razvidni iz sledeče razpredelnice (morebitne davčne utaje niso upoštevane), ki jo povzemam iz revije *"La previdenza forense"*, glasila Blagajne za pokojninsko zavarovanje odvetnikov *("Cassa di previdenza forense")* v številki april-junij 1999.

V gornji razpredelnici je navedenih skupno 68.014 odvetnikov, od katerih

Starostni	Število zavezancev			Povprečni obdavčljivi dohodek		
RAZRED	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ
20 - 24	2	2	4	15.548.500	16.645.500	16.097.00
29 - 29	1.706	1.665	3.371	22.532.929	15.252.259	19.936.870
30 - 34	9.005	6.737	15.742	37.404.432	24.261.208	31.779.562
35 - 39	9.642	4.822	14.475	64.279.096	37.941.130	55.485.218
40 - 44	7.911	2.835	10.746	88.468.958	56.080.566	79.924.282
45 - 49	5.596	1.043	6.639	115.653.677	72.579.391	108.886.622
50 - 54	4.651	531	5.182	137.913.077	72.358.266	131.195.670
55 - 59	4.885	424	5.309	136.751.173	89.763.892	132.998.563
60 - 64	4.590	307	4.897	132.161.695	77.560.505	128.738.667
65 - 69	996	63	1.059	63.946.321	30.653.857	61.965.750
70 - 74	349	12	361	31.865.395	22.719.583	31.561.380
>75	221	8	229	38.081.163	930.375	36.783.319
SKUPAJ	**49.554**	**18.460**	**68.014**	**135.959.933**	**56.806.402**	**74.262.724**

49.554 moških 18.460 žensk, ki so redno vpisani v navedeno blagajno kot aktivni odvetniki, ki opravljajo samostojni poklic in ki so redni člani odvetniških zbornic (poleg tega imamo še odvetnike, ki ne opravljajo samostojnega poklica in ki so vpisani v poseben seznam pri odvetniški zbornici).

Iz razpredelnice je razvidno, da je povprečna starost vpisanih relativno nizka (to je treba pripisati dejstvu, da se je v zadnjih letih število odvetnikov sunkovito dvigalo), ker je 50 % vpisanih mlajših od 40 let in sicer 72 % žensk in 41 % moških. Povprečni obdavčljivi dohodek tega starostnega razreda je nižji od 55.000.000 lir.

Iz razpredelnice je tudi razvidno, da dohodki odvetnikov dosežejo najvišjo stopnjo in sicer L. 132.998.563 v starostnem razredu od 55 do 59 let in da potem krivulja pada.

Opazna je tudi velika razlika v dohodkih med moškimi in ženskami, katerih dohodek je npr. v starostnem razredu od 55 do 59 let L. 89.763.892.

Povprečni letni dohodek vseh vpisanih pa znaša L. 74.262.724.

Pokojninski prispevki, ki jih je blagajna določila za leto 1999 so sledeči:

- 2 % od vseh prejemkov (odstotek gre v breme stranke in se zaračuna v fakturi podobno kot DDV);
- za dohodke, ki ne presegajo ITL 20.300.000 mora odvetnik plačati fiksni prispevek v višini ITL 2.030.000;
- za dohodke od 20.300.000 do 134.200.000 se zaračunava prispevek v višini 10 %;
- za razliko, ki presega 134.200.000, pa se zaračunava se dodatni prispevek 3 %.

O DISCIPLINSKIH POSTOPKIH ZOPER ODVETNIKE

Ureditev o disciplinskem postopku vsebujejo v prvi vrsti členi od 38 do 56 (poglavja "O disciplini odvetnikov" in "O državnem svetu odvetniških zbornic") Zakona o odvetniškem poklicu (*"Legge professionale forense"*) iz leta 1933 (kraljevi odlok z dne 27. 11. 33, št. 1578). Zakon je bil že večkrat spremenjen ali dopolnjen bodisi s strani zakonodajalca kot Ustavnega sodišča. Prav tako so pomembni 42. do 68. člen pravilnika za izvedbo zakona (kraljevi odlok št. 37 z dne 22. 1. 34), ki vsebujejo določbe o postopkih pred Svetom odvetniške zbornice *("Consiglio dell'ordine")* in pred Svetom državne odvetniške zbornice *("Consiglio nazionale forense")*. Drugi pravni viri disciplinskega postopka sta še zakonski odlok Predsednika republike z dne 28. 5. 47, št. 595, ki dopolnjuje pravilnik iz leta 1934 in vsebuje določbe o pritožbi na Vrhovno sodišče *("Corte di Cassazione")* ter zakon št. 31 z dne 9. 2. 82, ki ureja disciplinski postopek zoper tuje odvetnike, ki opravljajo poklic v Italiji, in zoper italijanske odvetnike, ki opravljajo poklic v tujini.

Splošno mnenje o aktualni ureditvi disciplinskega postopka je zelo kritično zaradi njegove zastarelosti in to predvsem glede na danes veljavna ustavna načela (ustava je sicer stopila v veljavo leta 1948; več let potem, ko je bil postopek zasnovan). Poleg tega pa dosedanji ureditvi očitajo vrsto pomanjkljivosti, neusklajenosti in preveliko razčlenjenost pravnih virov. Zato se že več let govori o novem zakonu, ki naj bi celotno ureditev odvetništva obnovil in posodobil. Stališča strank,

odvetnikov in medijev o **novem zakonu** (bilo je že več zakonskih predlogov) **o odvetniškem poklicu** (in tudi o ostalih svobodnih poklicih) so si precej nasprotujoča in gredo od zahteve po popolni liberalizaciji (po ameriškem zgledu) pa do zahteve, da se ta poklic (kakor tudi zdravniški) mora opravljati v okviru "klasičnih" pravil, čeprav posodobljenih in odgovarjajočih novim izzivom.

Disciplinski postopek prve stopnje, ki je zgolj upravne narave, je v pristojnosti Sveta (krajevne) odvetniške zbornice. Druga stopnja pa ima značilnosti sodnega postopka in je v pristojnosti Sveta državne odvetniške zbornice s sedežem v Rimu.

Že iz teh osnovnih značilnosti postopka izhaja neusklajenost z ustavnimi načeli, kajti upravna narava postopka na prvi stopnji ne daje tistih jamstev, ki so značilna za sodni postopek; postopek druge stopnje pa je v očitnem nasprotju s 102. členom Ustave, ki ne dovoljuje ustanovitve posebnih sodišč, in členom VI prehodnih določb Ustave, ki postavlja za ukinitev posebnih sodišč petletni rok veljavnosti.

Po 38. členu Zakona o odvetniškem poklicu je lahko predlagan disciplinski postopek za odvetnike, ki so krivi za zlorabe ali napake pri opravljanju poklica, kot tudi za tiste odvetnike, ki zagrešijo dejanja, ki niso v skladu z dostojanstvom in ugledom poklica.

Postopek poteka v štirih fazah. V prvi, predhodni fazi, ki je zgolj neformalna, pristojni organ preveri prijavo ter zahteva od odvetnika pojasnila v zvezi s primerom. Nato sledi začetek postopka z dostavo obtožnice ter tretja faza z izvajanjem dokazov (priče, dokumentacija, morebitne preiskave) in zaključna faza - glavna obravnava ter odločanje.

Povedati je treba, da se je pri izvajanju tovrstnega postopka prav zaradi pomanjkljivosti zakonskih predpisov razvila obsežna sodna praksa, ki danes šteje za sestavni del ureditve disciplinskega postopka.

Naj končno še omenim **disciplinske sankcije, ki jih določa 40. člen Zakona o odvetniškem poklicu** in sicer:

- **opomin:** gre za poziv odvetniku, naj ne ponovi ravnanja, ki je bilo predmet postopka;
- **cenzura:** formalna obsodba odvetnikovega ravnanja;
- **suspenz iz seznama:** začasna prepoved opravljanja odvetniškega poklica (od dveh mesecev do enega leta);
- **izbris iz seznama odvetnikov:** ko odvetnik s svojim ravnanjem povzroči veliko škodo osebnemu ugledu in tudi ugledu odvetniškega poklica, ugotovijo pa se olajševalne okoliščine;
- **radiacija iz seznama odvetnikov:** ko ne obstajajo olajševalne okoliščine; v obeh primerih se odvetnika kaznuje s časovno neomejeno prepovedjo opravljanja odvetniškega poklica ter izgubo statusa odvetnika.

Za tokrat je menda dovolj! In nobene obljube za prihodnjo številko našega glasila (saj mi kolegi dovolijo, da govorim o našem glasilu?), ker se bo sicer odgovorni urednik skliceval na rek, da "obljuba dela dolg". Nekaj pa bom vsekakor napisal o (ne)kaznovanju odvetnikov v Italiji zaradi zlorabe pravic v pravdnem postopku in povedal tudi svoje mnenje o 11. členu slovenskega ZPP-ja.

Dan slovenskih odvetnikov 1999

Dr. Anton Gradischnig: "Kakovost dela - najboljša reklama"

Na lanskem srečanju slovenskih odvetnikov v Rogaški Slatini je k strokovni temi "meje odvetnikovega nastopanja v javnosti" predstavil avstrijsko ureditev dr. Anton Gradischnig, predsednik Odvetniške zbornice Koroške. Med drugim je povzel vsebino Smernic za opravljanje odvetniškega poklica, ki jih je leta 1977 sprejel zbor avstrijskih odvetniških zbornic. Tako je med drugim poudaril, kaj je v smernicah posebej izpostavljeno:

"... Naloga odvetnika je, da s pravnimi sredstvi ohrani, upošteva in uveljavi interese, ki so mu zaupani. Odvetnik se rad pohvali, da izpolnjuje svoje dolžnosti. Njegova dolžnost je, da s poštenim in častivrednim ravnanjem ohranja čast stanu ...

Le s kakovostjo svojega dela si lahko odvetnik dela reklamo. Ne sme pa navajati zavajajočih podatkov o sebi in svoji dejavnosti, navajati torej sme samo resnične podatke, akademski naziv in nazive, povezane z opravljanjem odvetniškega poklica, jezikovno znanje, druge poklice, ki jih sme opravljati poleg odvetniškega, nadalje članstvo v strokovnih združenjih, ki so v povezavi z opravljanjem poklica, ne pa funkcij v korporacijah javnega prava, nadalje sme navajati poklicno pot oziroma pravna področja, s katerimi se pretežno ukvarja oziroma s katerimi se ne ukvarja. Opustiti mora sleherno reklamo, ki je v nasprotju s stanovskim pravom, kar pomeni zlasti priporočanje samega sebe z neustreznim primerjanjem s kolegi ...

Pri objavljanju strokovnih člankov v javnih občilih, zlasti znanstvenih revijah, sme odvetnik navesti svoje ime in poklic in dati na voljo tudi svojo fotografijo za objavo.

Izogibati pa se mora vsakemu reklamnemu izpostavljanju samega sebe, kar pomeni, da sme dovoljene podatke na nevpadljiv način objavljati v seznamih odvetnikov, informativnih brošurah o odvetniških pisarnah ...

Odvetnik se sme dogovoriti samo za tak, tudi pavšalen, honorar, ki glede na plačilo za povprečno storitev ni v očitnem nesorazmerju z vrednostjo zadeve oziroma z zastavljenim ciljem. V enakem smislu je dovoljen tudi dogovor o honorarju za določen čas.

Odvetnik sme zahtevati, da je v pooblastilnih obrazcih navedenih več pooblastiteljev, ki solidarno jamčijo za plačilo njegovega dela, in da je sodna pristojnost na sedežu njegove pisarne. V pooblastilnih obrazcih sme odvetnik predvideti tudi višino plačila, če se s stranko okvirno dogovori za honorar.

Odvetnik se ne sme dogovoriti za provizijo ali kaj takega sprejeti. Pri tem ni dovoljena nobena izjema.

Popust na honorar, izračunan po tarifnih postavkah, sme vnaprej predvideti ali dovoliti samo v primeru, če to opravičujejo posebne okoliščine. Za svoj prvi odvetniški nasvet posamezni stranki se odvetnik lahko odreče honorarju. Pri preprostejših pravnih zadevah, ki jih odvetnik večkrat opravi za posamezno stranko ali v večjem številu na enak način, se je mogoče vnaprej dogovoriti za popust od običajnega honorarja samo, če terjatve iz glavne in stranske zadeve ni mogoče izterjati niti v taki višini, da bi bili povrnjeni vsi stroški po tarifi. Tudi v tem primeru morajo biti odvetniku povrnjeni ne le dejanski stroški, ampak tudi četrtina plačila za režijo, do katere je upravičen po tarifah ..."

Poljska - novi položaj odvetnikov in pravnih svetovalcev

mag. Bojan Kukec

Kar nekaj kolegov me je začudeno vprašalo, ali imajo na Poljskem dve vrsti odvetnikov, kot bi smiselno izhajalo iz članka kolegice Aleksandre Janežič v 5. številki Odvetnika, ko v poročilu z letnega zasedanja CCBE in PECO komiteja od 11. do 13. novembra 1999 v Atenah navaja: ..." za novo *članico opazovalko je CCBE sprejela Estonijo, ugodno je bila rešena tudi* prošnja pravnih svetovalcev Poljske, da se jim prizna status članice opazovalke. Odslej ima torej Poljska v svojem zastopstvu dve organizaciji (poleg Odvetniške zbornice še pravne svetovalce) ..."

Čeprav sem za to poljsko posebnost, ki je po mojem vedenju edinstvena v Evropi, zvedel že na kongresu CCBE v Varšavi leta 1998,[1] na katerem sem predstavil nacionalni referat slovenskih odvetnikov, sem kljub vsemu pobrskal po razpoložljivi (evropski) literaturi ter našel odgovor na zgornje vprašanje. Nemara utegne zanimati širši krog bralcev, zato ga objavljam.

Jeseni leta1997 je na Poljskem začel veljati spremenjeni zakon o odvetniškem poklicu in poklicu pravnega svetovalca (objavljen v Uradnem listu Poljske republike, 14. 7. 1997). Novela zakona je uveljavila bistvene spremembe glede *položaja odvetnikov in* pravnih svetovalcev. **Pogajanja** o spremembi zakona so trajala skoraj **7 let** in so se lahko končala šele po posredovanju ministra za pravosodje in po **kompromisu** med predstavniki obeh poklicev, kar vendarle kaže, da je cilj še vedno poenotenje obeh poklicev, ki so ga (predvsem) pravni svetovalci zahtevali vse od začetka pogajanj.[2]

Do sprejema navedenih sprememb zakona je vsak izmed obeh poklicev imel svoj (pravni) Red. Poljski odvetniki so novembra 1999 praznovali 80. obletnico svojega odvetništva, pravni svetovalci pa so ustanovili svoj Red pred 15 leti (6. 7. 1982). Naloga tega novega poklica je bila ponuditi pravne storitve za potrebe socialističnega gospodarstva (državnih podjetij, javnih uprav, zadrug itd.). Njihova dejavnost je temeljila na pogodbah o delu. Strokovno izobraževanje je zagotavljal Red, kot tudi državna arbitražna komisija, pred katero so pripravniki opravljali zaključni izpit. V času političnih sprememb na Poljskem leta 1989 je število **pravnih svetovalcev** obsegalo približno **18 000 pravnikov**, medtem ko je število **odvetnikov**, ki sta ga omejevala zakon in minister za pravosodje, doseglo **4000-5000 oseb.** Odvetnik ni mogel opravljati obeh pravnih poklicev, odločiti se je moral le za enega.

Po političnih in gospodarskih spremembah, ki so potekale na Poljskem junija 1989, je poklic pravnega svetovalca ohranil pravni status uslužbenca. Vendar pa se je pomemben del pravnih svetovalcev organiziral kot "uradi za pravno svetovanje", ki so bili v glavnem namenjeni pravnim osebam na podlagi 24. člena "Zakona o gospodarskih dejavnostih" z dne 23. 12. 1988. Prav ta del pravnih svetovalcev si je po letu 1989 prizadeval za poenotenje obeh poklicev in za avtomatsko pridobitev naziva odvetnik, da bi lahko v celoti uživali svoj poklicni status.

Odvetniški stan je tej ideji močno nasprotoval zaradi tradicije, razlik glede strokovne izobrazbe, potrebne za odvetniški poklic, zaradi odvisnosti pravnih svetovalcev od njihovih delodajalcev kot tudi zaradi vedno večjega števila pravnih svetovalcev.

Enakega mnenja je bilo tudi Vrhovno sodišče Poljske.

Zakon z dne 22. 5. 1997 je hitro rešil ta problem, tako da je uvedel naslednje:

a) oba poklica ohranita svojo avtonomijo;
b) polje dejavnosti poklica pravnega svetovalca se razširi na zadeve s področja civilnega in gospodarskega prava, ki jim jih zaupajo pravne osebe - s pravico do zastopanja teh oseb pred sodišči;
c) odvetniki ohranijo monopol do obrambe v kazenskih zadevah in zadevah družinskega ter dednega prava;
č) pravni svetovalci opravljajo poklic na podlagi pogodbe o delu - in se ne smejo ukvarjati z zadevami, ki vključujejo fizične osebe.

Zadnja **omejitev** je izredno pomembna, ker odpravlja nove pravice najmanj **12.000 pravnim svetovalcem**.

Širitev področja dejavnosti znatnega števila pravnih svetovalcev vsekakor kaže na to, da sedanji položaj obeh poklicev še ni dokončen.

Novi zakon določa tudi, da odvetnik opravlja svoj poklic načelno kot posameznik ali v (strokovni) družbi, ki jo lahko sestavljajo odvetniki in pravni svetovalci. Zakon iz leta 1997 je končno uvedel pravico odvetnika do pogodbenega honorarja, ki ga določi v soglasju s stranko. Sedaj je minister določil minimalno **tarifo**, ki so jo sodišča dolžna spoštovati v svojih sodbah in še zlasti v zadevah, ko odvetnika ali pravnega svetovalca zavezuje javna funkcija (služba).

Novi zakon enako zadeva tuje odvetnike, ki že opravljajo poklic na Poljskem, in druge tuje odvetnike, ki **želijo** opravljati svoj poklic v tej državi. Pripominjam, da do datuma uveljavitve tega zakona Evropski parlament (še) ni sprejel **Direktive (98/5)** o prostem opravljanju dejavnosti odvetnikov v državah članicah **Evropske unije**. Dodajamo tudi, da je pri pripravi projekta poljskega zakona o odvetniškem poklicu imel zakonodajno iniciativo izključno minister za pravosodje. Predstavniki odvetnikov niso k izdelavi zakona o odvetniškem poklicu kaj veliko prispevali.

V tem smislu 2. točka 66. člena zakona določa:

Regionalni svet odvetniškega reda lahko **oprosti državljana države Evropske unije obveznosti** opravljanja pripravništva, če je le-ta zaključil univerzitetni študij prava v tujini in je ta študij na Poljskem priznan kot enakovreden; nadalje, če poleg tega dobro ustno in pisno obvlada poljski jezik in če izpolnjuje pogoje, predvidene v 1.-

[1] *Obširneje: **Kukec B.**: Kongres CCBE: K uveljavitvi evropskega pravnega reda, Pravna praksa, št. 21/98, str. 39*

[2] *Journal CCBE, 1 trimestre 98, stran 10 do 12*

2. točki 6. člena (se pravi, da ponudi moralno garancijo); in končno, če je vpisan v seznam reda države članice Evropske unije in če polni čas opravlja odvetniški poklic.

Zakon predvideva tudi, da **Nacionalni svet poljskih odvetnikov** določi, da je za **odvetniški izpit** zadolžen Svet regionalnega Reda. Poleg tega je predvideno, da **pripravništvo za poklic traja tri leta in pol**. Ta doba se lahko **skrajša na dve leti**, če kandidat dokaže, da je opravil pripravništvo pri sodišču, v državnem pravdništvu, pri notarju ali pravnem svetovalcu in da je po opravljenem pripravništvu opravil izpit.

V 1. odstavku 10. člena je določeno: "Družbe, ki opravljajo pravne storitve, morajo **prilagoditi** svojo statusno obliko, sestavo in področje dejavnosti določilom zakona v **roku enega leta**, po datumu začetka veljavnosti zakona". V nasprotnem primeru so prisiljene **prenehati** opravljati svoje dejavnosti na področju pravnih storitev. Ta določba velja za družbe, v katerih sodelujejo **tujci** (Uradni list 1997, št. 26, str. 143).

Prvi odstavek 11. člena sicer predvideva, da je **mogoče družbe** s tujim sodelovanjem **ustanoviti** na osnovi 2. odstavka 10. člena za opravljanje pravnih storitev na ozemlju Poljske republike, če so izpolnjeni naslednji **pogoji**:

1) Vsi tuji družabniki (delničarji) so morali pridobiti naziv odvetnika v tujini in morajo **neodvisno** opravljati odvetniški poklic ali poklic sodnega svetovalca.
2) Tuji družabniki (delničarji) morajo dokazati **vzajemnost** držav, kjer imajo pravico neodvisno opravljati poklic, omenjen v prvem odstavku.

Po določbah 4.a člena zakona "lahko odvetnik opravlja svoj poklic v odvetniški pisarni, v združenju odvetnikov in v družbi s kolektivnim ali civilnih imenom, ki jo sestavljajo izključno odvetniki ali odvetniki in pravni svetovalci, ali v okviru komanditne družbe, v kateri so komandatarji samo odvetniki ali odvetniki in pravni svetovalci, in katerih edina dejavnost so pravne storitve".

Ta zakon torej kaže, da imajo tuji odvetniki, ki delujejo na Poljskem, enake pravice kot poljski odvetniki. Očitno pa je pred tuje odvetnike postavljena zahteva po dobrem poznavanju poljskega jezika, če hočejo kakovostno opravljati svoje storitve.

Prihodnost nam bo pokazala, če novi zakon dosega svoj cilj ali pa bodo morala biti vnesena nova dopolnila zaradi uskladitve pravil odvetniškega poklica v novi Evropi.

Menim, da ga bo treba uskladiti z veljavnimi petimi direktivami, ki v EU veljajo za odvetništvo, najkasneje do sprejema Poljske v EU (enako kot Slovenija).[3]

[3] *Več o tem: Kukec B.: "Slovensko odvetništvo in EU" ,"Evrobilten" št. 17. april 2000, Služba vlade za evropske zadeve, Urad vlade za informiranje.*

Mednarodna srečanja

Konferenca CCBE o azilu, migracijah in zaščiti civilnih svoboščin in človekovih pravic v Evropi

V času od 2. do 3. decembra 1999 sem se v Solunu udeležila Konference Sveta odvetniških zbornic EU-CCBE. Konferenca je potekala v obliki okrogle mize, predavatelji pa so bili predvsem predstavniki odvetniških zbornic, UNHCR, Evropskega sodišča za človekove pravice, Sveta Evrope, Evropskega parlamenta in univerzitetni profesorji.

Konferenca je zajela naslednje teme:

- Amsterdamska pogodba;
- Dublinska konvencija in vprašanja, ki izvirajo iz nje ter vzpostavitev računalniške mreže "Eurodac";
- Migracijski nadzor EU iz mednarodnega vidika;
- Približevanje centralnih in vzhodnoevropskih držav EU na področju azila;
- Enoten pristop mednarodne zaščite v Evropi: kako so standardi Sveta Evrope kompatibilni z EU "acquis" glede azila;
- Ameriške izkušnje v zvezi z azilom.

Na konferenci je bilo veliko govora o tem, kako se centralno in vzhodnoevropske države prilagajajo na vstop v Evropsko unijo na področju azila in kaj vse bo še potrebno storiti, da bodo sprejele standarde, ki veljajo v EU.

Slovenija je v juliju 1999 sprejela Zakon o azilu, ki je stopil v veljavo 14.8.1999 in je končno uredil to zelo občutljivo in pomembno področje. Zakon je predvidel tudi svetovalce za azil, ki jih je imenoval minister za pravosodje in ki bodo prosilcem za azil nudili brezplačno pravno pomoč.

Veliko govora je bilo tudi o tem, da mora EU zagotoviti pravično obravnavanje državljanov "tretjih držav" ki prebivajo zakonito na teritoriju EU. Pravni položaj teh oseb, ki jih je v EU več kot 10 milijonov, mora biti vsaj približno tak, kot ga imajo državljani držav priključenih članic. Državljani tretjih držav, ki zakonito prebivajo v eni izmed držav EU določeno število let in ki imajo dovoljenje za daljše prebivanje, bi morali dobiti paket univerzalnih pravic, kot so pravica do prebivanja, šolanja in dela po načelu nediskriminacije nasproti državljanom EU. V zvezi s tem so bili predstavljeni tudi številni primeri Evropskega sodišča, ki se nanašajo na razmerje med državljani tretjih držav in državljani EU.

Konferenca je bila zelo odmevna in dobrodošla predvsem za države opazovalke v CCBE, ki so združene v tako imenovani Peco komite, kamor spada tudi Odvetniška zbornica Slovenije, saj so lahko dobile veliko informacij in znanja iz tega področja.

Alenka Malenšek

Koliko sodnikov potrebuje Slovenija?

Nevenka Šorli

Ni sicer običajno, da bi posamezni člani sodnega sveta v medijih komentirali svoje odločitve v zadevah, ki jih obravnava sodni svet. Število sodnikov na sodiščih v RS pa je tako pomembna tema, da zasluži širšo razpravo, morda tudi polemiko.

Na 15. seji sodnega sveta 3. februarja 2000 je bil med drugim drugim na dnevnem redu predlog Ministrstva za pravosodje RS za spremembo akta o določitvi števila sodniških mest na višjih, okrožnih in okrajnih sodiščih v Republiki Sloveniji. Mandat sedanjega sodnega sveta še ne traja leto dni, pa je bil to že drugi predlog za povečanje števila sodniških mest - torej se da sklepati, da verjetno ne tudi zadnji.

Predlog za povečanje števila sodniških mest na nekaterih sodiščih na omenjeni seji ni bil sprejet s soglasjem vseh članov. V razpravi je bilo slišati zlasti pomislek, da naj bi bila Slovenija že doslej med državami, ki imajo največ sodnikov glede na število prebivalcev. Ta podatek se pogosto omenja, čeprav uradne objave o tem nisem zasledila. Če naj bi to res držalo, pa nedvomno hkrati drži tudi ugotovitev, da veliko število sodnikov še ne zagotavlja kar samo po sebi zadovoljive stopnje pravne varnosti - zlasti sojenja v primerno kratkem času ne. To zadnjo ugotovitev utemeljujejo tudi primeri na koncu tega sestavka.

Predlog za povečanje števila sodniških mest je bil obrazložen s prav alarmantnimi podatki o povečanju na novo pripadlih in nerešenih zadev na nekaterih sodiščih. Teh naj že zaposleni sodniki ne bi mogli več obvladovati. Zato ni čudno, da je bil sprejet. Pri dveh članih pa so vendar prevladali pomisleki in naj svoje pojasnim v nadaljevanju.

Omejila se bom na del predloga, ki se nanaša na Okrajno sodišče v Ljubljani. Delovanje tega iz svoje vsakdanje prakse najbolj poznam.

1. Iz priložene dokumentacije k predlogu za Okrajno sodišče v Ljubljani izhaja, da ima to sodišče že tri sistemizirana, pa nezasedena sodniška mesta. Ta tri nezasedena sodniška mesta so namenjena za sodnike, dodeljene na Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Tako dejansko ni treh prostih sodniških mest in je predlagana razširitev sistemizacije za 10 sodniških mest (in hkrati za 10 administrativno tehničnih delavcev) nujna.

Ob tem podatku se takoj zastavlja vrsta vprašanj, kot je, na primer: zakaj mora prav eno od najbolj obremenjenih sodišč v Sloveniji (kjer naj bi kazenski sodnik imel v delu kar 800 zadev) "posojati" svoje sodnike Vrhovnemu sodišču RS? Zakaj Vrhovno sodišče samo ne predlaga ustreznega povečanja sistemizacije za kadre, ki jih potrebuje? Zakaj jih ne vzame sodišču, ki je manj obremenjeno? Ni primera, da bi se sodnik iz nižjega sodišča, ki je bil dodeljen na Vrhovno sodišče, kdaj vrnil na to nižje sodišče. Dejansko gre za napredovanje teh sodnikov, zato to dodeljevanje sploh ni sistemsko dobra rešitev.

Določilo 40. člena zakona o sodiščih, ki to dodeljevanje omogoča, bi se moralo izvajati samo v primerih, ko je dodelitev možna. To pomeni, da nižje sodišče lahko normalno posluje brez dodeljenega sodnika, ker zanj enostavno ni dela. Tega pa trenutno na Okrajnem sodišču v Ljubljani gotovo ni in si zato "posojanja" ne bi smelo dovoliti.

2. Tudi sicer se zdi, da v praksi okrajna sodišča (ne le ljubljansko) predstavljajo zgolj kadrovsko bazo, in to ne samo za že opisano dodeljevanje sodnikov na Vrhovno sodišče, ampak praviloma in še pogosteje na okrožna sodišča. Opaziti je pojav, da takoj ko se sodnik na okrajnem sodišču z dobrim delom uveljavi, že napreduje na okrožno sodišče, in to zlasti s kazenskega in civilnega oddelka.

To pa nikakor ne more biti dobra kadrovska politika. Sodišče ne more poslovati brez starejših izkušenih sodnikov, ki poznajo in ustvarjajo sodno prakso. Poleg tega lahko ti sodniki mimogrede, že ob neformalnih srečanjih na sodiščih svetujejo mlajšim kolegom, zlasti ob povsem začetniških težavah in zagatah.

3. Nadaljnji pomislek, ki se pojavlja ob tem, je, da iz predloga ne izhaja, da bi iskali še kakšne druge rešitve - razen s širitvijo sistemizacije sodniških mest.

Vsi oddelki obravnavanega sodišča najbrž niso enako zasuti s spisi, morda bi se začasno lahko temu sodišču dodelil na delo sodnik s kakšnega drugega, manj obremenjenega sodišča. Tudi če bi bilo treba temu sodniku plačevati stroške z najemom stanovanja v Ljubljani, so ti zanesljivo nižji, kot so stroški novega delovnega mesta. Končno se v javnosti zadnje čase poudarja, da so na sodiščih že občutno zmanjšali zaostanke in bi se zato najbrž že moralo kje število sodnikov tudi zmanjšati.

4. V obrazložitvi predloga za Okrajno sodišče v Ljubljani se nadalje poudarja kot najbolj zaskrbljujoč podatek, da se močno povečuje pripad novih zadev prav na kazenskem oddelku, kjer zadeve lahko zastarajo.

Pri tem v predlogu sploh ni bilo analize tega pojava, tako da se ne ve, kaj je vzrok temu. Se je v zadnjem času povečalo število kaznivih dejanj pri nas? Ali je morda večji pripad kazenskih zadev le posledica spremenjene tožilske politike po zamenjavi v vrhu tožilstva, ko so začeli sistematično odpravljati zaostanke? Menim, da gre za zadnji razlog. Zato bo silnemu pripadu zanesljivo sledilo zmanjšanje tega - s tem pa lahko v nekaj letih pride do problema, kam s sodniki brez spisov. Analiza vzrokov za povečani pripad bi morala dati podatke, ali gre za trajno ali pa le za začasno povečan obseg dela. Od tega podatka je odvisen ustrezen način reševanja akutno povečanega pripada teh novih zadev.

5. Ob proučevanju predlogov za razširitev sistemizacije se vloga predstojnikov sodišč kaže zgolj v izdelavi statističnih poročil in utemeljevanju predlogov s podatki statistike. Nobene osebne angažiranosti in zavzetosti za kreativnejšo kadrovsko politiko, kaj šele vpliva na odpravo najbolj očitnih pomanjkljivosti pri delu na spisih ni mogoče zaznati.

Tu se seveda ne pričakujejo izračuni, koliko zadev obleži v sodnih predalih zaradi neznanja in nepravilnih metod dela. Lahko pa bi se te zadeve odkrilo in nanje sodnike opozorilo na primeren način.

Naj v ilustracijo navedem le nekaj takih primerov iz novejše prakse Okrajnega sodišča v Ljubljani, kjer ne gre vse, kot bi moralo:

- Upnici - sodelavki v istem podjetju sta prva 1. 4. 1999, druga pa 13. 4. 1999 vložili predlog za izvršbo za izplačilo odpravnine na Okrajnem sodišču v Ljubljani. V prvem primeru pod opr. št. Ig 99/02717 je sodišče takoj, že 14. 4. 1999 izdalo sklep o izvršbi in je upnica denar že prejela. V drugem primeru pa je sodišče s

sklepom opr. št. I 99/09395-0001 odločilo šele 28. 1. 2000 in se še ne ve, če je pri dolžniku ostalo sploh še kaj denarja za upnico. Seveda gre v obeh zadevah za delo dveh različnih sodnikov - (verjetno z enako plačo).

- V drugem primeru je tožnik 22. 6. 1994 pri Okrajnem sodišču v Ljubljani vložil tožbo, ki je dobila opr. št. III P 88/95. Sodišče je razmeroma hitro že 17. 5. 1999 zaključilo obravnavo in strankam napovedalo, da bo sodna odločba izšla pisno. Na urgenco za vročitev sodne odločbe dne 13. 1. 2000 ta še vse do danes ni bila vročena strankam.

  Kaj to pomeni za delo sodišča, če zanemarimo počutje strank? Ko se bo sodnik končno spravil k pisanju sodne odločbe, bo zanjo nedvomno porabil mnogo več časa, kot pa če bi sodno odločbo izdelal v normalnem roku. Spis bo treba ponovno preštudirati, kakšne podrobnosti bodo zlahka prezrte zaradi časovne odmaknjenosti. Nedvomno gre za nepotrebno dvojno delo, ki v končni fazi oblikuje tudi statistične podatke.

  Pri tem v obeh zgornjih primerih ni jasno, zakaj se na sodiščih vodijo evidence neizdelanih odločb, če se pa potem ne ukrepa v primerno kratkem času po izteku roka za izdelavo sodne odločbe. Zakaj velike investicije v računalniško opremo, če se zbrani podatki potem ne uporabljajo?

- Še slabše se godi strankam v pravdni zadevi istega sodišča opr. št. V P 2/95.

  Tožba je bila vložena 30. 12. 1994. Na ugovor tožene stranke, da okrajno sodišče ni stvarno pristojno, saj se s tožbo zahteva polovica hiše sredi Ljubljane, je sodišče postavilo kar izvedenca, ki naj bi ocenil vrednost hiše. To je storilo kljub obrazloženemu nasprotovanju tožene stranke, da je samo zemljišče vredno najmanj 2.000.000,00 SIT. Končno zakon o pravdnem postopku jasno določa, da naj se sodišče na hiter in enostaven način prepriča o vrednosti spornega predmeta - in torej sploh ne z izvedencem. To pa še ni vse. Čeprav je cenitev že narejena, ugovora stvarne pristojnosti sodišče še vse do danes ni rešilo. S sklepom je odmerilo le stroške za izvedenca, ki so znašali 70.708,00 SIT.

To so zgolj naključno izbrani primeri iz sodne prakse samo enega sodišča v državi, podobne anomalije pa bi se našlo še pri katerem. Opisani primeri zgovorno kažejo, da se zaostankov ne bo nikoli dalo rešiti samo z dodatnim zaposlovanjem sodnikov.

Zlasti sodnike začetnike bi bilo treba izobraževati in še posebej razvijati pravilne metode dela ter seveda osebno odgovornost na podlagi spremljanja njihovega dela. To pa zahteva veliko angažiranost vodstvenih ljudi in pripravljenost sprejeti tudi zamere kolegov. Seveda morajo razpolagati z ogromno znanja, saj le z znanjem lahko ustvarjajo avtoriteto, da lahko pravilno ocenijo delo kolegov in ustrezno ukrepajo, če je potrebno.

Veliko sodnikov z višjih sodišč bi (za primeren honorar) lahko posredovalo povsem praktično znanje in izkušnje sodnikom nižjih sodišč - in to kar v sodni palači. Poznala bi se že ura ali dve na mesec. Vendar redno in sistematično.

Drugače se lahko zgodi, da se trend širitve sistemizacije sodniških mest ne bo ustavil in bomo pristali v knjigi svetovnih rekordov.

Vročanje odsotnim odvetnikom

Upravni odbor OZS je na pobudo predsednikov okrožnih sodišč obravnaval problematiko vročanja odvetnikom v času njihove odsotnosti in oblikoval naslednje stališče:

Zakon o odvetništvu določa, da mora odvetnik svoj poklic opravljati dejansko in stalno. V primerih, ko odvetnik iz opravičenih razlogov dalj časa ne more opravljati odvetniškega poklica, določi začasnega prevzemnika pisarne in o tem obvesti zbornico. Če odvetnik začasnega prevzemnika ne določi sam, ga določi Upravni odbor zbornice. Če odvetnik več kot eno leto brez opravičenega razloga ni opravljal svojega poklica, se izbriše iz imenika odvetnikov.

Iz navedenega izhaja, da dejansko in stalno opravljanje odvetniškega poklica ne pomeni, da odvetnik ne bi mogel (tudi izven sodnih počitnic) biti določen čas odsoten in da v tem času pisarna ne bi smela biti zaprta.

- Po uveljavljenem načinu dela odvetnik v primeru take odsotnosti pri naslovni pošti odda "naslovnikovo naročilo", v katerem odredi, da se poštne pošiljke, poslane na njegov naslov, hranijo določen čas "poštno ležeče" ali da se prenakažejo na drug naslov ali da se vrnejo naslovniku z navedbo "da je začasno odsoten". Razumljivo je namreč, da **v primeru, ko je odvetnik odsoten (dopust, bolezen, izobraževanje) ne bo prevzemal pošte**, saj z vročanjem tečejo roki za procesna opravila, ki jih odsotni odvetnik ne more opravljati.
- Če taka odsotnost iz krajše postane daljša, potem bo odvetnik sam (na pobudo stranke, sodišča ali drugega organa pa upravni odbor zbornice) presojal, ali so podani pogoji za določitev začasnega prevzemnika po postopku in na podlagi določb zakona in statuta.

Merila o tem, **kaj je krajša in kaj že daljša odsotnost,** oblikuje praksa od primera do primera. V načelu lahko pri tem izhajamo iz določb ZPP o vrnitvi v prejšnje stanje. Za daljšo odsotnost bi tako šteli tisto, ki traja **več kot tri mesece**, ko ni več mogoče zahtevati vrnitve v prejšnje stanje, pač pa je dopustna le še obnova postopka.

Seveda pa je v konkretnih zadevah merilo odvisno od konkretnih okoliščin, dolžine odsotnosti večkrat vnaprej ni mogoče napovedati oz. predvideti, tako da oblikovanje trdnejših pravil na tem področju ni možno. Zato tudi ni mogoče od odvetnika terjati, da ob vsaki odsotnosti zagotovi brezpogojno vročitev (prevzem pisanj) v svoji pisarni, ne da bi se upoštevalo ali je "pisarna odprta" in odvetnik dejansko dela, oziroma kakšni so razlogi za njegovo odsotnost ter njeno predvideno trajanje.

Po oceni upravnega odbora je vročanje oziroma nadomeščanje odsotnega odvetnika v predpisih ustrezno urejeno, zato kakšen poseben dogovor v okviru zbornice (kakor je izhajalo iz pobude predsednikov sodišč) glede prevzemanja pošte ob odvetnikovi odsotnosti ni potreben.

Hinko Jenull

Stečajne odpravnine

Miran Kos

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji, ki je bil objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 39 dne 30. 6. 1997 in pričel veljati 1. 7. 1997 je poleg vrste novosti spremenil tudi dotedanji 160. člen Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (objavljen v Ur. l. RS, št. 67/93 in 8/96 - odločba US) V 4. točki 2. odstavka tega člena je določil, da se **kot stroški stečajnega postopka poravnajo tudi odpravnine v višini in pod pogoji, kot gre presežnim delavcem po zakonu o delovnih razmerjih.**

Natančno dve leti po objavi in pričetku veljavnosti sprememb iz leta 1997 je zakonodajalec zopet spremenil omenjeno 4. točko (Ur. l. RS, št. 52 z dne 30. 6. 1999.) Slednja sprememba naj bi odpravila dotedanjo različno razlaganje omenjenega določila, vendar so ne glede na to zaradi ureditve sporne 4. točke 2. odstavka 160. člena v obdobju od 1. 7. 1997 do 30. 6. 1999 nastale in še nastajajo v pravni praksi in teoriji različne razlage odgovora na **vprašanje o upravičenosti delavcev, ki jim je delovno razmerje prenehalo zaradi stečaja, do odpravnine**.

Različna je praksa stečajnih upraviteljev, razlikujejo se sodbe sodišč, še več pa je razlik v diskusijah pravnih praktikov in teoretikov. Osebno predmetne polemike in sodno prakso spremljam z veliko zaskrbljenostjo, ker seveda poleg hvalevredne polarizacije mnenj povzroča predvsem probleme pravnim praktikom ob vsakdanjem delu in nezaupanje ter začudenje nestrokovne javnosti oziroma predvsem delavcev. To pa verjetno ne pomeni nič drugega kot potrditev domneve, da tudi na tem specifičnem področju vlada precej pravnega nereda.

Prepričan sem, da je zakonodajalec hotel uzakoniti upravičenost delavcev do odpravnin (moje prepričanje temelji na razlagi "spornih" določil s strani tistih, ki so novelo ZPPSL pripravljali), vendar je to storil na neroden način. ZPPSL je spremenil nedosledno in s tem povzročil omenjene dileme. Ker pa naj o tem sodijo za to poklicani, bom raje predstavil razlago svojega pogleda na **upravičenost delavcev do odpravnin po tem, ko jim je delovno razmerje prenehalo zaradi stečaja v obdobju od 1. 7. 1997 do 30. 6. 1999.**

PRIMER

Razlago gradim na primeru iz prakse, kjer je prvostopno sodišče zaključilo (primer je pravnomočen, vložen je predlog za revizijo), da upravičenost delavcev, ki jim je delovno razmerje prenehalo zaradi stečaja, do odpravnin temelji na Zakonu o delovnih razmerjih, Zakonu o jamstvenem skladu in Zakonu o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji. V spornem primeru zaključek prvostopnega sodišča, da naj bi bila tožena stranka (stečajni dolžnik) dolžna plačati tožniku odpravnino, temelji na Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR), Zakonu o prisilni poravnavi stečaju in likvidaciji (ZPPSL) in na Zakonu o jamstvenem skladu RS (ZJSRS), ni pravilen. Izmed teh predpisov je do 10. 5. 1997 veljal le ZDR. Po mojem mnenju je povsem jasno, da (samo) na osnovi ZDR delavcem zaradi prenehanja delovnega razmerja zaradi stečaja odpravnine ne pripadajo. Zakon pravico do odpravnin priznava edino in izključno za primer prenehanja delovnega razmerja po volji delodajalca. Bivši delavci subjektov v stečaju so v času od leta 1990 do 1997 v mnogo sporih pred delovnimi sodišči zahtevali priznavanje terjatev iz naslova odpravnin. Kolikor mi je znano, ni nihče izmed njih v tovrstnem sporu uspel. Konstantna sodna praksa v tej smeri je bila povsem razumljiva. Prenehanje delovnega razmerja zaradi stečaja je namreč zakonska posledica začetka stečaja. Predpostavka za začetek stečaja pa je insolventnost oziroma prezadolženost pravne osebe, za kar so razlogi praviloma izven njene volje.

MNENJE

Mislim, da tudi sprejem ZJSRS kaže na to, da se določbe ZDR o odpravninah niso nanašale na pravice v primeru začetka stečaja oziroma na pravice za primer insolventnosti delodajalca. Če bi ZDR to materijo urejal, potem potrebe po sprejemu ZJSRS ne bi bilo. Šele ZJSRS je glede na svoj 16. člen uredil obravnavane pravice za primer insolventnosti delodajalca. Vendar pa ZJSRS ni uredil pravic delavcev tako, da bi se na njegovi osnovi uvedlo pravice (do odpravnine) na relaciji delavec kot upnik in stečajni dolžnik kot zavezanec. Namen ZJSRS je bil očitno le v tem, da podeli delavcem določene pravice nasproti skladu, ki ga je v ta namen ustanovila država. Na to povsem jasno kaže že sam naslov zakona - namreč Zakon o jamstvenem skladu.

Tudi takšna interpretacija ZJSRS, po kateri zakon ureja pravice delavcev do stečajnega dolžnika, ne bi vodila do uspeha tožnika v predmetnem sporu. Če bi ZJSRS urejal te pravice, bi jih priznal v obsegu, kot izhaja iz samega zakona.

Pravica do odpravnine je po 19. čl. ZJSRS omejena na (največ!) eno minimalno plačo. Več iz naslova odpravnine delavcu na podlagi ZJSRS ne gre - niti napram Skladu in še manj napram komu tretjemu. Po mojem mnenju je povsem neutemeljena takšna razlaga ZJSRS, po kateri bi cit. zakon delavcu priznal več napram tretjemu subjektu kot mu priznava napram Skladu.

Sodišče prve stopnje je tudi napačno štelo, da je pravico do odpravnine za primer stečaja uvedla novela ZPPSL oziroma njena 4. točka 2. odst. 160. čl.

Določba namreč - po sistematični razlagi - sodi v poglavje "Poplačilo upnikov". Namen tega dela zakon je določiti režim poplačila v smislu, kakšno je razmerje med posameznimi upniškimi terjatvami pri poplačevanju. Ta del žal zato ne more ustanavljati kakršnihkoli pravic. Določeno je, kako se poplača tisto, do česar so upniki upravičeni. Vprašanja v zvezi s tem, kaj naj se poplača, so rešena v drugih delih zakona.

Dodaten razlog za takšno razlago pa je v tem, da 4. alinea 2. odst. 160. čl. ZPPSL določa, da se kot stroški stečajnega postopka (spet: kako in ne kaj) poplačajo odpravnine v višini in pod pogoji, kot gredo presežnim delavcem po ZDR. Četudi bi 4. alinea 2. odst. 160. člena ZPPSL tožniku res dajala pravico do odpravnine, bi bila to lahko le pravica, kakršna in če bi delavcu pripadala po ZDR. Zgoraj pa je bilo že pojasnjeno, da ZDR delavcem za primer stečaja oziroma zaradi insolventnosti delodajalca pravice do odpravnine ne daje. Če že kak predpis daje delavcu pravico do odpravnine za primer insolventnosti delodajalca, je to lahko edino ZJSRS. Vendar pa le-ta daje pravice le nasproti Skladu in še to v ome-

Skupščina OZS - december 1999

Na redni letni skupščini Odvetniške zbornice Slovenije, ki se je v ljubljanskem Cankarjevem domu 3. decembra 1999 začela z običajno polurno zamudo (ob napovedanem času ni bila navzoča potrebna tretjina članov), je bilo s sklepi sprejeto naslednje:

- *z veliko večino so člani skupščine potrdili poročilo o delu zbornice, njen zaključni račun za leto 1998 in pregled finančnega poslovanja ter poročilo o delu disciplinskih organov zbornice;*
- *spremembe in dopolnitve statuta OZS in odvetniške tarife;*
- *finančni načrt zbornice za leto 2000, višina vpisnin, članarine in prispevka za vzajemno posmrtno pomoč.*

Tokrat je skupščini prisostvovala lepa skupina uglednih gostov, večina od njih nam je namenila nekaj ne samo pozdravnih besed. Kaj so povedali med drugim?

Franc Testen, predsednik Ustavnega sodišča RS:

"... Odvetništvo kot del pravosodja je ustavna kategorija. Mislim, da ni nikomur popolnoma jasno, kakšne praktične implikacije ima dejstvo, da je odvetništvo posebej omenjeno v ustavi. Kolikor se spominjam, iz te premise še ni sprejelo nobene odločitve ali razlage. Zame zadošča vedenje, da ste odvetniki tisti, ki ustvarjate vloge, ki predstavljajo vstopno gradivo za odločanje na sodiščih, ki torej v odločilno vplivate tudi na kakovost dela sodišč in nazadnje tudi na kakovost izdelkov, ki prihajajo iz sodišč - ter tako vplivate tudi na položaj prava, pravnosti, pravne države v Sloveniji. Če se omejim na izkušnjo, ki jo imam na Ustavnem sodišču, bi rekel, da je kakovost odvetniškega dela kar ugodna. Ne bi sicer hotel zmanjševati pomena uspehov posameznih odvetnikov v sporih pred Ustavnim sodiščem, pa naj vendar ugotovim, da rezultat postopkov ni odločilno odvisen od kakovosti zastopanja. Žal! Mislim, da to kar frustrira tudi odvetnike - in tudi na Ustavnem sodišču se tega zavedamo. Vemo pa, da je to delno posledica tega, kako sami gradimo postopke. Zlasti v abstraktnih presojah so ti postopki že po svoji naravi do neke mere oficielni. Že iz tega, da gre pri teh presojah pravzaprav za primerjavo skladnosti dveh zgornjih premis ob načelu, da pač pravo pozna samo sodišče, nas nujno zapelje k temu, da se večinoma zanašamo na argumente, ki jih produciramo sami, in včasih v premajhni meri na argumente, ki jih ponudijo stranke. V nič manjši meri velja to tudi za ustavne pritožbe ... Skratka, ustavno sodišče se tudi po naši oceni prepogosto pogovarja samo s seboj. Delno bi se to dalo odpraviti in trden namen imamo, da bi nekoliko povečali kontradiktornost v naših postopkih, za začetek s pogostejšim razpisovanjem javnih obravnav ..."

Vlasta Nussdorfer, predsednica Društva državnih tožilcev RS:

"... Izkoristila bi to priložnost srečanja z vami, da prenesem poudarek iz razprave na eni zadnjih sej našega društva. V zvezi z novim ZKP, ki v tretjem odstavku 65. člena določa, da morajo imeti oškodovanci v kazenskih postopkih, v katerih so žrtve otroci, pooblaščenca iz vrst odvetnikov, ponujamo v razmislek naslednje: ali ne bi bilo primerno, da bi se sestavila lista odvetnikov, ki bi radi to delali, torej, ki bi radi zastopali oškodovance v teh kazenskih postopkih ..."

Aleš Butala, namestnik Varuha človekovih pravic:

"... Slovenska država odvetnikom očitno zaupa. To se kaže tudi v besedilu novega zakona o pravdnem postopku. Ta zakon kot vemo uvaja inštitut kvalificiranega zastopanja ter obveznega zastopanja s pooblaščencem, ki je odvetnik. Novi zakon o pravdnem postopku je za stranke manj prijazen, kot je to bilo prej. Zahteva večje aktivno sodelovanje stranke in tudi zahteva njeno večje znanje in poznavanje procesnega predpisa. Tu pa je posameznik pogosto nemočen. Nemočen brez ustreznega strokovnega pravnega zastopanja, ki ga nudijo predvsem odvetniki. To dejstvo pa seveda po drugi strani od slovenskih odvetnikov terja tudi večjo odgovornost ..."

Darja Lavtižar Bebler, predsednica odbora Državnega zbora RS za notranjo politiko in pravosodje

"... Omenjena sta bila dva zakona, ki verjetno zelo pomembno posegata tudi v način vašega dela. Naj pri tem rečem, da so bili vedno predlogi in tudi pripombe odvetniške zbornice zelo koristni, so nam bili v pomoč pri delu in vedno so bili tudi zelo kakovostno in utemeljeni. Torej tudi z vašo pomočjo smo oblikovali takšen zakon o pravdnem postopku in tudi takšen zakon o kazenskem postopku, kot pač sta sedaj veljavna. Moram reči, da smo se pri tem tudi držali enega temeljnega cilja, da naj bi te postopke pred sodišči, po možnosti tudi na nek način racionalizirali, seveda ne na škodo ljudi in njihovih pravic ..."

Boris Lepša, predsednik Notarske zbornice Slovenije:

"... V približevanju Evropski uniji, v spremembi sedanjega sistema, je pomembno tudi sodelovanje med odvetniško zbornico, med advokaturi kot službo in slovenskim notariatom. Vsaka služba, vsaka organizacija za sebe prevzema svojo odgovornost. Ker so pa naše poti do končnih rezultatov pri pravnem delovanju tako enake, podobne in povezane, se moramo povezovati tudi mi. Ocenjujem, da dobro sodelujemo tako na nivoju zbornic in sicer v komunikaciji z državo, z institucijami izvršilne oblasti in zakonodajne kot tudi v skupnih nastopih v tujini, kjer sem imel čast sodelovati z vašimi kolegi, predstavniki zbornice in to menim na obojestransko zadovoljstvo. V vsakdanjem sodelovanju pa sami veste, da poteka korektno, na prijateljski in strokovni ravni, v pisarnah, ko odvetniki in notarji nujno morajo vsakodnevno sodelovati pri odpravljanju vsakodnevnih zadev ..."

jenem znesku - nižjem od tistega, ki je bil tožniku v stečajnem postopku že priznan.

Interpretacija ZDR, ZPFSL in ZJSRS, kot jo je sprejelo prvostopno sodišče, je po mojem mnenju tudi v nasprotju s 155. členom Ustave RS. Do sprejema ZJSRS in novele ZPPSL je bilo pravno stanje takšno, da pravni osebi v primeru začetka stečajnega postopka nad njo ni bilo treba plačevati odpravnin delavcem, katerim je delovno razmerje zaradi stečaja prenehalo. Za primer stečaja je bilo stečajnim upnikom zagotovljeno sorazmerno poplačilo njihovih terjatev tako, da kot upniki niso konkurirali tudi delavci kot upravičenci do odpravnin. Vključitev tudi upnikov iz naslova odpravnin pomeni poslabšanje pravnega položaja ostalih stečajnih upnikov. Njihove pravice so se s sprejemom ZJSRS oziroma novele ZPPSL zmanjšale. Tudi če je razlaga teh predpisov s strani prvostopnega sodišča v osnovi pravilna, lahko vse to velja le za čas po uveljavitvi ZJSRS oziroma novele ZPPSL.

Priznavanje "stečajnih odpravnin" za čas pred sprejemom teh predpisov bi pomenilo retroaktivno poseganje v pravice upnikov in bi bilo zato v nasprotju s 155. členom Ustave RS.

Odvetnikov (vendarle) ne kaznujejo

V 5. številki našega glasila smo pisali o problematiki denarnega kaznovanja odvetnikov zaradi domnevnih zlorab procesnih pravic:

"... predsednici senata Andreji Ravnikar je med včerajšnjo obravnavo prekipelo in je odvetnika - obtoženega I. V. - Ž. K. kaznovala z 200.000 SIT kazni, ker je žalil sodišče in je po njenem tudi zavlačeval postopek ..."

Kaznovani odvetnik se je na sklep pritožil, sodišče druge stopnje pa je odločilo (v celoti povzeto) takole:

Republika Slovenija I Kp 1353/99
Višje sodišče v Ljubljani

SKLEP

Višje sodišče v Ljubljani je v senatu višjih sodnikov Jožeta Pavliča kot predsednika, svetnika Andreja Pruše kot poročevalca ter Vesne Žalik kot članice senata, ob sodelovanju zapisnikarice Dragice Kranjec, v kazenski zadevi zoper obtožene A. H. in soobtožence, zaradi kaznivega dejanja po 2. in 1. odstavku 196. člena Kazenskega zakonika (KZ) v zvezi s 25. členom KZ in drugih, o pritožbi odvetnika Žige Kluna proti sklepu Okrožnega sodišča v Kranju z dne 18. 11. 1999, opr. št. K 53/98, na seji senata dne 15. 12. 1999

sklenilo:

Pritožbi odvetnika Žige Kluna se ugodi in se izpodbijani sklep spremeni tako, da se izreče, da se zagovornik ne kaznuje.

Obrazložitev

Okrožno sodišče v Kranju je z izpodbijanim sklepom zagovornika obtoženega I. V., odvetnika Žigo Kluna, kaznovalo z denarno kaznijo po 100.000,00 SIT po določbah 302. in 140. člena Zakona o kazenskem postopku (ZKP).

Proti navedenemu sklepu se je pritožil odvetnik zaradi nepravilno ugotovljenega dejanskega stanja in predlagal, da višje sodišče izpodbijani sklep razveljavi.

Pritožba je utemeljena.

Zagovornik v obširni pritožbi pravilno ugotavlja, da ga je prvostopenjsko sodišče z izpodbijanim sklepom neutemeljeno kaznovalo na podlagi določb 302. in 140. člena ZKP.

Iz določbe 302. člena ZKP izhaja, da sme sodišče kaznovati z denarno kaznijo tudi zagovornika, če ta na glavni obravnavi moti red ali se ne pokori ukazom predsednika senata glede vzdrževanja reda, če ga je predsednik senata pred tem opomnil in opomin ni zalegel.

Sodišče prve stopnje je pravilno ugotovilo, da je odvetnik brez dovoljenja vskočil v besedo predsednici senata z opozorilom "da njeno vprašanje priči ni na mestu", zaradi česar ga je predsednica senata utemeljeno opomnila, da s takšnim ravnanjem moti red na glavni obravnavi. Pritožnikove navedbe, češ da je s tem le "komentiral" vprašanje predsednice senata z namenom, "da se pravočasno razčisti, ali je vprašanje predsednice senata sploh potrebno", kažejo na neupoštevanje ali morda celo nepoznavanje določb Zakona o kazenskem postopku, ki urejajo vprašanja vodstva glavne obravnave in zagovornikove pravice v dokaznem postopku. ZKP med drugim določa, da predsednik senata vodi glavno obravnavo in daje besedo strankam (člen 299/1 ZKP) ter da dokazovanje obsega vsa dejstva, za katera sodišče misli, da so pomembna za pravilno razsojo (člen 329/2 ZKP). Zagovornik pa lahko po končanem zaslišanju predsednika senata priči postavlja vprašanja (člen 334/1 ZKP), po končanem zaslišanju pa daje tudi morebitne pripombe v zvezi z zaslišanjem priče (člen 342 ZKP). Zagovornikov "komentar" je bil torej po navedenem nedopusten in moteč za red na glavni obravnavi, zaradi česar je bil opomin predsednice senata utemeljen.

Ni pa se mogoče strinjati z nadaljnjo ugotovitvijo izpodbijanega sklepa, da je odvetnik "brez dovoljenja predsednice senata ponovno dajal nepotrebne predloge za zapis pripomb v zvezi z dokazi, ki so bili že izvedeni na predhodnih obravnavah in so bile takrat že dane možnosti za dajanje pripomb". Iz zapisnika o glavni obravnavi (list. št. 5933) izhaja, da odvetnik tokrat predsednici senata ni, podobno kot v prvem primeru, segel v besedo, pač pa je po končanem zaslišanju priče v zvezi s poslušanjem kasete (pogovor pod št. 05) le zahteval, da se "zapišejo njegove ugotovitve, katera telefonska številka naj bi bila v razgovoru omenjena", česar pa predsednica senata ni dopustila. Tega zagovornikovega ravnanja nikakor ni mogoče obravnavati kot motenja reda na obravnavi, pač pa kot izvrševanje pravic obrambe, ki mu jih dajeta Ustava in Zakon o kazenskem postopku. Zagovornik ima namreč pravico navajati dejstva in predlagati dokaze, ki so obdolžencu v korist. Vse do konca glavne obravnave pa sme tudi predlagati, naj se raziščejo nova dejstva in preskrbijo novi dokazi, smejo pa se ponoviti tudi tisti predlogi, ki jih je predsednik senata ali senat prej zavrnil (4. odstavek 329. člena ZKP). O takšnih predlogih odloča predsednik senata oziroma senat (člen 299. ZKP). Pri tem ni dvoma, da sodišče ni dolžno izvesti vsakega dokaza, ki ga predlaga obramba, pač pa le tiste, ki so materialnopravno relevantni in ki izkazujejo potrebno stopnjo verjetnosti.

Višje sodišče po navedenem ugotavlja, da opisanega ravnanja zagovornika v slednjem primeru ni mogoče šteti kot motenje reda na glavni obravnavi, to pa pomeni, da zakonski pogoj iz 302. člena ZKP o ponovnem motenju po opominu ni bil izpolnjen, zaradi česar sodišče prave stopnje ni imelo zakonske podlage za kaznovanje zagovornika.

Višje sodišče je moralo pritrditi pritožniku, da niso izpolnjeni tudi zakonski pogoji za njegovo kaznovanje po 140. členu ZKP. Ta določa, da sme sodišče kaznovati z denarno kaznijo zagovornika, če njegovo ravnanje očitno meri na zavlačevanje kazenskega postopka.

Sodišče prve stopnje je ugodilo obema dokaznima predlogoma zagovornika, pri katerih ugotavlja njegovo zavlačevanje kazenskega postopka: ugodilo je tako predlogu za zaslišanje priče Matevža Jenka, kot tudi predlogu, da se tej priči predočijo zvočni zapisi avdio kaset zaradi prepoznave glasov. V obeh primerih je res prišlo do krajše prekinitve postopka, v prvem primeru za pet minut, ker zagovornik ni imel pri sebi zapisnika o zaslišanju priče, v drugem pa za približno deset minut, ker ni imel prepisa kasete. Pritožnik je sprejemljivo pojasnil, da prvega zapisnika ni našel takoj, ker ga je sodišče označilo z napačnim datumom, do druge prekinitve postopka pa je prišlo, ker obtoženi Vodnik iz pripora ni prinesel s seboj prepisa kasete, zaradi česar ga je moral zagovornik v obsežnem spisu sam poiskati v spisu.

V navedenih okoliščinah tudi višje sodišče ne vidi ravnanja, ki bi merilo na kakršnokoli zavlačevanje kazenskega postopka, kaj šele na očitno zavlačevanje, kar je zakonski pogoj, da sme sodišče zagovornika kaznovati z denarno kaznijo. Tega zakonskega pogoja (očitnega zavlačevanja) izpodbijani sklep niti ne ugotavlja, pač pa navaja zgolj zagovornikovo zavlačevanje kazenskega postopka zaradi njegove "nepripravljenosti na dokaze, ki jih je sam predlagal". Spričo že navedenih sprejemljivih pojasnil pritožnika temu po mnenju višjega sodišča v tem primeru ni mogoče očitati niti nepripravljenosti pri izvajanju dokazov.

Zaradi navedenih razlogov je višje sodišče ugodilo pritožbi in izpodbijani sklep spremenilo tako, kot izhaja iz izreka te odločbe.

Višje sodišče v Ljubljani,
dne 15. 12. 1999

Zapisnikarica: Dragica Kranjec, l.r.
Predsednik senata: Jože Pavlič l.r.

Odvetniška šola 2000

Delo odvetnikov postaja vedno bolj zahtevno in naporno.Ne le zaradi novih zapletenih dejanskih in pravnih položajev, ki jih prinašajo družbene spremembe. Ne le zaradi velikih zaostankov pri delu sodišč in drugih organov. Predvsem tudi zaradi večletnega spreminjanja praktično celotne zakonodaje, še posebej pa temeljnih procesnih predpisov. Ob številnih vsakdanjih obveznostih zmanjkuje časa za seznanitev z vsemi spremembami in novostmi, za študij, za spremljanje sodne prakse, za izobraževanje, ki je nujno potrebno za kakovostno odvetniško delo.

Upravni odbor Odvetniške zbornice Slovenije se je zato odločil, da v novem tisočletju prične s stalno nekoliko obsežnejšo, vendar strnjeno izobraževalno obliko - **"Odvetniško šolo"**. Predvidevamo, da bo tudi vnaprej organizirana enkrat letno. Tako bo popestrila "izobraževalno ponudbo" zbornice. Poleg odvetniške šole bomo seveda tudi v prihodnje o pomembnejših, aktualnih temah organizirali poldnevne ali enodnevne seminarje in druge izobraževalne oblike.

Dan slovenskih odvetnikov (letos bo 2.in 3. junija v Čateških Toplicah) pa naj bi bil namenjen predvsem obravnavanju specifičnih odvetniških tem npr. zakonski ureditvi odvetništva, brezplačne pravne pomoči, delu odvetnikov po vključitvi v Evropsko unijo, odvetniški tarifi, odvetniški etiki ...

Pri pripravi in izvedbi odvetniške šole sodeluje **Center za izobraževanje v pravosodju**, ki že vrsto let uspešno organizira "Sodniške šole" po posameznih področjih sodnega dela. Tako nam je že pri pripravi prve odvetniške šole s svojimi izkušnjami, nasveti in priporočili, veliko pomagala predsednica programskega sveta tega centra vrhovna sodnica **Alenka Jelenc-Puklavec.**

Na podlagi izkušenj pri izvajanju sodniških šol, ocen (predvsem časovnih) možnosti za udeležbo odvetnikov, na drugi strani pa potreb po izobraževanju, je tako pripravljen program prve Odvetniške šole 2000, ki bo

14. (petek) in 15. (sobota) aprila 2000

v Festivalni dvorani na Bledu

Prvotno je bila izvedba šole načrtovana v Grand Hotelu Toplice. Zaradi velikega števila prijavljenih udeležencev (sredi marca že več kot 330 prijav) smo se odločili, da bo šola v **Festivalni dvorani na Bledu**. Tam bo tudi volilna skupščina Odvetniške zbornice Slovenije. Skupno kosilo prvega dne in pogostitev po končani skupščini, pa bosta v restavraciji Grand hotela Toplice.

- **V petek, dne 14. 4. 2000** se bodo predavanja dopoldan začela ob 9.30. uri in s polurnim odmorom trajala do 13.00 ure. Po skupnem kosilu udeležencev se bodo predavanja nadaljevala ob 15.00 uri in s polurnim odmorom trajala do 18.30. ure.
- **V soboto, dne 15. 4. 2000** se bodo predavanja začela ob 9.00. uri in s polurnim odmorom, trajala predvidoma do 12.00 ure.
- Takoj po končani odvetniški šoli bo **volilna skupščina Odvetniške zbornice Slovenije** (predviden začetek dne 15. aprila 2000, ob 12.00 uri), nato še sprejem za udeležence in razglasitev volilnega izida, vabilo in dnevni red bosta posredovana in objavljena posebej.

Odvetniška zbornica tudi vnaprej načrtuje **redno izobraževanje v odvetniških šolah** z aktualnimi temami iz nove zakonodaje in sodne prakse, pri čemer bo pri vseh izvajanjih poudarek predvsem na praktičnih vprašanjih z vidika dela odvetnikov. Udeležba v odvetniških šolah naj bi se upoštevala tudi pri podeljevanju naslova specialista, v skladu z načrtovanimi spremembami Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju odvetnikov in odvetniških kandidatov.

Na prvi Odvetniški šoli bodo predavali:

• **prof. dr. Boštjan Zupančič**	**Pogoji za dostop do evropskega sodišča za človekove pravice in postopek pred tem sodiščem**
• **prof. dr. Marijan Pavčnik**	**Utemeljevanje tožbenega zahtevka**
• **doc. dr. Konrad Plauštajner**	**Aktualna vprašanja odškodninskega prava**
• **vrh. sod. Janez Breznik**	**Novi zakon o splošnem upravnem postopku**
• **vrh. sod. Jernej Potočar**	**Posebne operativne metode in sredstva v (pred)kazenskem postopku**
• **viš. sod. Vladimir Balažic**	**Varstvo upnikov v prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji ter pri izbrisu podjetij**
• **viš. sod. Marta Klampfer**	**Oblikovanje izvršljivih denarnih in nedenarnih zahtevkov v delovnih sporih**
• **dr. Mateja Končina Peternel**	**Družinski in zakonski spori po novem ZPP**
• **Rado Brezovar, direktor CIF VS RS**	**Predstavitev elektronsko vodene zemljiške knjige s praktičnim prikazom delovanja**

Natančnejša razporeditev predavanj bo objavljena pred šolo.

S predavatelji je dogovorjeno, da bodo predstavitve obravnavanih tem v skladu s potrebami praktičnega dela odvetnikov. Vsak predavatelj bo del predvidenega časa namenil tudi odgovorom na vprašanja udeležencev oz. za razpravo o pomembnih vprašanjih iz sodne prakse.

Pisno gradivo predavateljev bomo objavili v naslednjih številkah našega glasila ODVETNIK.

Zbornica je o Odvetniški šoli obvestila Ministrstvo za pravosodje s prošnjo, naj vsem sodiščem v Sloveniji priporoči, da na dan 14. 4. 2000 sodniki ne bi razpisovali obravnav, pri katerih sodelujejo odvetniki in bi tako omogočili udeležbo pri izobraževanju.

Vse kolege odvetnike, odvetniške kandidate in pripravnike vabimo, da se udeležijo Odvetniške šole. Poleg izbranih tem in zanimivih predavateljev, bo seveda tudi dovolj priložnosti za izmenjavo medsebojnih izkušenj, za druženje in sproščeno zabavo.

Nasvidenje na Bledu!

Za organizatorje Hinko Jenull

Iz dela UO OZS

Upravni odbor (UO) zbornice obravnava predvsem: vpise in izbrise v imenik odvetnikov, kandidatov in pripravnikov, prijave in pobude za disciplinske postopke, razlage odvetniške tarife in kodeksa odvetniške etike, daje soglasje k ustanavljanju odvetniških družb ...

V preteklem obdobju je upravni odbor poleg teh rednih obravnaval tudi naslednje, pomembnejše teme:

SEJA 2. DECEMBRA 1999

Priprave na skupščino zbornice - december 1999

UO je sklenil za predsednika delovnega predsedstva skupščine Odvetniške zbornice Slovenije (ki je bila dne 3. 12. 1999) predlagati odvetnika Miha Martelanca iz Ljubljane.

Upoštevajoč, da osnutek pravilnika ni bil pripravljen, je UO sprejel sklep, da se z dnevnega reda skupščine zbornice umakne obravnavanje pravilnika o vzajemni pomoči odvetnikov.

Uredniški odbor glasila "Odvetnik"

UO je sklenil naslednji skupščini zbornice (predvidoma v februarju ali marcu leta 2000) predlagati spremembo statuta, po kateri bo jasno določeno, da odgovornega urednika ter pet članski uredniški odbor glasila OZS imenuje in razrešuje upravni odbor zbornice.

Odvetniška tarifa - z. k. izpiski

Razlaga:

- *Odvetnik storitve priprave zemljiškoknjižnih izpiskov, ki jih je sam izdelal in nato oddal zemljiški knjigi le v potrditev - obračuna po porabljenem času.*

DDV

Odvetnik Hinko Jenull iz Ljubljane je seznanil člane UO s stališčem razširjene evidenčne seje kazenskega oddelka Vrhovnega sodišča RS, da ni razlogov za spremembo stališč o obračunavanju tega davka, kot sta ga oblikovali Ministrstvo za finance in Ministrstvo za pravosodje RS.

UO je predlagal državnemu svetniku odvetniku Jožetu Ilcu iz Ljubljane, da oblikuje predlog za spremembo zakona o davku na dodano vrednost tako, da se odvetniške storitve obdavčijo z nižjo (8 %) davčno stopnjo in da se davek obračunava na "plačano realizacijo".

Odvetniki in pranje denarja

Odvetnik Aleš Pavlin iz Kranja bo preučil teze za sprejem sprememb zakona o pranju denarja z vidika njihovega posega v odvetniško tajnost in zaupnost odvetnikovega razmerja do stranke ter oblikoval osnutek mnenja, ki bo posredovano zakonodajalcu.

Kaznovanje odvetnikov

UO je ob novem primeru kaznovanja odvetnikov ponovil svoj sklep, da se bo do problematike opredelil po izčrpanju pravnih sredstev in da bo v primeru, če gre za neutemeljeno kaznovanje - odločno ukrepal.

Različna praksa upravnih enot

UO bo opozorilo o ponovljenem primeru različne razlage zakona pri različnih upravnih enotah posredoval Ministrstvu za okolje in prostor, da taka razlago in napotki ne bi ogrožali pravne varnosti strank.

Izobraževanje odvetnikov

UO je v celoti sprejel predlagani način izvedbe in teme za strokovno izobraževanje odvetnikov - odvetniško šolo, ki bo pripravljena s sodelovanjem Centra za izobraževanje v pravosodju RS.

O kraju, času in vsebini bodo vsi odvetniki obveščeni pravočasno, prav tako bo opozorjeno pristojno ministrstvo in sodišča, da takrat ne bi razpisovali obravnav.

Mednarodna dejavnost

UO je sprejel poročilo komisije za mednarodno dejavnost, ki ga je posredovala odvetnica Aleksandra Janežič.

SEJA 1. FEBRUARJA 2000

Volilna skupščina zbornice

Ob ugotovitvi, da so stopile v veljavo spremembe in dopolnitve Statuta Odvetniške zbornice Slovenije, je UO odločil, da bo skupščina Odvetniške zbornice Slovenije **po končani Odvetniški šoli 2000, ki bo dne 14.in 15.aprila 2000 na Bledu.** Območne zbore odvetnikov je opozoril na pričetek teka dvomesečnih rokov za izvedbo volitev kandidatov v organe zbornice. V kandidacijsko komisijo je imenoval odvetnike Andreja Razdriha za predsednika in Alojza Poljanška ter Sama Jerasa za člana.

Pravilnik o vzajemni solidarnosti pomoči

Odvetnik Marko Knafeljc je zadolžen, da pripravi osnutek Pravilnika o vzajemni solidarnosti pomoči, ki naj bi ga obravnavala skupščina Odvetniške zbornice Slovenije.

Dan slovenskih odvetnikov

"Dan slovenskih odvetnikov" bo 2. in 3. junija 2000 v Čateških Toplicah. Strokovna tema bo določena naknadno.

Zastopanje mladoletnih oškodovancev

UO je sprejel pobudo Društva državnih tožilcev Slovenije za sestavo liste odvetnikov, ki bi zastopali mladoletne oškodovance (III. odstavek 65. člena ZKP). Listo naj bi pripravili v dogovoru s predsedniki okrožnih sodišč.

Zastopanje pred Delovnim in socialnim sodiščem

Stališče:

- *V zadevah, v katerih je bila tožba pred Delovnim in socialnim sodiščem vložena pred uveljavitvijo novega Zakona o pravdnem postopku, je stranka lahko zastopana po odvetniškem pripravniku(ci).*

Sodelovanje odvetnikov v organih delodajalcev

Stališče:

- *Odvetniki (kandidati in pripravniki) v postopkih za varstvo pravic delavcev lahko sodelujejo kot člani komisij za pritožbe oziroma orga-*

nov, ki odločajo na drugi stopnji pri delodajalcih.

- *Pri tem imajo status zunanjih članov, njihovo delo pa mora biti v skladu z akti delodajalca in kolektivnimi pogodbami.*
- *Tako pravno sodelovanje pa ni dopustno, če je odvetnik hkrati tudi pooblaščenec delodajalca v zadevi, ki bo obravnavana v postopku varstva pravic oziroma pritožbenem postopku.*

Oglaševanje pravnih storitev z odvetniško tarifo

Na opozorilo, da se na spletnih straneh "interneta" pojavljajo ceniki družb za pravno svetovanje z uporabo odvetniške tarife, je UO sklenil, da take primere prijavi pristojni tržni inšpekciji in Uradu varstvo konkurence.

Vpis tujih državljanov v imenik odvetnikov

UO je v postopku vpisa v imenik odvetnikov osebe, ki je državljan tuje države in hkrati slovenski državljan, sklenil, da **zaradi ugotavljanja vzajemnosti pri Ministrstvu za pravosodje zaprosi za stališče:** ali je slovenski državljan s sedežem odvetniške pisarne v Sloveniji lahko vpisan v imenik odvetnikov v Republiki Italiji.

Odvetniška šola 2000

UO je obravnaval in potrdil priprave na Odvetniško šolo, ki bo 14. in 15. aprila 2000 na Bledu.

Denarno kaznovanje odvetnikov zaradi zlorabe procesnih pravic

UO je obravnaval pisno mnenje dr. Petra Čeferina o petih primerih kaznovanja odvetnice zaradi zlorabe procesnih pravic in sklenil, da ga posreduje odvetnici in predsedniku Vrhovnega sodišča RS s predlogom za skupen sestanek zaradi obravnavanja problematike kaznovanja odvetnikov.

Pripravljalna vloga v odškodninskem postopku

Razlaga:

- *V postopku uveljavljanja odškodninskih zahtevkov (pred pravdo, pri zavarovalnici) ocena, ali ima posamezna vloga značaj pripravljalne vloge, ne more izhajati le iz oblike, pač pa tudi iz vsebine. Ta mora biti taka, kakor se domneva (pričakuje), za pripravljalno vlogo v sodnem postopku.*

Stroški odvetnika pri zastopanju izven sedeža sodišča

Razlaga:

- *Odvetnik je upravičen v imenu svoje stranke terjati tudi stroške, ki so mu nastali v zvezi s porabljenim časom za odsotnost iz pisarne, v času potovanja in potne stroške do sodišča oziroma kilometrino, če pomen oziroma zapletenost zadeve opravičuje tako zastopanje.*

Samostojna dejavnost pravnega svetovanja

UO je ob opozorilu na konkreten primer sklenil prijaviti tržni inšpekciji samostojno podjetnico, ki opravlja dejavnost pravnega svetovanja, pristojno davčno upravo pa bo opozoril, da registracija take dejavnosti ni zakonita.

Uredniški odbor glasila "Odvetnik"

Upravni odbor je v uredniški odbor glasila "Odvetnik" za (dodatnega) člana imenoval **dr. Karla Primožiča,** odvetnika iz Gorice, Republika Italija.

Svetovanje in oglaševanje odvetniških storitev

Stališče:

- *Ni dopustno oglaševanje svetovalnih dejavnosti s poimensko navedbo odvetnikov ali odvetniških družb, s katerimi bodo sklenjene pogodbe za izvrševanje takih dejavnosti (nedovoljeno reklamiranje).*
- *Odvetnik, ki ima podpisano pogodbo o zastopanju določenega podjetja, s katerim je potrošnik prišel v spor, takemu potrošniku ne more svetovati.*

SEJA 21. MARCA 2000

Skupščina Odvetniške zbornice Slovenije

Upravni odbor je sklenil, da bo (volilna) **skupščina zbornice dne 15. 4. 2000 s pričetkom ob 12.00 uri v Festivalni dvorani na Bledu.** Skupščina bo odločala o podelitvi plakete častnega člana zbornice odvetniku Rudiju Šelihu in odvetniku Petru Brezniku, izvolila bo organe Odvetniške zbornice Slovenije (po določbah spremenjenega statuta) ter odločala o sprejemu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o vzajemni posmrtni pomoči.

Upravni odbor zbornice je sklenil kot **kandidata za predsednika zbornice predlagati odvetnika Borisa Grossmana iz Ljubljane, za podpredsednika pa odvetnika Nikolaja Grgureviča iz Maribora in Hinka Jenulla iz Ljubljane.**

Sprememba vrednosti točke v odvetniški tarifi

Upravni odbor je sprejel sklep, da se glede na rast cen življenjskih potrebščin od septembra 1998 do februarja 2000 vrednost točke iz odvetniške tarife poviša, tako da znaša **97,00 SIT.**

K sklepu upravnega odbora o spremembi vrednosti točke mora podati soglasje Minister za pravosodje RS, nato se vrednost točke objavi v Uradnem listu RS.

Zastopanje odvetnika kot stranke

Stališče:

- *Upravni odbor je oblikoval stališče, da odvetnik - ki uveljavlja, da se na obravnavi v sporu iz naslova odvetniške dejavnosti sam zastopa - ne nosi službenega oblačila.*

Nagrada v deležu - preklic pooblastila

Razlaga:

- *Odvetnik, kateremu je pred dokončanjem odškodninske pravde preklicano pooblastilo, plačilo pa je bilo dogovorjeno v (odstotnem) deležu od zneska, ki ga bo sodišče prisodilo stranki (III. odstavek 17. člena zakona o odvetništvu), lahko obračuna opravljene storitve skladno s sklenjenim dogovorom o nagradi ali po odvetniški tarifi.*

Predstavljanje odvetniške dejavnosti na internetu

Upravni odbor je sprejel sklep, da odvetniško pisarno, ki se nedopustno reklamira na spletnih straneh interneta **prijavi** disciplinskemu tožilcu Odvetniške zbornice Slovenije, ki naj odloči o uvedbi postopka.

Izdajanje potrdil, da oseba ni pod skrbništvom

Stališče:

- *Upravni odbor je sprejel sklep, da se v bodoče pri vpisih v imenike Odvetniške zbornice Slovenije poslovna sposobnost domneva, zato se od predlagateljev ne bo zahtevala predložitev potrdila, da niso pod skrbništvom.*

Cenik dejavnosti z uporabo odvetniške tarife

Pravno-informacijski center nevladnih organizacij je Upravni odbor obvestil, da je na spletnih straneh interneta pomotoma objavil cenik, ki ima za osnovo odvetniško tarifo in ponuja storitve po znižani ceni. Poudarili so, da je njihova dejavnost brezplačna in se zbornici opravičili za neprimerno objavo.

Stroški odvetnika pri zastopanju izven sedeža pisarne

Dopolnitev razlage:

- *Upravni odbor je na prejšnji seji sprejeto razlago o stroških odvetnika za zastopanje izven sedeža odvetniške pisarne dopolnil, tako da glasi:*
  - Med potrebne stroške zastopanje je možno uvrstiti tudi stroške iz III. odstavka 13. in III. odstavka 14. člena odvetniške tarife v primerih, ko zaradi zahtevnosti zadeve substituiranje ni možno, v primerih, ko zaradi zaupnosti substituiranje ni primerno, v primerih, ko odvetnik ni mogel "dobiti" substituta, kakor tudi, če stranka za zastopanje v drugem kraju pooblasti odvetnika, ki ima pisarno v kraju njenega prebivališča, ali sedeža.
  - V drugih primerih, ko stranka vztraja, da odvetnik opravi zastopanje izven sedeža svoje pisarne, nosi sama dodatne stroške (odsotnost, potni stroški) takega zastopanja.

Nagrada za priznanje tuje sodne odločbe

Razlaga:

- *Upravni odbor je ugotovil, da bo to delo posebej ovrednoteno v tarifni številki 20 že sprejetih sprememb odvetniške tarife. Do soglasja k tej spremembi se storitev vrednoti po tarifni številki 34 OT.*

Obračunavanje stroškov zastopanja pri poravnavi z zavarovalnico

Razlaga:

- *Nagrada odvetnika, ki je bila dogovorjena v (odstotnem) deležu od prisojenega zneska se - v primeru, ko je pred odškodninsko pravdo z zavarovalnico sklenjena poravnava - obračuna od osnove, ki jo sestavlja znesek dogovorjene (glavnice) odškodnine s prištetimi obrestmi in stroški zastopanja odmerjenimi (priznanimi) po zavarovalnici. Dogovorjeni (odstotni) delež nagrade se obračuna od tako ugotovljene osnove.*

Celostna podoba OZS

Upravni odbor je sprejel sklep, da se doslej izdelani predlogi celostne podobe zbornice predstavijo vsem članom zbornice na Odvetniških dnevih 14. in 15. aprila 2000 na Bledu.

Pravilnik o vzajemni solidarnostni pomoči - o vzajemni posmrtni pomoči

Upravni odbor je z večino glasov (2 proti, 2 vzdržana) sprejel predlog Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o vzajemni posmrtni pomoči o katerem bo odločala skupščina zbornice, dne 15. 4. 2000.

S spremembami tega pravilnika bi nadomestili potrebo po sprejemu Pravilnika o vzajemni solidarnostni pomoči, ki ga je skupščina zbornice zavrnila s sklepom, da je potrebno ustrezne rešitve oblikovati v okviru posebnega odvetniškega sklada.

Odvetnika Stupan in Jenull sta odklonilno stališče posebej obrazložila.

Zapisal: Hinko Jenull

UO OZS
vabi na skupščino

ODVETNIŠKE ZBORNICE SLOVENIJE,

ki bo v soboto, 15. aprila 2000 ob 12. uri v Festivalni dvorani na Bledu

Predlog dnevnega reda:

1. Podelitev diplome "častnega člana" OZS odvetnikoma Rudiju Šelihu in Petru Brezniku.
2. Začetek skupščine, ugotovitev sklepčnosti, volitve organov skupščine.
3. Poročilo kandidacijske komisije.
4. Volitve predsednika in dveh podpredsednikov, predsednika in članov disciplinske komisije I. in II. stopnje, članov disciplinskega sodišča, disciplinskega tožilca in njegovih namestnikov ter nadzornega odbora.
5. Obravnava in sklepanje o predlogu sprememb Pravilnika o vzajemni posmrtni pomoči.
6. Razno

Statistika

Iz odvetniškega imenika - stanje 10. marca 2000

Odvetniki

- vpisanih 798,
- v času od 25. 11. 1999 je bilo na novo vpisanih 11 (6 izmed odvetniških kandidatov, 1 izmed pripravnikov, 1 ponovni vpis, 2 iz drugih zaposlitev, 1 iz tujine), izbrisanih pa 8 odvetnikov (4 zaradi upokojitve, 3 zaradi druge zaposlitve, 1 zaradi smrti).

Odvetniške družbe in družbeniki

- vpisanih 21 odvetniških družb, v katerih deluje 57 odvetnikov,
- v času od 25. 11. 1999 sta dobili soglasje za vpis v register 2 odvetniški družbi iz Ljubljane,
- 14 odvetniških družb ima sedež v Ljubljani, 2 v Kamniku in po 1 v Brežicah, Celju, Grosupljem, Ravnah na Koroškem in v Žabnic.

Odvetniški kandidati

- vpisanih 70,
- v času od 25. 11. 1999 je bilo vpisanih 11 kandidatov, 9 pa izbrisanih (6 se jih je vpisalo v imenik odvetnikov, 3 so prenehali opravljati kandidatsko prakso).

Odvetniški pripravniki

- vpisanih 85,
- v času od 25. 11. 1999 se je vpisalo 12 pripravnikov, 6 pa izpisalo (1 zaradi vpisa v imenik odvetnikov, 2 zaradi prehoda med kandidate in 3 zaradi prenehanja opravljanja pripravniške prakse).

Upokojeni odvetniki:

- 80 kolegov uživa upokojenski stan.

Odvetniki na temni strani meseca (IV.)

Dr. Franc Leskovic: advokat, ki ni poznal dolžnosti ...

mag. Bojan Kukec

Čeprav smo v 4. številki Odvetnika že napovedali, da zaključujemo ciklom zapisov "Odvetniki na temni strani meseca", v kateri smo prikazali, kakšnim preizkušnjam so bili odvetniki v preteklosti izpostavljeni, predstavili pa o tem tudi osupljive dokumente, smo se odločili, da občasno to rubriko še oživimo, saj je naletela na ugoden odmev med bralci. Zato tokrat objavljamo prispevek iz novejše zgodovine slovenskega odvetništva ter odnosa družbe do njega v petdesetih letih.

Hkrati pa uredništvo vabi kolege in bralce, da pošljejo prispevke, ki vsebinsko sodijo v to rubriko, saj smo prepričani, da jih je med nami veliko (predvsem starejših odvetnikov), ki razpolagajo s podobnimi dokumenti o življenjskih zgodbah in usodah kolegov v naši preteklosti (morda tudi sedanjosti?) .

*Dr. Leskovic Franc (1903 - 1967) je bil rojen v **Ljubljani** 28. novembra 1903. leta. Nazadnje je imel sedež pisarne na Miklošičevi cesti 20 v Ljubljani, V imenik odvetnikov [1] je bil vpisan 1. januarja 1936 pod št. 1656/35 na prošnjo z dne 10. 12. 1935. Odvetniški izpit je opravil v času od 24. - 28. septembra 1934 pri Apelacijskem sodišču v Ljubljani, obvladal pa je slovenski in nemški jezik.[2] Leta 1947 je pred komisijo ponovno opravil prisego ter je bil izbrisan iz imenika odvetnikov zaradi smrti dne 2. oktobra 1967, v Ljubljani. Prevzemnik njegove pisarne je bil istega leta dr. Franc Ženko, odvetnik v Ljubljani.*

V Slovenskem poročevalcu je v začetku leta 1951 izšel presenetljivi članek z naslovom: **"Izrabljanje spovednice proti mladinski organizaciji"**, v katerem je bilo zapisano:

" V maju lani je bila pred okrajnim sodiščem v Grosuplju razprava proti župniku Dolencu s Police zaradi izrabljanja spovednice proti mladinski organizaciji. V oktobru je bila razprava proti organizatorjem krivega pričevanja, ker so na podlagi krivega pričevanja hoteli pokazati župnika Dolenca

kot popolnoma nedolžnega. Da pojasnimo celotno stvar, priobčujem naslednji dopis iz Grosuplja:

Naša mladina v grosupeljskem okraju, ki je že v narodnoosvobodilni borbi aktivno sodelovala, po osvoboditvi pa z velikimi napori pomaga pri graditvi domovine, je doživela nov napad s strani župnika Dolenca s Police. Ko sta namreč mladinki Tončka Logar in Ivanka Ahlin šli dne 3. apr.1950 k spovedi, je nanju moralno pritiskal, naj izstopita iz mladinske organizacije. Na ta način je izrabljal spovednico v svoje reakcionarne politične namene za razbijanje mladinske organizacije. Župnika Dolenca je zaradi tega okrajno sodišče v Grosuplju obsodilo. Zaradi kaznivega pričevanja Tončke Logar in Ivanke Ahlin, ki ga je organizirala župnikova kuharica Ivanka Bergant, pa ga je okrožno sodišče oprostilo.

Advokat dr. Leskovic, ki je poznan iz različnih procesov, posebno iz procesov proti sovražni duhovščini, na katerih se je izkazal kot advokat, ki ne ve, kakšne dolžnosti mora v novi Jugoslaviji opravljati, je vložil priziv proti obsodbi, ki jo je izreklo okrajno sodišče v Grosuplju. Kuharica Ivanka Bergant pa je ta čas izkoristila in organizirala pravi pohod na starše Tončke Logar in Ivanke Ahlin, jih zmerjala z ničvrednicami in jim grozila z božjo kaznijo, če Tončka in Ivanka ne prekličeta svojih izjav. Jasno je, da sta morali Tončka in Ivanka popustiti in preklicati svoje izjave, da je župnik Dolenc nanju pritiskal, naj izstopita iz mladinske organizacije. Torej ni bilo dovolj samo to, da župnik Dolenc v borbi proti ljudski oblasti izrablja spovednico in cerkev, ampak je bilo potrebno zavesti mladinke na krivo pričevanje, kar menda nima nobene zveze s pošteno vzgojo mladine, ki jo je župnik Dolenc tako rad poudarjal.

Na osnovi takega razvoja dogodkov in opisovanja stvari v luči dr. Leskovica in kuharice Ivanke Bergant so se začele širiti razne klevetniške in lažne govorice, katerim se je pridružil tudi predstojnik ljubljanske škofije Anton Vovk z izmišljotino o "žrtvah spovedne molčečnosti". Ali ni tako tolmačenje napada župnika Dolenca na mladinsko organizacijo lažno in klevetniško?" [3]

[1] *Imenik odvetnikov Odvetniške zbornice v Ljubljani, V. knjiga stran 46 in IA knjiga stran 38*

[2] *Žužek B.: Slovenski odvetniki, pomembno delovni v poklicnih organizacijah in javnem življenju, Pravnik št. 9 - 10 /1986, stran 524.*

[3] *Slovenski poročevalec -19. januar 1951*

Odvetnik
št. 7
izide ob koncu junija 2000!

Za vedno sta se poslovila naša kolega:

- 24. decembra 1999
  Primož Strniša
  - odvetnik iz Tržiča
- 23. marca 2000
  Borut Zamljen
  - odvetnik iz Ljubljane

Odvetnike (tudi) pretepajo

1. **Alenka Brezovnik**, novinarka Dnevnika:

"... Po Zakonu o finančnem poslovanju bo iz sodnega registra izbrisanih 13 000 družb. V Sloveniji je kar 13.200 družb z omejeno odgovornostjo in 123 delniških družb, ki se do konca leta 1995 kapitalsko niso uskladile z ZGD. Omenjena podjetja imajo le 2000, 8000 ali 100.000 tolarjev ustanovitvenega kapitala, po zakonu pa bi ga morala sedaj imeti najmanj 2,1 milijona tolarjev. Po Zakonu o finančnem poslovanju so sodišča začela izbris iz sodnega registra. Po Pravilniku o programu in načinu opravljanja strokovnega izpita za opravljanje nalog upravitelja v postopkih prisilne poravnave, stečaja in likvidacije, obstaja bojazen, da se veliko sedanjih upraviteljev ne bo odločilo za izpit. ... "To delo danes ni več tako zanimivo, kot je bilo. Od kar velja uredba o nagradah, ki so sedaj ves čas fiksne in omejene na 12 milijonov SIT (primerov najvišjih izplačil je le peščica) se ne da več služiti. Stečajev z večjo stečajno maso je namreč vedno manj. Bojim se, da bomo s seznama 130 upraviteljev obdržali le kakšnih 20 imen, kar je za sodišče zelo ozek krog. Sedaj delo upraviteljev opravljajo večinoma odvetniki, ki lahko v primeru malverzacij izgubijo odvetniško licenco. Lahko rečem, da imamo z odvetniki zelo dobre izkušnje."

Dnevnik, 16. 9. 1999, stran 8 - odgovor vodje Oddelka za gospodarsko sodstvo pri Okrožnem sodišču v Ljubljani Draga Škergeta, v članku z naslovom: "Izbrisanih že 1000 podjetij".

2. **Olga Cvetek,** novinarka Dela:

"Pred ljubljansko sodno palačo se 3-krat na teden vijejo dolge vrste čakajočih strank. Ob ponedeljkih, sredah in petkih so namreč uradne ure in takrat pride na sodišče tudi po 2000 ljudi. Največ se jih napoti v zemljiško knjigo in register, čakanje in gneča pri vhodnih vratih pa med čakajočimi povzročata kar precej negodovanja in tudi vroče krvi ... Gneča pred ljubljansko sodno palačo ne pojenja, 'krivdo' zanjo pa je treba iskati tudi v varnostnih ukrepih pri vstopu ... Oktobra so varnostniki odkrili kar 80 nožev ... In ker so v zadnjem času zabeležili porast groženj sodnikom, poleg tega pa prihaja tudi do najrazličnejših napadov in incidentov, so varnostni ukrepi še kako na mestu, ne le zaradi varnosti uslužbencev na sodišču, odvetnikov, tožilcev in pravobranilcev, pač pa tudi zaradi varnosti strank."

Delo, 18. 11. 1999, stran 9, v članku: "Žolč se zliva na varnostnike".

3. **Majda Hostnik,** novinarka Nedeljskega dnevnika:

"V najintimnejše odnose se nekega dne vmešajo tujci: policija, odvetniki, socialni delavci ... Odvetnica predlaga, kaj bi bilo bolje storiti prej kot po tem ... Nekaj tednov boste lahko z nami spoznavali Marijino in Janezovo življenjsko zgodbo. Odvetnica Ita, ki je zaradi pravil odvetniške zbornice ne smemo imenovati s polnim imenom, bo sproti pripovedovala, kaj bi morala storiti, a nista in kaj bosta zato morala z velikimi mukami urediti kasneje."

Nedeljski dnevnik, 21. 11. 1999, stran 2, v članku: "Ko iz hiše odide ljubezen ...".

4. **Borut Mehle,** novinar Dnevnika:

"Zadeva Russo se na sodišču ni iztekla po pričakovanju Urada za preprečevanje pranja denarja ... Klavdijo Stroligo: ›Za komentar sodbe je še prezgodaj, saj gre za prvostopenjsko in zgolj ustno izrečeno sodbo‹ ... Klavdijo Stroligo pravi, da so bistvena dopolnila (sprememb zakona) že znana. S prvim delom sprememb naj bi v zakon vnesli predvsem priporočilo izvedencev Sveta Evrope, da bi bolj opredelili pristojnosti primarnih nadzornikov nad izvajanjem zakona. To bi med drugim pomenilo, da bodo inšpektorji in revizorji ob kontrolah in revizijah v bankah, menjalnicah in pri drugih zavezancih preverjali tudi, ali so bila obvestila o dvomljivih denarnih transakcijah, ki jih morajo zavezanci sporočati UPPD, točna in popolna. Poleg tega naj bi se krog zavezancev z novim zakonom razširil še na revizorje, računovodske organizacije, notarje in odvetnike, in sicer v primerih, ko bi ti (notarji in odvetniki) za svoje kliente opravljali finančne transakcije. Za nekatere odvetnike je urad namreč že posumil, da so za svoje kliente prali denar ..."

Dnevnik, 26. 11. 1999, v članku: "Nedolžno pranje denarja"

5. **Olga Cvetek,** novinarka Dela:

"Spremembe ZKP so prinesle pomembne novosti tudi v postopkih zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, saj mladoletnim žrtvam zagotavljajo pooblaščenca. Če mladoletni oškodovanec še nima pooblaščenca, mu ga sodišče postavi po uradni dolžnosti izmed odvetnikov, odvetnik pa nato skrbi za njegove pravice, še posebej v zvezi z zaščito njegove integritete pred zaslišanjem pred sodiščem in uveljavljanjem premoženjsko pravnega zahtevka. Žrtev tako ni več prepuščena sama sebi, pač pa ima v pooblaščencu oporo ves čas kazenskega postopka ... 8 let zapora 40-letniku, ki se je spravil nad lastni hčerki in njuno prijateljico."

Delo, 3. 12. 1999, stran l0, v članku: "Otroštvo treh deklic se je razbilo kot krhek porcelan", str

6. **Damjan J. Ovsec,** etnolog:

"... Sv. Miklavž je patron Rusije, Lorene, Amsterdama, New Yorka, posvečena pa mu je ljubljanska stolnica. Je zaščitnik mnogih poklicev ... odvetnikov, sodnikov, ... in drugih. Pomagal naj bi dekletom ki iščejo moža, nevestam ki si želijo otrok, varuje pa tudi pred vodnimi nevarnostmi in stisko na morju. Na Slovenskem mu je od vseh svetnikov posvečenih največ cerkva, približno 200."

Nedelo, 5. 12. 1999, stran 4, v članku: "Miklavž spet piškote peče".

7.

"3,63 milijona dolarjev zasluži na leto v povprečju vrhunski ameriški odvetnik. Njegov britanski kolega jih dobi samo 1,15 milijona."

Nedelo, 5. 12. 1999 stran 15 v rubriki: "Melodije življenja".

8. **Vili Einspieler,** novinar Dela:

"Za Kamenika je zahtevala (odvetnica N.) oprostitev, obtoženec pa ni dovolil, da bi imel zaključno besedo tudi njegov zagovornik po uradni dolžnosti N. P. Kamenik je še izjavil, da so vse obtožbe nesmiselne, ker ni bil nikoli v Tekačevem in ni nikogar umoril ... P. se je skliceval na odvetniško etiko in se odločil, da bo spoštoval voljo stranke, čeprav mu je senat dal besedo ..."

Delo, 9. 12. 1999, stran 10, v članku: "Kristian Kamenik niha med zaporom in prostostjo".

9. **V.V.**

"... Preučili pa naj bi tudi spremembo načina plačevanja odvetnikov-zagovornikov po uradni dolžnosti. Sodišča namreč kar 30 % materialnih stroškov porabijo za plačevanje teh zagovornikov ..."

Dnevnik, 11. 12. 1999, stran 4, preds. VS Mitja Deisinger, članom odbora za notranjo politiko in pravosodje, v članku : "Vlada obljublja sodiščem dodatni denar".

10. **Gordana Possnig,** novinarka Dnevnika:

"Glavna obravnava v primeru Tekačevo se je začela 20. 1. 1998 in je trajala skoraj dve leti. V tem času je bila večkrat prekinjena in se je začela znova. Skupaj je bilo razpisanih več kot 40 obravnav,

mnoge med njimi so bile odpovedane, nekatere so se končale po nekaj minutah. Kamenika je branilo 5 odvetnikov, v dokazovanje so vključili 7 domačih izvedencev različnih strok, primerjalno analizo copat pa sta izdelala tudi švicarska strokovnjaka."

Dnevnik, 14. 12. 1999, stran 16 v članku: "Kamniku 20 let zapora".

11. Duša Podbevšek, novinarka Dnevnika:

"... V ročno vodeni zemljiški knjigi (vodi se na 44 Okrajnih sodiščih) 190 referentov letno opravi 130 000 vpisov, izdajo pa 300 000 izpiskov. ... In kaj se bo zgodilo 1. 1. 2000? Sodišča bodo začela voditi postopek vpisov v zemljiško knjigo z uporabo računalnikov povsod tam, kjer bodo referenti že opravili ustrezno izobraževanje za delo z elektronsko zemljiško knjigo. Uvajanje bo potekalo postopno, prav tako usklajevanja zemljiškoknjižnih vložkov, torej prehod z ročne na elektronsko vodeno zemljiško knjigo, je dejal Rado Brezovar, direktor Centra za informatiko VS RS. Bodo postopki vpisa že na začetku bistveno krajši? Ne! Nasprotno, saj bo sprva obseg dela večji. Že po razmeroma kratkem obdobju pa bodo ob neposrednih možni tudi posredni učinki, npr. možnost elektronskega vlaganja predlogov za vpis (denimo preko odvetniških pisarn), javnost zemljiške knjige bo mnogo večja (prek interneta), pa tudi varnost pravnega prometa bo na tak način zagotovljena. Računalniško vodena zemljiška knjiga bo omogočila avtomatično izdelavo izpiskov za stranke, med tem ko porabi danes referent za izpisek povprečno 20 minut, prav tako avtomatično plombiranje zemljiškoknjižnega vložka neposredno iz vpisnika (sedaj vzame to opravilo referentu najmanj 5 minut) ... Samo računalniški izpiski bodo pomenili postopni prihranek dela 54 referentov na leto ... In še dve zanimivosti - tudi v računalniško vodeni zemljiški knjigi bo navzoča rdeča barva (podatkov, ki ne veljajo več, se v zemljiški knjigi ne sme izbrisati, temveč jih je treba prečrtati, a samo z rdečo barvo), strogo varovano načelo vrstnega reda pa bo še bolj izrazito in natančno (računalnik bo zapisal natančno do minute čas vložitve predloga za vpis)."

Dnevnik, 14. 12. 1999, stran 3 v članku: "V tretjem tisočletju hitro".

12. Peter Potočnik, novinar Dela:

"Po nedavnem trojnem umoru na Občinskem sodišču v Zagrebu, so na vseh hrvaških sodiščih poostrili nadzor, o tem pa razmišljajo tudi v odvetniški zbornici, saj so odvetniki enako izpostavljeni kot drugi delavci hrvaškega pravosodja. Konec koncev so streli na zagrebškem Občinskem sodišču pokopali sodnico, tožnico in njeno odvetnico."

Delo, 9. 12. 1999, stran 11, v članku: "Nenavadni zločini na Hrvaškem - stric ubil svoja nečaka v odvetniški pisarni".

13. Matija Grah, novinar Dela:

"Že bežen pregled leksikona daje Bajtu prav. Recimo iz področja znanosti v kdojekdoju najdemo z večine zgolj univerzitetne profesorje, izredne ali redne. To je direktna posledica Bajtovih kriterijev. Docentura in doktorat brez odmevne samostojne publikacije nista zadoščala za uvrstitev, razlaga Bajt ... Med pravniki ni advokatov."

Sobotna priloga Dela 11. 12. 1999, stran 43, v članku: "Slovenski kdojekdoleksikon slovenske elite".

14. Branko Jokič, dopisnik Dela iz Beograda:

"Beograjski politični vrh duši celotno sodstvo kot zadnji branik Ustave. Neustavni dodatek k zakonu je le krinka za paranojo oblasti in povod za odstavljanje sodnikov po tekočem traku ... Veliko sodnikov, ki se s tem ne morejo sprijazniti, si išče druge zaposlitve: množično odhajajo med odvetnike, ki pa jih je celo v manjših krajih že preveč."

Delo, 29. 12. 1999, stran 8, v članku: "Sodniki v ZRJ - ko si oblast podredi še sodstvo".

15. Vlado Kadunec, novinar Nedela:

"V eni od zgradb izobraževalnega centra policije v Tacnu se skriva nenavaden muzej: Slovenski muzej kriminala. Žal je zaprt za javnost. Na ogled je gradivo o približno 450 najhujših kaznivih dejanjih. ... Kot nam je povedala Biserka Debeljak (višja muzejska svetovalka) je med vsemi hudimi in krvavimi zločini, uspelo le odvetnikom dveh storilcev krvnih deliktov dokazati, da sta njihova varovanca zločina zagrešila neprištevna. Vsi drugi naj bi se prištevno in zavestno spustili v svoja zločinska dejanja."

Nedelo, 2. 1. 2000, stran 5, v članku: "Kriminalci v vitrinah".

16. Boštjan M. Zupančič - slovenski sodnik v ESČP v Strasbourgu:

"Danes ne družba, ne politika in ne pravo na velika vprašanja varstva zasebnosti, evtanazije, genetskega inženeringa, bioetike, genetskih raziskav, kot je tista, ki sedaj teče na islandski populaciji, etike varstva okolja, eksperimentalne etike znanstvenikov in tehnologov, profesionalne etike zdravnikov, odvetnikov, psihologov, socialnih delavcev itd. nimajo odgovorov ... Danes se vse več sporov končuje pred sodišči. Govorijo o litigacijski (pravdaški) družbi."

Delo, 3. 1. 2000, stran 6, v članku: "Izziv 2000".

17. POP TV:

"Predsednik Okrožnega sodišča v Ljubljani Zalar, ki je sodišče skoraj 5 let vodil kot vršilec dolžnosti, tudi v prihodnje ne bo imel lahkega dela, saj se ljubljansko sodišče, tako kot večina slovenskih, utaplja v rdečih številkah. Lani novembra so predstojniki nekaterih sodišč javno šokirali z novico, da jim primanjkuje denarja celo za ogrevanje in vodo. Ljubljansko sodišče je tako celo izdalo nekriti ček, da bi plačalo poštne stroške, in so ga zato prijavili Sodniku za prekrške ... ›Trenutno mi še vedno ne plačujemo vseh računov, ki bi jih morali, in računamo, da bomo v mesecu januarju zaprosili, tako kot smo v mesecu decembru, Vlado - preko Vrhovnega sodišča - za pridobitev dodatnih sredstev iz tekoče proračunske rezerve (Zalar) ... Poleg ljubljanskega se z izgubo otepajo še kranjsko, celjsko, novogoriško in slovenjegraško sodišče. V novogoriškem sodišču so tako npr. šele sedaj plačali zagovornike po uradni dolžnosti, ki so svoje delo opravili avgusta lani ...‹ In ob tem bi opomnil, da je tudi iz sklepov in sugestij Evropske Unije v oceni napredka Slovenije posebej poudarjeno, da država mora zagotoviti financiranje sodišč, v kar sodi seveda prav to materialno oskrbovanje sodišč, da mirno, normalno lahko opravljajo svoje delo. Vlada je sodišču že namenila 300 milijonov tolarjev pomoči, ljubljanskemu pa še dodatnih 175 milijonov tolarjev (Deisinger) ... Na sodiščih pa od vlade pričakujejo, da jim bo pokrila tudi lanskoletno izgubo. V nasprotnem primeru jim bo še pred koncem leta zopet zmanjkalo denarja."

POP TV, 4. 1. 2000, v oddaji 24 ur, v prispevku z naslovom: "Izgube na sodiščih" o odgovorih Aleša Zalarja, predsednika Okrožnega sodišča v Ljubljani ter mag. Mitje Deisingerja, predsednika Vrhovnega sodišča RS.

18. Dejan Steinbuch, novinar Maga:

"Malo kasneje mi je nekdo drug zagrozil s tožbo, ki pa se ji lahko izognem, če plačam 2 milijona tolarjev (številko navajam po spominu). Tožbeni zahtevek je menda spisala odvetniška pripravnica in je bil tako nemogoče sestavljen, da smo se še nekaj dni smejali."

Mag, št. 1/2000, 5. 1. 200, stran 49, v članku: "V kazenski koloniji".

19. Jure Šterk, slovenski morjeplovec:

"Brazilski predsednik Fernando Enrique Cardoso je sestavil vlado. Tu imajo ministra celo za advokaturo in ministra za glasovanje v parlamentu ... Prava inflacija ministrov ..."

Nedeljski dnevnik, 9. 1. 2000, stran. 19, v pripovedi o drugem jadranju okoli sveta: "Prepozna čudovita čokoladna dama".

20. Ciril Brajer, novinar Nedeljskega dnevnika:

"Spolno nadlegovanje je nevidna črta nad prepadom. Prof. Žigi Gavriloviču je že sam namig, ki je bil povrh vsega morda še napačno razumljen uničil življenje, sam pa pravi, da bi bil raje obtožen umora. Je neslanost tudi kazniva? Res prizadeta ali le užaljena dijakinja? Razsojati mora razum ne le čustva. ... Prosil sem sindikat za obrambo, komaj našel odvetnika, saj me je prvi zavrnil "zaradi moralnih vzrokov" ...

Nedeljski dnevnik, 9. 1. 2000, stran 4, v članku: "Lov na čarovnice med dolenjskimi griči".

21. Boris Šuligoj, novinar Dela:

"Na vprašanje, ali sta ta očitek in podan sum povezana z jadrnico Gaio Legend, je Kosmina odvrnil: ›Odvetniki so mi svetovali naj ne govorim podrobnosti. Greh se je začel tam, s sumi, ki so bili že izkazani in stvari se samo nadaljujejo‹. Na vprašanje, kdo je Kosminin odvetnik: ›O tem se še nisem dokončno dogovoril, pogovarjam se z dvema, tremi odvetniki ...‹".

Delo, 15. 1. 2000, stran 10, v članku: "Je Janko Kosmina, direktor Istrabenza res pral denar?"

22. S. Š.:

"V sredo zvečer je eden od postojnskih odvetnikov nič hudega sluteč hodil po ulici pred stavbo, v kateri je odvetniška pisarna, kjer je zaposlen. Naenkrat ga je napadel neki moški. S pestjo ga je večkrat udaril po obrazu, nato pa zbežal. Nasilneža, ki je odvetnika lažje ranil, še iščejo."

Dnevnik, 8. 1. 2000, stran 31, v članku: "Napadel je odvetnika".

23. Lev Detela:

"V besedni luči naslika Kafka odvetnike. Predstavlja jih kot nespametne gobezdače in smešne figure, kot kruhoborce, ki si želijo ohraniti le svojo bedno eksistenco. V romanu Proces, nastopijo kot nekakšni klovni. Sodišče jih komaj upošteva. Obravnava jih kar najbolj zaničljivo. Ni čudno, da se na takih sodiščih in procesih nedolžna žrtev ujame v nastavljeno past, kot muha v pajkove mreže."

Delo, 20. 1. 2000, stran 21, v prikazu - nemška študija Janka Ferka (sodnik Deželnega sodišča v Celovcu) z naslovom: "O pravni problematiki Kafkovega Procesa".

24. A. N.:

"Ob tem je kamniški župan posebej opozoril, da ZPP zavezuje vse stranke, katerih tožbeni zahtevki presegajo vrednost 2 milijonov, da jih v teh zastopajo pooblaščeni zastopniki. Zato so za zastopanje javnih interesov na kamniški občini za plačilo odvetniških storitev lani porabili 3,972.482,23 tolarja. Skupna vrednost tožbenih zahtevkov za omenjene primere znaša okoli 105 milijonov tolarjev; v njo niso vštete tožbe za denacionalizacijske postopke."

Dnevnik, Naša kronika, 27. 1. 2000, stran 34. v članku: "V Kamniku lani za odvetniške storitve 4 milijone - Občine tožene in tožijo".

25. Haag - agencijska vest:

"Haaško mednarodno sodišče za vojne zločine je odvetnika Milana Vujina obsodilo na 15 000 guldnov kazni. Očitalo mu je zavajanje sodnikov. Milan Vujin je bil odvetnik pred sodiščem na 20 let zapora obsojenega Duška Tadiča. V zagovoru svojega varovanca je menda navajal podatke, za katere je vedel, da niso resnični. Kot mu je očital kar sam Duško Tadič, naj bi po naročilu Slobodana Miloševiča, podatke prikazal tako, da so ga še dodatno obremenjevali."

Dnevnik, 1. 2. 2000, stran 6 v članku: "Odvetnik zavajal sodišče".

26. B. R., novinar Nove Delavske enotnosti:

"Moram reči, da sem se 'zapel' ob precej pravnikov in še naprej se zapenjam, vendar moram dejati, da so naši člani spregledali, da je res, kar sem jim dolgo pripovedoval: da je pravnik oz. odvetnik, h kateremu se obrnejo po drago zaračunano pomoč, pogosto celo zastopnik ta istega podjetja. zato gleda na zadevo drugače, ker ga delodajalec bolje in dolgoročno plačuje ... Moram reči, da pravnikov niti slučajno ne upoštevam, resnično ne! So izšolani za svoje delo, vendar nanj gledajo iz svojega zornega kota. Jaz sem pač sindikalist in sem v službi zato, da pomagam delavcem. Zato jim je treba pomagati tudi proti pravnikom in advokatom."

Nova delavska enotnost, 3. 2. 2000 - naš pogovor - Odgovori Franca Žaberla, sekretarja SKEI Gorenjske, o tem, kako pridobiti spoštovanje in zaupanje vodstev podjetij in svojih članov v članku z naslovom: "Prisegam na sindikalno, ne na pravniško logiko".

27. Mojca Vočko, novinarka Nedela:

"Kdaj ste začeli razmišljati o zamenjavi odvetnikov? ›Ob spoznanju, da procesa niso želeli končati, temveč so ga poskušali zavlačevati - dokler ne bi jaz umrl. Če bi se to zgodilo, bi se lažje dogovarjali z mojimi nasledniki, ki ne znajo jezika, ne poznajo tukajšnjih razmer ...‹ ... Decembra lani je pravno zastopništvo Franca Molnarja prevzel odvetnik R. K.: Kako ocenjujete delo odvetniških kolegov, ki so Franca Molnarja zastopali pred vami? ›Dokler denacionalizacijska odločba ni pravnomočna, se moram vzdržati vsakršnega komentarja in tudi jeze nad njihovim delom. Pričakujem, da bo odločba pravnomočna okoli 25. februarja. Takrat bom imel veliko gradiva za novinarje! Pojasnil bom zapletene razmere in dogajanje‹".

Nedelo, 6. 2. 2000, stran 13, v članku: "Sanjski dedič Feri na Bledu".

28. Majda Vukelič, novinarka Dela:

"Bolj gre za zavedanje posameznikov, za sploh možnost obrniti se na to sodišče (ESČP), in za pomembno vlogo odvetnikov, ki so sploh sposobni napisati dobre tožbe. In očitno so italijanski odvetniki tega sposobni, saj je bila sosednja država pred letom dni tožena v skorajda 3000 primerih. Od tega jih je večina zadevala prav dolgotrajnost sodnih postopkov. Med njimi je bilo tudi nekaj takih, ki so na svojo pravico čakali že 25 let."

Delo, 11. 2. 2000, stran 3, v kolumni: "Poceni, a hud moralni udarec".

29. Veso Stojanov, novinar Dela:

"Tako imate sedaj na Hrvaškem nesposobno pravosodje z neusposobljenimi sodniki in več kot milijon nerešenih zadev. Vsi vodilni kadri v pravosodju in predsedniki županijskih (okrožnih) sodišč so na te položaje prišli izključno po Tuđmanovi volji. Pravosodje je delovalo po volji HDZ. In da bi bile razmere še hujše, se je prav zaradi tega v pravosodju pojavila tudi korupcija. Vendar pa ne vemo, kako široko se je že razmahnila. Neodvisni in samostojni odvetniki zelo resno govorijo o zelo visokih številkah".

Sobotna priloga Dela, 12. 2. 2000, stran 34, odgovori Vladimira Primorca, nekdanjega sodnika hrvaškega Vrhovnega sodišča v članku: "Mesić je Tuđmanov popolni antipod".

30. Dragica Manfreda, novinarka Dnevnika

"... Je hiter stečaj tudi v interesu nagrajevanja stečajnikov?

›Tudi. Kadar se stečaj vleče, naša nagrada kopni. Če bi v teh letih, odkar sem stečajni upravitelj, delal samo kot odvetnik, bi več zaslužil.‹"

Dnevnik, 18. 2. 2000, stran 35, - odgovor odvetnika A. K. v članku: "Hitro opravljen stečaj, manj boli".

31. Mitja Meršol, odg. urednik Dela:

"Prav tu se začenja zgodba o žvečenju. Gornji sloji ameriške družbe so sicer opustili kajenje, množično pa so se vrgli na - žvečenje tobaka, na jemanje 'dipa'. ›Odvetniki so postali 'pljunuta' podoba (spittings image) igralcev baseballa‹, je zapisal pred dnevi ugledni Wall Street Journal, na svoji prvi strani."

Nedelo, 20. 2. 2000, stran 11, v kolumni: "Američani špukajo".

Prebral in zapisal:
mag.Bojan Kukec

Ustavno kazensko procesno pravo

Avtorji: Dr. Boštjan M. Zupančič - Mag. Goran Klemenčič - Peter Pavlin, dipl. iur. - Aleš Mihael Jeklič, LL. M. - Petja Toškan, LL. M. - Boštjan Rejc, LL. M. - Saša Sever, dipl. iur. - Andrej Auersperger Matič, LL. M. - Nina Peršak, dipl. iur. - Mag. Mitja Jelenič Novak - Andraž Zidar, E. MA. - Anže Erbežnik, abs. iur. - Boštjan Makarovič, abs. iur. - Petra Mahnič, abs. iur. - Matevž Pezdirc, abs. iur.

Izdala: Založba Pasadena: tretja, spremenjena in dopolnjena izdaja, Ljubljana, 2000

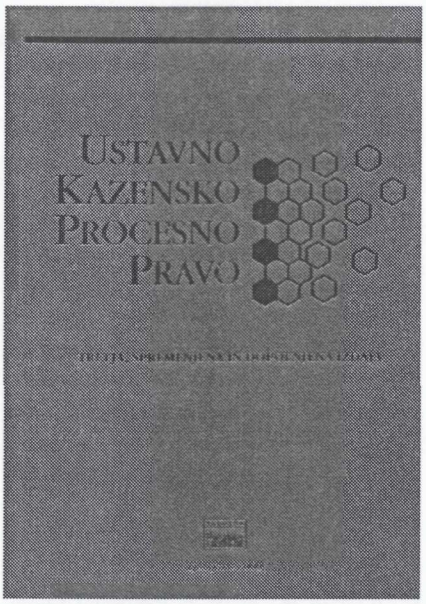

Reforma slovenskega kaznovalnega prava je kljub številnim zakonskim spremembam še na začetku. Prav v tej številki našega glasila nam dr. Zvonko Fišer nakazuje dileme in možne smeri nadaljnjega razvoj našega kazenskega postopka. Kakšno je stanje v praksi, nam je odvetnikom tudi dobro znano. Pogoste spremembe, neusklajenost predpisov in pomanjkanje sodne prakse postavljajo obdolžence in njihove zagovornike prepogosto v negotovost zaradi nepopolnih in spreminjajočih "pravil igre". Zato "saldo" dosedanjih sprememb ni najugodnejši. Morda je obramba nekaj pridobila s kontradiktornostjo, opuščanjem kazenskega pregona z uporabo alternativnega obravnavanja in milejšimi ukrepi za zagotovitev obdolženčeve navzočnosti. Po drugi strani pa je toliko, ali celo več, izgubila z uvedbo posebnih preiskovalnih ukrepov, z novimi oblikami zavarovanja in omejevanja v tako imenovanem "javnem interesu", napovedjo pritožbe, posebnimi postopki ...

Država se je na vsako dosedanjo spremembo, ki je šla v prid učinkovitejšemu in hitrejšemu pregonu in kaznovanju, dobro pripravila. Uporabljene metode in sredstva so včasih celo "prehitevale" zakonsko ureditev in oblikovala tako sodno prakso, ki je najbolj ustrezala policiji in tožilstvu. Kaj še ostane odvetnikom ob sodobnih tehničnih, elektronskih, psiholoških in drugih metodah odkrivanja (tudi na meji provociranja in konstruiranja) kaznivih dejanj in čedalje obsežnejših policijskih pooblastilih? **Očitno je, da bo vedno pogosteje procesni položaj stranke potrebno in možno zavarovati le še na področju temeljnih človekovih pravic.**

Pri tem ne gre le za uporabo tega najmočnejšega orožja v konkretnih postopkih. Z opozarjanjem na kršitve temeljnih pravic in ustavnosodnim varstvom odvetniki pomembno sooblikujemo sodno prakso na področju kaznovalnega prava, pa tudi na področju ustavno - procesnega prava. Samo po sebi je razumljivo, da tak pristop terja ustrezne znanstvene in strokovne podlage.

Najnovejšo so ponudili avtorji dr. Boštjan M. Zupančič in sodelavci v tretji spremenjeni in dopolnjeni izdaji knjige Ustavno kazensko procesno pravo, ki predstavlja **kapitalno delo na tem področju, namenjeno v največji meri prav kazenski pravosodni in še posebej zagovorniški praksi.**

Knjiga obsega 1832 strani sistematično oblikovanega pregleda dognanj na področju varstva temeljnih ustavnih pravic posameznikov v policijskih in sodnih postopkih. Filozofski in pozitivno pravni podlagi liberalnega koncepta kazenskega postopka sledijo poglavja o ustavnem varstvu zasebnosti, policijski provokaciji, odvzemu prostosti, hišni in osebni preiskavi, privilegiju zoper samoobtožbo, pravici do zagovornika, izločitvi protipravno pridobljenih dokazov in priporu. V posebnem delu so predstavljeni vsi aspekti pravice do poštenega sojenja, kakor jo danes razume in uveljavlja predvsem Evropsko sodišče za človekove pravice. Sledijo natančno obdelana področja domneve nedolžnosti, pravice do hitrega, nepristranskega in porotnega sojenja. Posebej so obdelana vprašanja iz dejanskega stanja, dokaznega prava, pravnih sredstev. V zaključnem delu pa je predstavljena problematika mednarodnega varstva kazensko procesnih pravic in imunitete. Knjiga je opremljena s kazalom odločb, seznamom literature in pravnih virov, vključno z navedbo ustreznih mednarodnih konvencij in pravnih virov na internetu.

Pri vsakem od navedenih delov in poglavij se navedbe iz teoretičnih podlag prepletajo z zakonskimi in konvencijskimi določbami, sodno prakso in komentarji ter tako omogočajo celovit pogled na obravnavana vprašanja.

Knjiga prinaša več kot 800 sodnih primerov, ki ne zadevajo le kazenskega procesnega prava, pač pa obsegajo spoznanja in argumente, ki so lahko koristno uporabljeni tudi na drugih pravnih področjih.

S svojo bogato vsebino, aktualnostjo objavljenih judikatov, težo njihovim argumentov bo dobremu odvetniku v vsaki zadevi dajala nepogrešljivo teoretično, pa tudi praktično podlago za uspešno delo pri zagotavljanju spoštovanja človekovih pravic v kazenskem ter za pošteno in hitro sojenje v vseh sodnih postopkih. Posebej je pomembno, da je snov urejena po posameznih institutih, tako kot smo jih praktiki navajeni uporabljati, se nanje sklicevati ali jih razlagati, kar bo bistveno olajšalo iskanje relevantnih podatkov.

Nedvomno gre za edinstveno delo, ki daleč presega tisto, kar je (še posebej na tem področju) doslej ponujala slovenska pravna literatura. Gre za knjigo, ki nam bo prihranila ure iskanja in primerjanja pravnih virov, prevajanja in njihovega ovrednotenja, predvsem v najtežjih zadevah. Gre za nepogrešljiv pripomoček v sodobnem kazenskem pravu. Gre, končno, za knjigo, ki nas z vidika bodočega združevanja neposredno in zgledno povezuje z evropskim pravnim prostorom in evropsko pravno kulturo.

Hinko Jenull

DIGNITAS

"Hominum causa omne ius constitutum"

To so ključne besede in nadpomenka vsebinske označbe revije DIGNITAS - Revija za človekove pravice. Revija je v slovenskem pravnem prostoru noviteta vsaj iz dveh razlogov: časovnega (ker je začela izhajati v letu 1999) in vsebinskega (ker tovrstne revije pri nas še ni). Zaradi nerelevantnosti časovne komponente za kvaliteto je seveda najpomembnejša vsebina, ki zmeraj najbolj slikovito, neposredno in izvirno govori sama zase. Zato naj bralec pričujočega prispevka ne ostane le pri njem.

Dva cilja. Namen revije je tematsko razdeljen v dva dela. Do prvega je pripeljalo relativno nepoznavanje in nedostopnost sodb Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP). Sodbe ESČP so namreč tesno povezane z delovanjem slovenskega Ustavnega sodišča, saj jih slednje zmeraj prouči, kadar gre za presojo ustavnosti predpisov o človekovih pravicah ali ustavno pritožbo. Na ta način pravo ESČP vpliva na judikaturo US RS in s tem hkrati prehaja v slovensko pravo. "... Revija za človekove pravice, katere prvi namen je objavljati sprotne prevode ključnih odločitev Evropskega sodišče za človekove pravice, pomeni razumljivo dopolnilo zbirke Odločb in sklepov Ustavnega sodišča Republike Slovenije," je v uvodnih pojasnilih zapisal urednik Peter Jambrek.

Drugi namen revije pa je zasnovan kot odziv pravno-strokovne javnosti na sodbe slovenskega Ustavnega sodišča. Tega t.i. "feed-backa" stroka za zdaj sodišču še ni uspela ponuditi, delovanje US RS je bilo zaenkrat podvrženo le pravno nestrokovnemu, novinarskemu komentiranju, kar pa za povratno informacijo sodišču ne zadostuje. Zato je potrebna načrtna, komentatorsko-kritična analiza, in prav to naj bi prinašala revija Dignitas.

Zanimivo za odvetnike. Za odvetnike utegne biti še posebej zanimiv članek "Pritožba na Strasbourško sodišče: Obrazec, navodilo ter relevantne določbe Konvencije in Pravil". Vsako leto prispe na ESČP veliko število pritožb, od katerih so nekatere napisane pomanjkljivo in brez ustreznega pravnega znanja. Četudi sodišče ne zavrne nobene vsebinsko ustrezne pritožbe kljub njeni formalni šepavosti, pa tovrstne pritožbe

Hominum causa omne ius constitutum

DIGNITAS

Revija za človekove pravice

The Slovenian Journal of Human Rights

TEMATSKA ŠTEVILKA • VLADAVINA PRAVA NA PODLAGI PRAVICE DO SODIŠČA IN DO POŠTENEGA SOJENJA

Uvod v tematsko številko revije *Peter Jambrek* ■ **Dostop do sodišča** Kvalifikacija kaznivega dejanja • Sprememba pravne kvalifikacije • Pravni interes • Oviranje pravice do sodišča • Zloraba procesnih pravic • Postopki za prekrške ■ **Neodvisno in nepristransko z zakonom ustanovljeno sodišče** Določenost z zakonom • Sestava sodišča • Nepristranskost porote in izvedenca • Neodvisnost državnega tožilca • Vojaška sodišča ■ **Pravice obrambe** Domneva nedolžnosti • Seznanitev z obtožbo • Vpogled v kazenski spis • Imuniteta nasprotne stranke • Pravna sredstva • Pravica do molka in privilegij zoper samoobtožbo • Izločitev dokazov • Policijska provokacija ■ **Pravica do zagovornika in do tolmača** Pravica braniti se sam • Svobodna izbira zagovornika • Brezplačna pravna pomoč • Pravica do posvetovanja z zago-vornikom • Obveščanje zagovornika • Pravno zastopanje v predhodnem in v pritožbenem postopku • Plačilo stroškov za prevajanje ■ **Enakost orožij** Položaj *dr*žavnega tožilca • Kazenski postopki ■ **Pravica do zaslišanja** Izjave anonimnih prič • Tožnik v vlogi privilegirane priče ■ **Pravica do javne obravnave in javne razglasitve sodbe v razumnem roku** -Razumni rok- ■ **Ponovno sojenje** Prepoved ponovnega sojenja v isti stvari • Ponovno sojenje kot posledica evropske sodbe ■ **Varstvo zaseb-nosti v policijskih in sodnih preiskavah** Zasebnost kot procesna pravica • Prisluškovanje tele)komunikacijam • Tajno (so)delovanje • Varstvo osebnih podatkov ■ **Aktualna sodba o pravici biti seznanjen z vsebino obtožbe** *Pélissier in Sassi proti Franciji* ■ **Beseda lektorja** *Jonatan Vinkler* ■ **Kazalo sodb**

3•4

ovirajo nemoteno delo sodišča. Da se to ne bi dogajalo, prinaša Dignitas celotno navodilo za izpolnjevanje obrazca za pritožbo po 34. členu Konvencije. Obrazec ima osem delov in za popolnost vloge morajo biti izpolnjeni vsi. Le na podlagi tako sestavljenega pritožbenega akta lahko sodišče ustrezno preuči določeno zadevo, kar pa je seveda predpogoj za uspešnost pritožbe.

Uredništvo, založba in še kaj. Revijo izdaja jo Inštitut za človekove pravice pri Zavodu za razvoj pravne kulture v Ljubljani pod založništvom Nove revije, časopisnega in založniškega podjetja, Ljubljana. Urednik je Peter Jambrek, pomočnika urednika pa Andraž Teršek in Blaž Ivanc. Revija izhaja pod pokroviteljstvom Slovenske komisije pravnikov. Do sedaj so izšle štiri številke, od tega tretja in četrta skupaj v enem, zajetnem, zvezku.

Prihodnost. Revija pa se ne bo omejevala le na omenjeni dve področji, temveč bo sčasoma uvedla tudi nekatere rubrike, še zlasti: prevode s komentarji "key cases" tujih, zlasti evropskih ustavnih in vrhovnih sodišč ter poročanje o sodbah drugih evropskih mednarodnih sodišč (npr. European Court of Justice). Za naslednje številke so v načrtu tudi objave člankov o pravni kulturi človekovih pravic. Objava člankov bo potekala po vsebinskem načrtu in zelo sistematično, tako naj bi "revija v nekaj letih postala pregledni komentar evropskega in slovenskega prava človekovih pravic" (Jambrek).

Seveda pa bo revija ohranjala nenehen stik s svojimi bralci, ki so dobrodošli s postavljanjem svojih vprašanj o posameznih zapletih, ki se pojavljajo v zvezi s kršitvami človekovih pravic. Strokovnjaki, ki bodo na ta vprašanja odgovarjali, bodo hkrati z odgovorom prispevali k dvigu ravni pravne zavesti nasploh in k napredovanju pravne kulture.

Vsebina bolj konkretno. Vsaka številka revije je tematsko razdeljena na več poglavij.

Tako **prva** številka v prvem poglavju ("Uredniški koncept revije") prinaša besedo urednika **Petra Jambreka** in članka **Blaža Ivanca** ("Dignitas hominis v izhodišču (pravne) kulture") in **Andraža Terška** ("Podoba Iustitiae, ali: Človekove pravice kot vrednostno merilo zakonite pravičnosti"). V drugem poglavju sta objavljena članka **Boštjana M. Zupančiča** ("Avtonomija in kakovost slovenskega pravnega študija") in **Lovra Šturma** ("Svobodna demokratična družba, demokratična pravna država in civilna družba: ustavnopravna in sociološka analiza treh ključnih pojmovnih sintagem"). Tretje poglavje ("Evropski mednarodni tribunali"), kakor tudi celotna prva številka, je posvečeno spominu na sodnika **Rolva Ryssdala**, bivšega predsednika Evropskega sodišča. Sledi "Izbor iz sodnega prava Evropske konvencije o človekovih pravicah", ki vsebuje izbor iz Bergerjevih povzetkov in priredb sodb Evropskega sodišča, in "Sodni nadzor ustavnosti". Slednje poglavje vsebuje med drugim tudi članek **Arneja Mavčiča** ("Sodno varstvo temeljnih človekovih pravic: Mednarodni primerjalni pregled").

Velika vsebina **druge** številke so sodbe ESČP. Prvo poglavje ("Evropsko sodišče") vsebuje članka **Luziusa Wildhaberja** ("Delovanje novega Evropskega sodišča za človekove pravice: postopek, meritorna vsebina zadeve in tehnike interpretacije"-predavanje predsednika Sodišča 12. aprila 1999 v Ljubljani) in **Petra Jambreka** ("Individualne prtožbe proti strukturnemu nasilju: reaktivna in proaktivna vloga Evropskega sodišča pri odločanju o hudih, množičnih in sistematičnih kršitvah človekovih pravic"). Drugo poglavje ("Absolutna narava prepovedi nečloveškega ali ponižujočega ravnanja") prinaša izbor povzetkov evropskega sodnega prava na podlagi 3. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP), tretje ("Svoboda socialnega in političnega delovanja") pa izbor povzetkov evropskega sodnega prava na podlagi

11. člena EKČP in 3. člena Protokola št. 1. V četrtem poglavju sta objavljeni celotni besedili dveh odmevnih letošnjih sodb ESČP: "Matthews proti Združenemu kraljestvu" in "Buscarini in drugi proti San Marinu". V poglavju "Mednarodna merila ustavnega varstva človekovih pravic v Sloveniji" sta objavljena članka **Klemna Jakliča** ("Sodnikovo spogledovanje s cirkusom in s samostanom: primerjalna analiza vrednostnih sistemov in procesa odločanja ustavnih sodnikov") in **Arneja Mavčiča** ("Vpliv Evropske konvencije na judikaturo slovenskega Ustavnega sodišča"). V poglavju "Pravice posameznika v razmerju do državne uprave" so objavljeni članki **Franceta Bučarja** ("Uslužbenci v javni upravi - nekatera načelna izhodišča za zakonsko ureditev"), **Toneta Jerovška** ("Nova ureditev varstva posameznikovih pravic v upravnem postoku - prvi del") in **Boštjana Tratarja** ("Obrazložitev upravnih aktov kot izraz načela poštenega postopka po 6. členu Evropske konvencije o človekovih pravicah"). V poglavju "Novo in aktualno" pa sta prispevka **Liane Kalčine** ("Novosti iz Sveta Evrope s področja varovanja človekovih pravic") in študentke **Simone Drenik** ("Teden človekovih pravic, Budimpešta, maj 1999").

Tretja in **četrta** številka vsebujeta poleg "Uvoda v tematsko številko revije", kjer je članek **Petra Jambreka** ("Vladavina prava na podlagi pravice do sodišča in do poštenega sojenja"), tudi izbor Evropskega sodnega prava na podlagi 6. člena EKČP - Pravica do sodišča in poštenega sojenja. Vsebuje torej naslednja poglavja: "Pravica do dostopa do sodišča", "Pravica so neodvisnega in nepristranskega z zakonom ustanovljenega sodišča", "Pravice obrambe", "Pravice do zagovornika in do tolmača", "Enakost orožij v sodnih postopkih", "Pravica do zaslišanja obremenilnih in razbremenilnih prič", "Pravica do javne obravnave in javne razglasitve sodbe v razumnem roku", "Ponovno sojenje" in "Varstvo zasebnosti v policijskih in sodnih preiskavah". Poglavje "Aktualna sodba Evropskega sodišča" vsebuje primer "Pélissier in Sassi proti Franciji", katerega vsebina je pravica biti seznanjen z vsebino obtožbe. Sledi "Beseda lektorja" **Jonatana Vinklerja** in "Kazalo sodb".

"Hominum causa omne ius constitutum". Vse pravo obstaja zavoljo ljudi. Zato je tudi DIGNITAS namenjena njenim bralcem. In nedvomno bo zanje nadvse koristna.

Maja Brkan

IUS-INFO kot središče pravnih informacij

V teh dneh praznuje prenovljeni Pravni in poslovni informacijski sistem IUS-INFO svojo 5-letnico (pred tem je od leta 1989 deloval na drugačen, skromnejši način). V času informacijske revolucije je to že kar lep jubilej. Tehnološko ali poslovno napačni poskusi v takem obdobju lahko že nekajkrat propadejo. Ustrezna zasnova pa lahko rodi velike uspehe. Pravilnost pristopa nosilcev IUS-INFA - družb Gospodarski vestnik in IUS SOFTWARE -dokazuje današnje stanje, ko je stalnih uporabnikov že preko 2.000 (državna uprava, sodišča, druge pravne in fizične osebe), njihovo število stalno narašča, odpovedi pa praktično ni.

Na svetovnem spletu je seveda vsak dan več pravnih informacij (sprehodite se po domačih straneh slovenskih ministrstev...), vsak dan več domačih strani, vsak dan več novih virov - žal pa tudi vsak dan več nepreglednosti! Zato je ob vse večjem številu informacijskih ponudnikov vedno več potreb po tem, da se uporabnik napoti na en sam naslov, kjer je na enem mestu zbranih kar največ (pravnih) informacij - in povezav na vse ostale vire. Tako kot se v svetovnem merilu uveljavljajo (le omejeno število) portali, tako je tudi na področju pravne informatike neke države koristno, če se vsi relevantni pravni viri lahko prikažejo pregledno in urejeno (ter redno ažurirani!), bodisi v originalu ali s povezavo (linkom) na originalni vir. Takšen koncept ima tudi IUS-INFO in to je tudi eden od glavnih razlogov za njegov uspeh. Razlogov pa je še več.

Internet je prinesel tudi povsem nova pravila za distribucijo informacij ter nove poslovne pristope. Eden takih je tudi v razmerju med brezplačnimi in plačanimi informacijskimi storitvami. Na svetovnem spletu se na vseh področjih dobi ogromno brezplačnih informacij. Tudi kreatorji IUS-INFA so se že od samega začetka zavedali takšnih ekonomskih zakonitosti in so zelo velik del informacijskega sistema pustili odprtega za brezplačno uporabo. Že od samega začetka je to glavni del registra predpisov, pripomočki za pravne poizvedbe, tabele, seznami odvetnikov, notarjev, izvedencev, sodišč, izračun obresti, itd.itd. V preteklem letu so bile temu dodane še posebne - dnevno sveže - strani NOVO-ZANIMIVO, ki prinašajo novosti o vseh predpisih, zanimive domače in tuje judikate, strokovne članke, itd. Preko teh strani je celo možno dobivati brezplačno VSE nove in spremenjene zakone v polnem besedilu in tudi vse najpomembnejše podzakonske predpise.

IUS-INFO bo tudi v bodoče še nedvomno na področju pravne informatike ohranjal osrednjo pozicijo ter imel koristno povezovalno vlogo. S pridobljenim tehnološkim znanjem in izkušnjami bo še naprej pomagal vsem tistim drugim nosilcem pravnih virov, ki bodo spoznali koristnost takšnega sodelovanja. Predvsem bi bilo dobro, da bi se vsi glavni nosilci dogovorili za enotna pravila (standarde) citiranja predpisov, judikatov, člankov in drugih pravnih informacij. To bi omogočilo, da bi se vse več pravnih tekstov začelo pojavljati z vgrajenimi avtomatskimi linki, ki bi vodili do drugega ustreznega dokumenta. Ko bi nekdo npr. bral strokovni članek, bi imel veliko besedila podčrtanega in če bi nanj kliknil, bi se takoj znašel na originalnem uradnem listu, ustreznem členu čistopisa zakona ali podzakonskega akta, osnutku predpisa, judikatu ustavnega ali rednih sodišč, kakšnem od registrov, drugem članku itd. Pri tem bodo (namerno uporabljam prihodnji čas, ker sem prepričan, da bo do tega prav kmalu prišlo) vsi tovrstni pravni dokumenti locirani vsak pri svojem nosilcu, hkrati pa funkcionalno med seboj povezani. Pri IUS-INFU pripravljamo že konkretne pobude in predloge za standarde, ki bi takšno bogastvo pravnih informacij omogočale. O tem bomo pisali v eni od naslednjih številk Pravne prakse.

Ob vstopu v naslednjo "petletko" IUS-INFA je treba poudariti tudi njegovo izrazito evropsko usmerjenost. Pri družbi IUS SOFTWARE smo že v celoti obvladali tehnologijo elektronskega distribuiranja evropske pravne podatkovne baze CELEX.

Na koncu naj opozorim, da si trenutno stanje in možnosti, ki jih nudi IUS-INFO lahko vsakdo sam, brezplačno in v celoti ogleda, saj je možna brezplačna enotedenska uporaba:

http://ius-info.ius-software.si/

Anton Tomažič

Sporočila

Prejeto na naslov uredništva

1

Republika Slovenija
USTAVNO SODIŠČE
Predsednik
8. 12. 1999

"Spoštovani gospod Kukec, prejel sem Odvetnika, št. 5/99. Zahvaljujem se Vam za korektno opravljen intervju. Ob tej prilki Vam tudi želim vse najboljše v letu 2000!

Lep pozdrav Franc Testen"

2.

Odvjetnik Arno Vicić
Vinogradska 51, Zagreb
13. 12. 1999

"... zahvaljujem Vam na Vašem pismu od 7.12.1999, uz koji ste mi poslali primjerak revije Odvjetnik s objavljenim mojim izlaganjem iz juna 1999 u Rogaškoj Slatini. Na tome Vam od srca zahvaljujem. Prijevod je toliko dobar, da mi se tekst, kako ga čitam u Vašoj reviji, čini bolji nego na mom vlastitom jeziku.

Ugovor o avtorskom dijelu vam ne vračam, niti ga potpisujem, niti bih primio honorar: čast mi je bila, da su mi moji slovenski kolege izkazali povjerenje , da govorim njihovom članstvu ..."

3

Sabina Švagan
Kajuhova 43, 2310 Slovenska Bistrica
14. 1. 2000

"... Sem študentka četrtega letnika Pravne fakultete v Mariboru. Ob prebiranju zadnje številke revije Odvetnik sem odkrila vrsto zanimivih tem, zato bi se želela naročiti na to revijo do preklica."

4

OZS
Po pooblastilu predsednika
Glavna tajnica
3. 2. 2000

"Spoštovani gospod kolega, sporočam Ti, da je UO OZS na svoji seji 1. 2. 2000 sprejel sklep, da se za člana uredniškega odbora glasila OZS Odvetnik imenuje dr. Karlo Primožič, odvetnik v Gorici, Italija."

Iz arhiva Odvetniške zbornice Slovenije

Prebira in izbira: **dr. Peter Čeferin**

Odvetnikova zunanjost in odvetnikov jezik

Predsednik Višjega deželnega sodišča v Ljubljani je 28. novembra 1919 pisal Odboru odvetniške zbornice v Ljubljani naslednje pismo:

"*Pri razpravah pred bivšim vrhovnim kot kasacijskim sodiščem na Dunaju je bil običaj, da se je dalo resnosti, ki jo ima razprava na zadnji instanci, kjer pade končna odločitev o krivdi nesrečnikov, ki so zapadli kazenski pravici, primerno obilježje tudi na zunaj. Zagovorniki so vpoštevali svečano resnost razprave s tem, da so prihajali, če se niso posluževali talarja, v črni suknji ali pa v fraku. Nisem formalist, a da se je tu varovala ona obzirnost, ki jo ob svečanejših prilikah kažemo celo v medsebojnem občevanju, se mi zdi zelo primerno. Funkcijo bivšega kasacijskega sodišča opravlja v Sloveniji kasacijski senat Višjega deželnega sodišča. Želel bi, da se oni običaj izpred dunajskega kasacijskega sodišča vdomači tudi na naših tleh.*

Zato se obračam na vas, da izvolite to mojo željo priobčiti na primeren način vsem gospodom kolegom v blagohotno vpoštevanje."

Predsednik Okrožnega sodišča v Mariboru pa je 28. januarja 1929 s posebnim dopisom obvestil Odvetniško zbornico v Ljubljani še o "*mrcvarjenju jezika*" s strani nekaterih odvetnikov.

Tako je na Okrajno sodišče Maribor leta 1927 prispela tožba dveh odvetnikov, ki je bila napisana v zelo slabem jeziku. Zaradi tega je sodišče zavrnilo sprejem te vloge. Oba odvetnika sta zaradi tega vložila nadzorstvo pritožbo na "Predsedništvo Okrožnega sodišča v Mariboru", to pa se je o zadevi posvetovalo z Višjim deželnim sodiščem v Ljubljani. Obe sodišči sta menili, da je "odklonitev take vloge zaradi tega opravičena, ker izvira vloga iz odvetniške pisarne".

Odvetniški zbornici v Ljubljani je bilo sporočeno, da "*mora odvetnik vsekakor gledati na to, da se jezik ne mrcvari na način, ki se smatra za jezik žaljiv*".

Kako na diskusijsko listo PRAVNIK?

Če imate svoj elektronski naslov, potem bi bilo koristno, da se prijavite tudi na diskusijsko listo PRAVNIKI. Vsak dan boste dobili po nekaj e-sporočil (pa ne preveč), katere boste lahko preleteli, zbrisali, shranili, prebrali ali celo odgovorili. Predvsem pa boste v stalnem kontaktu z drugimi kolegi in kolegicami ... Lista PRAVNIKI je brezplačna in se nanjo lahko prijavi vsak pravnik(ca) ali študent(ka) prava in sicer na naslednji način:
Na naslov: LISTSERV@IUS-SOFTWARE.SI
pošljite sporočilo z naslednjo vsebino:
subscribe pravniki Ime Priimek
Podrobnosti so na voljo tule: http://ius-info.ius-software.si/dodatki/prlistat.htm

Sodelavcem

Svoje prispevke - seveda podpisane, z avtorjevim naslovom - dostavite na disketi (z berljivim izpisom - najbolje 30 vrstic na stran), pisane v WORD za Okna ali kot navadno .TXT datoteko (ASCII tekst) - ali seveda tudi po elektronski pošti na navedeni naslov uredništva.

- *Strokovni članek naj obsega največ 9 strani (270 vrstic)*
- *Razprave, mnenja, recenzije - do 5 strani (150 vrstic)*
- *Komentar, poročilo, vesti itd. - do 2 strani (60 vrstic)*

dr. Zvonko Fišer

NOVELA ZKP IN TENDENCE V RAZVOJU NAŠEGA KAZENSKEGA POSTOPKA

Pričakovanja, da bo Slovenija v krajšem obdobju po osamosvojitvi dobila celovito novo zakonodajo na področju kaznovalnega prava, se niso uresničila. Ena izmed večjih ovir na tej poti je zastarela kazenska procesna zakonodaja.

Ne glede na to je mogoče iz veljavnega ZKP in zlasti iz novele ZKP/1998 razbrati nekatere pozitivne tendence: utrjevanje kontradiktornosti, uvedba mešanega sistema kazenskega pregona, ustreznejša delitev procesnih vlog v predkazenskem postopku, izboljšanje položaja oškodovanca, napoved pritožbe in podobno. Pozitivne spremembe, ki se nanašajo na pripor in druge omejevalne ukrepe, žal, niso bile izpeljane v celoti.

dr. Zvonko Fišer

THE AMENDED CRIMINAL PROCEDURE ACT AND TENDENCIES IN THE DEVELOPMENT OF SLOVENE CRIMINAL PROCEDURE

Expectations that Slovenia would, after gaining independence, adopt an entirely new regulation in the area of penal law have not been met. One of the greatest obstacles to this development is surely the outmoded regulation of criminal procedure.

Nevertheless, from the valid Criminal Procedure Act and in particular from the amended 1998 Criminal Procedure Act, some positive tendencies may be inferred such as: the introduction of a mixed system of criminal persecution and of some elements of the adversary system, a more appropriate division of roles in pretrial procedure, the improvement of the position of victims, the announcement of appeal, etc. Unfortunately, positive changes relating to detention and other restrictive measures have not been entirely carried out.

Dr. Karlo Primožič

ITALIJA - O IZOBRAŽEVANJU ODVETNIŠKIH PRIPRAVNIKOV, DOHODKIH ODVETNIKOV IN DISCIPLINSKIH POSTOPKIH

Avtor v članku opozarja najprej na novi - 21. decembra 1999 uveljavljeni - Pravilnik o ustanovitvi in organizaciji šol za pravne poklice, ki izobraževanje kandidatov za sodnike, odvetnike in notarje. Iz pravilnika povzema, da bodo te novi tečaje začeli prirejati v prihodnjem akademskem letu 2000-2001 in bodo trajali dve leti - obvezni pa bodo samo za sodnike.

Drugi del članka se nanaša na prejemke odvetnikov. Avtor navaja vrsto zanimivih podatkov - tako med drugim informira, da je v letu 1997 znašal povprečni obdavčljivi dohodek odvetnika v Italiji nekaj več kot 74.200.000 LIT, nadalje, da je v Italiji več kot 100.000 odvetnikov, od katerih pa jih opravlja samostojni poklic približno 70.000. Ti so tudi vpisani v pokojninsko blagajno, v katero od vseh svojih dohodkov plačujejo prispevek v višini 2 odstotkov (prispevek zaračunajo strankam) in 10-odstotni prispevek za dohodke do približno 135 milijonov LIT ter še dodatni 3-odstotni prispevek od dohodkov, ki presegajo ta znesek.

V tretjem delu pa dr. Primožič predstavlja ureditev disciplinskega postopka za odvetnike, navaja številne pravne vire - ob poglavitnem, ki je v Zakonu o odvetniškem poklicu (Legge professionale forense) iz leta 1933 - ter ugotavlja, da so med seboj dokaj neusklajeni in bo zato kar prav prišel napovedani novi zakon. Za vodenje disciplinskih postopkov so pristojne odvetniške zbornice in sicer za prestopke, ki se pomenijo zlorabe pri opravljanju poklica ali dejanja, ki niso v skladu s odvetniškim poklicnim odstojanstvom in ugledom. Navaja tudi sankcije, ki jih je mogoče izreči odvetniku ob koncu disciplinskega postopka; to so lahko opomin, cenzura (formalna obsodba), suspenz iz imenika odvetnikov (začasna prepoved opravljanja poklica od 2 mesecev do enega leta), izbris ali radiacija iz odvetniškega imenika (časovno neomejena prepoved opravljanja poklica, izguba statusa odvetnika).

dr. Karlo Primožič

ITALY - ON TRAINING OF ATTORNEY'S CANDIDATES, ATTORNEY'S INCOMES AND DISCIPLINARY PROCEEDINGS

At the beginning of his article, the author points out to the recently adopted (December 21st 1999) Regulation on Establishment and Organisation of Scholls for Legal Professions, which regulates education and training requirenments and procedures for judicial, attorney's and notary professions. The Regulation rules the first new courses to start taking place during the next academic yaer, lasting for two years, but they will be obligatory to take only for judges.

In the socond part of the Article, the author writes on the subject of attorney's incomes in Italy. Amongst other, author presents data on the average income of an attorney (before tax), which sums up to merely 74,200,000 LIT and furhter presents a number of more than 100,000 active attorneys in Italy, approximately 70,000 of whom practise their profession independently. The later are also signed to the pension fund, to which they contribute 2 % of their incomes (the contribution is charged to their clients), an additional 10 % contribution on incomes up to a sum of approximately 135 million LIT and an additional 3 % contribution for incomes exceeding that amount.

In the last part, dr. Primožič presents the regulation of the disciplinary proceedings against attorneys, citing many legal sources besides the main source - Law on Attorneyship (Legge profesionale forense) from the year 1933. The author finds the regulations to be unharmonized and welcomes the new law announced in that field. The disciplinary proceedings are currently lead by the Bar, for violations such as professional abuses and acts against the dignity and reputation of the attorney's profession. The sanctions declared at the end of a disciplinary proceeding consist of an admonition, censorship (formal verdict), act of suspension from the register of attorneys (temporary suspension for a period of two months to one year) and an expungion from the register (a loss of attorney's licence and an inhibition to act as an attoney, unlimited in duration).

Izdaja **Odvetniška zbornica Slovenije** • Predsednik: **Mitja Stupan**
Odgovorni urednik: **mag. Bojan Kukec** tel.: 061/752-909 ali 753-827
Uredniški odbor: **mag. Drago Demšar, Jože Ilc, Hinko Jenull, mag. Bojan Kukec, dr. Konrad Plauštajner, dr. Karlo Primožič**
Urednik: **Dušan Skok** • Tehnični urednik: **Milan Turel** • Računalniški prelom: **Vinko Kimovec** • Tisk: **Tiskarna Ljubljana, d.d.** •
Naslov uredništva: **Odvetniška zbornica Slovenija, Kotnikova 12, Ljubljana tel. 061/300-34-20, Faks: 061/301-965,**
E-pošta: odvetniska.zbornica@spika.unistar.si
Naročnina: za leto 2000: **8.000 SIT** (posamezna številka: 2.000 SIT; za študente: 500 SIT)